



Framtidsutsikter

Här finns jobben för akademiker år 2029

Förord

Valet av utbildning är ett av de mest betydelsefulla val du gör i livet. Inte minst när vi lever i en osäker värld. Under de senaste åren har världsläget politiskt och ekonomiskt varit mycket osäkert. Ett krig pågår i Europa och vi står inför många utmaningar, däribland klimathotet och den stora gröna omställningen av samhället. Lösningarna är inte enkla och det behövs kunskap för hitta dem. Det behövs akademiker, och en högskoleutbildning gör det möjligt för dig att vara med och ta dig an samhällets utmaningar. En högskoleutbildning ökar också dina chanser att få ett intressant och utvecklande arbete med goda arbetsvillkor och minskar risken att bli arbetslös. Det har historien visat oss.

Det är viktigt att du låter ditt intresse styra och att hjärtat får vara med i studievallet. Och det är lika viktigt att ta reda på så mycket det går om arbetsvillkor, karriärmöjligheter och framtidsutsikter. Saco vill inspirera till högskolestudier och tillsammans med Sacoförbunden erbjuda information om studievallet och vägen till ett bra yrkesliv. Målet är att så många som möjligt ska hitta en väg till sitt drömyrke. Det viktigaste är att du gör utbildningsvalet medvetet, med öppna ögon och fakta på hand. Då slipper du obehagliga överraskningar. Ju mer du vet inför valet desto mer ökar också dina möjligheter att få ett spännande och utvecklande yrke.

Jag vet av egen erfarenhet att vi också behöver fylla på vår kunskap och kompetensutveckla oss under karriären. Men en högskoleutbildning är en mycket bra grund att stå på och att vidareutvecklas ifrån. Även om akademiker har högst sysselsättning och lägst arbetslöshet i jämförelse med andra grupper kan även vi drabbas av arbetslöshet. Speciellt tufft kan det vara när du tar det första steget ut på arbetsmarknaden. Men om du känner till ett yrkes arbetsmarknad, villkor och konjunkturkänslighet kan du förbereda dig väl för att hantera eller undvika att hamna i arbetslöshet.

I *Framtidsutsikter* tittar vi på arbetsmarknaden fem år framåt då de flesta är färdiga med sin utbildning. Saco och Sacoförbunden hoppas att våra prognoser ska vara ett stöd för dig som ska välja utbildning och att de inspirerar till att ta reda på mer. Din utbildning är en investering på lång sikt.

Göran Arrius, Sacos ordförande



Innehåll

Lägg tid på ditt högskoleval	5
Rapporten i korthet	9
Hur ska du använda prognoserna?	9
Nyexaminerades arbetsmarknader år 2029	13
Sacoförbundens yrkesprognoser från A till Ö	14
Agronom och lantmästare	14
Apotekare	15
Arbetsmiljöingenjör	17
Arbetsterapeut	18
Arkitekt (byggnadsverk)	20
Audionom	22
Barnmorska	23
Beteendevetare	24
Bibliotekarie	28
Biolog	29
Biomedicinare	31
Biomedicinsk analytiker	33
Civilekonom och ekonom	34
Civilingenjör	37
Diakon	41
Dietist och nutritionist	42
Djursjukskötare	43
Fysiker och sjukhusfysiker	44
Fysioterapeut	45
Församlingspedagog	47
Förskollärare	49
Geovetare och naturgeograf	50
Grundlärare, inriktning fritidshem	51
Grundlärare inriktning årskurs F–3 och årskurs 4–6	53
Hortonom, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör	54
Hälsovetare	55
Högskoleingenjör	57
Inredningsarkitekt	60
IT-akademiker (data- och systemvetare m.fl.)	62
Jurist	64
Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare	67
Kemist	68
Kiropraktor	69
Kommunikationsyrken	71
Landskapsarkitekt	73
Logoped	75
Läkare	76
Matematiker och statistiker	78

Miljöakademiker	79
Musei- och kulturmiljöyrken	80
Officer	82
Optiker	84
Personalvetare	85
Planeringsarkitekt	88
Präst – kyrkoherde och komminister	90
Psykolog	91
Receptarie	94
Samhällsvetare	95
Socionom	98
Speciallärare och specialpedagog	100
Studie- och yrkesvägledare	102
Tandhygienist	103
Tandläkare	104
Veterinär	106
Yrkeslärare i gymnasieskolan	108
Ämneslärare i årskurs 7–9 och gymnasieskolan	110
Läs mer och kontakta Sacoförbunden	112

Framtidsutsikter

Här finns jobben för akademiker år 2029

© Pälle Kamali och Saco 2024

www.saco.se

Lägg tid på ditt högskoleval

De senaste åren har flera händelser i vår omvärld påverkat samhället. En pandemi drabbade Sverige och världen, med stora konsekvenser även för arbetsmarknaden. Därefter bröt krig ut i Europa och inflationen slog till. Nu är vi mitt i en lågkonjunktur, men den höga inflationen är på väg nedåt och mycket talar för att Riksbanken börjar sänka räntan under året. Men osäkerheten vart ekonomin är på väg är fortfarande stor. Klimatförändringarna kräver omställning både på utbildningssidan och på arbetsmarknaden. Vi lever i ett föränderligt samhälle präglad av ständiga utmaningar och stort behov av utveckling, inte minst teknisk sådan. En högskoleutbildning är då en viktig och stabil grund att stå på genom hela yrkeslivet. Historiskt sett har akademisk utbildning också varit det bästa skyddet mot arbetslöshet. Men det kräver att vi fyller på vår kompetens under arbetslivet.

Det är givetvis svårt att förutsäga framtiden och hur olika hot och utmaningar som vi står inför kommer att påverka framtidens arbetsmarknad. Erfarenheterna från pandemin har dock tydligt visat hur sårbart vårt moderna samhälle på många sätt är. Den stora smittspridningen gjorde att vi tvingades ändra våra mönster och det ledde till samhällsförändringar som i nästa led drabbade näringslivet och stora delar av arbetsmarknaden. Vi började använda teknik på ett helt nytt sätt. Istället för att resa blev många möten digitala. Vissa förändringar har blivit bestående, till exempel att fler nu kan arbeta på distans några dagar i veckan. Många arbetsgivare har sett fördelen med digitala möten jämfört med långa dyra tjänsteresor. Att exempelvis flyga i tjänsten utgör en hög kostnad i form av både tid och pengar och påverkar dessutom miljön och klimatet negativt.

Högskoleutbildade behövs för att klara utmaningarna i samhället

För att kunna möta framtidens utmaningar behövs kunskap och en välutbildad befolkning. Positivt i det här läget är att Sverige har en låg statsskuld. Den svenska statsskuden, mätt som andel av BNP, är en av de lägsta i EU. Det har uppnåtts genom att hårdprioritera bland de offentliga utgifterna och hålla dem lägre än inkomsterna. Men nu är Sverige i behov av stora investeringar i exempelvis energiförsörjning, klimatomställning och säkerhet. Investeringar som också kan skapa tillväxt, och i förlängningen nya jobb på arbetsmarknaden.

Ett exempel är mer effektiva och pålitliga transporter som gör det enklare att resa och transportera produkter. Ett annat är utbildning som ökar utbudet av välutbildad arbetskraft, förbättrar produktiviteten och

underlättar matchningen på arbetsmarknaden. Avgörande för hur arbetsmarknaden för många yrken kommer utvecklas är även vilka satsningar som kommer genomföras de närmaste åren för att klara de stora utmaningarna, som exempelvis klimatomställningen. Det kan handla om elektrifieringen av transporter, ökad digitalisering och utvecklingen av en cirkulär ekonomi. Sådana satsningar är avgörande för hur arbetsmarknaden kommer utvecklas.

Ett annat angeläget område är den långsiktiga energiförsörjningen i hela landet. Behoven är även stora för totalförsvaret och den långsiktiga kompetensförsörjningen inom vård, hälso-sjukvård och skola. Det här är bara några exempel, men det vi vet är att vi är mitt inne i en såväl en lågkonjunktur som en strukturomvandling med många stora utmaningar. En förutsättning för att klara utmaningarna är att vi har duktiga ingenjörer, läkare, ekonomer och många andra högskoleutbildande som kan komma med smarta lösningar och analyser av komplexa problem. Historien har visat att personer med högskoleutbildning är väl rustade för strukturomvandlingar och andra stora förändringar på arbetsmarknaden.

Hur påverkar AI arbetsmarknaden för akademiker?

Ett specifikt teknikskifte som pågår i samhället och på arbetsmarknaden just nu är utvecklingen av artificiell intelligens, AI. Att ny teknik påverkar våra jobb är ingen nyhet och vi vet av erfarenhet att vissa arbetsuppgifter kommer försvinna medan andra tillkommer. Även de yrken som kräver högskoleutbildning förändras under ett arbetsliv, att lära nytt är del av jobbet och vardagen som kräver att vi kompletterar vår utbildning och bygger på kompetensen under hela arbetslivet.

Samhällsdebatten kopplat till utbildning och arbetsmarknad handlar nu mycket om hur AI kommer påverka oss i framtiden. Saco har undersökt hur akademiker ser på AI i rapporten [AI och akademiker – förhoppningar och utmaningar i en föränderlig tid](#). Sacos undersökning visar exempelvis att det vanligaste orosmomentet bland akademiker är att vi gör oss beroende av AI på ett sätt som urholkar vår kunskap. Det finns oro kring hur AI används i arbetslivet. Exempelvis är tre av fyra akademiker obekväma med att arbetsgivare låter AI fatta beslut i frågor som rör rekrytering, lön och omplacering. Däremot är det färre akademiker som känner oro för att AI kommer ta över deras arbetsuppgifter eller att de får tråkigare arbetsuppgifter till följd av AI-utvecklingen.

Undersökningen visar också att en stor del av akademikerna har en positiv eller neutral inställning till en framtida användning av AI i arbetslivet. Framför allt ser de fördelar i form av att deras arbete effektiviseras och att AI-baserade beslut kan bli mer korrekta, mindre diskriminerande och mindre styrda av individuella förutfattade meningar. Akademiker föredrar dock även fortsättningsvis att interagera med kollegor och chefer framför att enbart göra det med ett AI-system.

AI är en teknik som kräver hög kompetens och förståelse av såväl utvecklare som användare. Enligt *OECD Employment Outlook 2023*

Artificial Intelligence and the Labour Market är det högkvalificerade arbeten som kommer att påverkas mest av AI. Jobb kommer att förändras och arbetsuppgifter såväl försvinna som skapas. Det ställer höga krav på ett relevant utbildningsutbud och möjlighet till kompetensutveckling på olika nivåer och för olika professioner. Samtidigt som studenter behöver tillgodogöra sig ny teknik är det nödvändigt att fortsätta lära ut grundläggande kunskaper. AI är en mångsidig teknologi som kan användas inom en rad olika områden. Därför är tvärvetenskaplig kompetens värdefull både för dem som vill utveckla AI och för dem som förväntas använda AI på sina framtida arbetsplatser. För dig som ska söka eller redan går en utbildning kan det vara klokt att ta reda på hur AI kan komma att påverka ditt studie- och yrkesval.

I den här rapporten har flera Sacoförbund gjort en egen analys av hur AI påverkar olika yrken, vilket ni kan läsa om i de olika yrkestexterna. Nedan lyfts några exempel och fler analyser av hur AI påverkar olika yrken finns i prognostexterna i rapporten:

- AI används i allt större utsträckning för att optimera livsmedelsproduktionen. Teknisk kompetens har också blivit allt viktigare. Sacoförbundet Naturvetarna menar att de som vill läsa till exempelvis agronom och lantmästare bör fundera på att välja tekniska kurser, vilket de historiskt inte har valt att göra. Inom den professionella odlingen i växthus är den utvecklingen ännu tydligare. Möjligheten att monitorera och automatisera tillskott av gödning och vatten är stora. Teknisk kompetens har blivit allt viktigare för hortonomer och trädgårdssingenjörer. För landskapsingenjörer har nya digitala verktyg sedan länge omformat arbetet och erbjudit nya möjligheter att övervaka och planera underhåll av storstädernas parker. Naturvetarna ser redan hur efterfrågan på matematisk kompetens ökar i och med införandet av AI och maskininlärning. Behovet av personer som kan utveckla algoritmer, kvalitetssäkra dem och förklara hur de fungerar eller hur de kan användas i en verksamhet är tydligt.
- Akavia och akademikerförbundet SSR skriver att nya verktyg och AI används redan idag och kommer att spela en större roll på arbetsmarknaden i framtiden, men att det inte innebär att alla jobb försvinner. Däremot behöver ekonomer även i fortsättningen utveckla sin digitala och tekniska kompetens och vara inställda på ett livslångt lärande. Flera områden påverkas redan av den nya tekniken: marknadsföring, försäljning, finansiell rådgivning och analys. Redovisning är ett annat område där vissa processer i arbetet automatiseras och digitaliseras. Men det ger tid till andra uppgifter som kräver viktiga mänskliga förmågor som empati, samarbetsförmåga, kreativitet och analytiskt och kreativt tänkande. Dessutom är det viktigt att komma ihåg att många framtida jobb inte finns ännu.

- Sveriges arkitekter skriver att det är avgörande att som planeringsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta arbetet med att analysera stora mängder data, visualisera komplexa scenarier och göra avvägningar. Planeringsarkitektens process kan inte ersättas av AI, men i takt med att digitaliseringen av planeringsprocesserna framskrider och AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras.

Ta reda på hur din framtida arbetsmarknad kan se ut

Situationen på arbetsmarknaden varierar inom olika yrkesinriktningar och specialiseringar, och beroende på var i landet du vill arbeta. Det kan vara en balanserad arbetsmarknad i en del av Sverige för en viss utbildning och en tuffare situation i en annan. Ett typiskt exempel är att det kan vara svårare att få jobb i en universitetsstad. Det är till exempel hårdare konkurrens om jobben för bibliotekarier vid utbildningsorterna än i övriga delar av landet. Det finns också relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan personer med olika typer av akademisk utbildning. Det vi vet är att akademiker generellt sett alltid haft lättare att få jobb än personer med kortare utbildning. Oavsett vilket utbildningsområde du väljer kommer din högskoleutbildning att göra dig rustad för en framtid i utveckling.

Vårt bästa råd är att ta reda på hur arbetsmarknaden ser ut för olika yrken och utbildningar, innan du väljer högskoleutbildning. Med den här skriften vill vi att du som står inför ett studieval ska ha ett bra underlag för att fatta ett välgrundat beslut.

Sacoförbunden har därför tagit fram prognoser för hur läget på arbetsmarknaden ser ut för ett stort antal akademikeryrken om fem år. Målet är att du på förhand ska veta vilka möjligheter och utmaningar som finns för den utbildning som du är intresserad av. Den här skriften innehåller även tips på var du kan få ännu mer kunskap om ditt utbildnings- eller yrkesval. Saco och Sacoförbunden vill att ingen som har utbildat sig och ska börja jobba inom sitt yrke ska bli överraskad över villkor eller löner eller hur lätt eller svårt det är att få jobb.

Materialet i *Framtidsutsikter* är unikt i sitt slag

Framtidsutsikter är en årlig genomgång som presenterar prognoser för hur arbetsmarknaden för ett 60-tal olika akademikeryrken förväntas se ut om fem år. Viktiga faktorer som påverkar prognoserna är hur många som finns inom ett yrke, hur många som utbildar sig och hur många som är på väg att gå i pension de kommande fem åren.

Rapporten ges årligen ut av Saco – Sveriges akademikers centralorganisation – som är den samlande organisationen för fackligt organiserade akademiker. Saco består av 21 självständiga fackförbund som alla organiserar akademiker, till exempel arkitekter, civilingenjörer,

ekonomer, jurister, läkare, lärare, psykologer, naturvetare och bibliotekarier. Prognoserna i *Framtidsutsikter* har tagits fram av Sacos medlemsförbund, som är experter på sina respektive högskoleyrken.

Rapporten i korthet

Prognoserna i den här rapporten visar att de flesta som börjar läsa en högskoleutbildning nu har goda chanser att få jobb efter examen. Trots det osäkra ekonomiska läget ser framtiden ljus ut för de flesta högskoleutbildade som kommer ut på arbetsmarknaden år 2029.

Bäst framtidsutsikter har de som väljer en utbildning inom vård, skola och omsorg, alternativt ett yrke inom teknik, IT eller naturvetenskap. Exempel på yrkesgrupper som kommer att ha lätt att få jobb efter examen är officer, bibliotekarie, arbetsterapeut och präst.

Rapporten visar också att de flesta akademikergrupper går en ljus framtid till mötes och stora grupper som läkare, ekonomer och jurister förväntas möta en arbetsmarknad i balans. Det innebär att efterfrågan på arbetsmarknaden är lika stor som utbudet av utbildade. För arkitekter, hälsovetare och beteendevetare blir det däremot lite tuffare. För dessa yrkesgrupper kommer det att vara hård konkurrens om jobben efter examen.

Hur ska du använda prognoserna?

För dig som ska välja en utbildning är det bra att ha en uppfattning om framtidsutsikterna för de yrken som känns intressanta. För att prognoserna ska vara till så stor nytta som möjligt för dig tittar vi på arbetsmarknaden år 2029, för det tar cirka fyra till fem år att bli klar med en akademisk utbildning. En prognos för arbetsmarknadsläget handlar om hur lätt eller svårt det kommer vara att få jobb inom ett visst yrke. Prognoserna delas in i tre kategorier:

- **Liten konkurrens** om jobben – om fem år kommer det enligt prognosen att finnas fler jobb än utbildade personer. Möjligheterna att få jobb är mycket goda.
- **Balans** – om fem år kommer det enligt prognosen att råda balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Det innebär att det kommer att finnas ungefär lika många utbildade personer som det finns arbeten. Möjligheterna att få jobb är goda.

- **Stor konkurrens** om jobben – om fem år kommer det att finnas fler utbildade personer än jobb. Det kan vara svårt att få jobb och framför allt att få en tillsvidareanställning eller relevanta arbetsuppgifter. Stor konkurrens om jobben innebär en relativt hög risk för arbetslöshet.

Utbud och efterfrågan – styr hur många jobb som finns inom ett visst yrke

Prognoserna bygger på balansen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft för ett visst yrke, eller personer med en viss utbildning, i framtiden. De är summan av en lång rad antaganden och bedömningar.

- Utbudet av arbetskraft inom ett yrke är det antal personer som vill och kan arbeta inom yrket vid ett givet tillfälle. Det påverkas till exempel av hur många som studerar en viss utbildning och sedan tar examen, hur många som går i pension och vad de som redan har utbildat sig väljer att arbeta med. Men även in- och utvandring spelar roll.
- Efterfrågan på arbetskraft handlar till stor del om befolkningens ålderssammansättning. Fler födda kan på sikt innebära ett ökat behov av till exempel lärare. Och fler äldre kan betyda ett ökat behov av personal inom vård och omsorg. Andra exempel som påverkar efterfrågan på arbetskraft är politiska prioriteringar och beslut, och tekniska innovationer.

Det kan finnas många förklaringar till att arbetsmarknadsläget varierar inom ett yrke eller en utbildning. Inriktningen spelar roll, och det kan vara lättare eller svårare att hitta ett jobb i storstäderna jämfört med ute i landet eller på en studieort. När det är stor variation inom yrket beskriver vi det i prognosen.

När det är balans fungerar arbetsmarknaden

En arbetsmarknad i balans betyder att det finns lika många arbetssökande som det finns jobb. Det är alltså ett läge där arbetsmarknaden inom ett yrke fungerar. I den här rapporten syftar vi på balansen inom ett visst yrke eller utbildningsområde. Om det inte är balans mellan utbud och efterfrågan inom ett yrke kan det betyda att det behöver utbildas fler (eller färre) inom ett yrke. Alternativt kan arbetsgivare behöva bredda sin sökning när de rekryterar, om det är möjligt.

Liten konkurrens om jobben är inte alltid bra

När det är liten konkurrens om jobben inom ett yrke innebär det inte alltid att utvecklingsmöjligheterna, arbetsmiljön och löneläget kommer att vara bra. Liten konkurrens kan låta positivt, men det kan också bero på att det finns problem inom yrket. När du ser signaler om att det kommer att vara lätt att få jobb bör du fråga dig varför och försöka ta reda på varför få väljer att utbilda sig inom ett visst yrkesområde. Sacoförbunden svarar gärna på

frågor och ger bra information om villkor och arbetsförhållanden inom sina respektive utbildnings- och yrkesområden.

Även bra prognoser är kvalificerade gissningar

Alla prognoser är som bäst kvalificerade gissningar. Jämför med en väderprognos: ibland lyckas inte meteorologerna förutspå hur vädret ska bli. Det beror på att okända faktorer påverkar utfallet. Prognoserna från Saco bygger på att Sacoförbunden har god insyn i arbetsmarknaden. Utöver arbetsmarknadsstatistik har de återkommande samtal med arbetsgivare och medlemmar om de varsel eller nyanställningar som sker och som är på gång. Ibland gör de också egna rapporter och analyser. I den här rapporten jämför och hänvisar Sacoförbunden också till andra källor, exempelvis från Statistiska centralbyrån (SCB), Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen med flera. Prognoserna bygger på kunskap om ett antal kända faktorer och på antaganden om det som är okänt. I praktiken har dock okända faktorer och ändrade förutsättningar ofta stor betydelse för hur det verkligen blir ett visst år.

Vad gör prognoser osäkra?

Eftersom prognoser är osäkra är det viktigt att vara uppmärksam på de olika antagandena. Hur stor risk är det att prognosen slår fel? Vilka är de viktigaste osäkerhetsfaktorerna? I en del prognoser förutspår vi stora förändringar av arbetsmarknadsläget. För att underlätta för dig som läsare redovisar vi en rimlighetsbedömning om hur osäker prognosen är. Vi har uppskattat prognosernas osäkerhet på en skala mellan 1 och 5 och redogör för vad osäkerheten beror på.

Arbetsmarknadens historiska utveckling

Du som vill veta mer om arbetsmarknaden för ett visst yrke kan också ha stor nytta av information om dess historik. Uppgifter om vad som har hänt i samband med tidigare lågkonjunkturer kan ofta ge en god bild av vad som är rimligt att förvänta sig vid en framtida nedgång. Därför beskriver Sacoförbunden i den här skriften också hur arbetsmarknaden har sett ut tidigare. Det kanske viktigaste är om arbetsmarknaden har kännetecknats av stora eller små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur, det vill säga om konjunkturläget gör det svårare eller lättare att få jobb.

Utbildningen är din investering i ett bra arbetsliv

Med en akademisk utbildning i bagaget och en vilja att fortsätta utvecklas genom arbetslivet är du väl rustad för en föränderlig och spännande framtid. Men en högskoleutbildning är en stor investering, både i tid och i pengar. Därför är det viktigt att din utbildningsinvestering leder till ett spännande jobb, bra lön eller det som är viktigast för dig. Framför allt vill vi att du slipper obehagliga överraskningar. Om prognosen för den utbildning som du är intresserad av ser dystert ut, eller om du vet att den leder till ett yrke med tuffa villkor och relativt lägre lön, är det särskilt viktigt att du tänker igenom ditt val.

Väg nackdelar och risker – till exempel perioder av arbetslöshet, flytt till annan ort, deltidsjobb, kortare anställningar och relativt lägre lön – mot utbildningens möjligheter och fördelar. Det är alltid klokt att fundera på vad som är viktigast, och tänka över olika alternativa vägar att nå sina mål.

Nyexaminerades arbetsmarknader år 2029

Tabellen nedan sammanfattar Sacoförbundens prognoser för de nyexaminerades arbetsmarknader om fem år.

Liten konkurrens om jobben

Agronom och lantmästare (2)
Apotekare (3)
Arbetsterapeut (2)
Audionom (3)
Barnmorska (1)
Bibliotekarie (2)
Biomedicinsk analytiker (1)
Civilingenjör (3)
Diakon (1)
Dietist och nutritionist (2)
Djursjukskötare (2)
Fysiker och sjukhusfysiker (3)
Fysioterapeut (2)
Församlingspedagog (1)
Förskollärare (2)
Geovetare och naturgeograf (3)
Grundlärare, inriktning fritidshem (2)
Grundlärare årskurs F–3 och årskurs 4–6 (2)
Högskoleingenjör (3)
IT-akademiker (3)
Kemist (3)
Matematiker och statistiker (3)
Officer (1)
Optiker (5)
Präst – kyrkoherde och komminister (1)
Psykolog (2)
Receptarie (3)
Socionom (1)
Speciallärare och specialpedagog (2)
Studie- och yrkesvägledare (3)
Tandhygienist (2)
Tandläkare (2)
Veterinär (2)
Yrkeslärare i gymnasieskolan (1)
Ämneslärare årskurs 7–9 och i gymnasieskolan (2)

Balans

Arbetsmiljöingenjör (3)
Biolog (4)
Biomedicinare (4)
Civilekonom och ekonom (2)
Hortonom, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör (4)
Inredningsarkitekt (5)
Jurist (3)
Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare (3)
Kiropraktor (1)
Landskapsarkitekt (3)
Logoped (2)
Läkare (3)
Miljöakademiker (4)
Personalvetare (2)
Planeringsarkitekt (3)

Stor konkurrens om jobben

Arkitekt (byggnadsverk) (5)
Beteendevetare (5)
Hälsovetare (3)
Kommunikationsyrken (2)
Musei- och kulturmiljöyrken (1)
Samhällsvetare (3)



Siffran inom parentes är måttet på hur osäker prognosen är. Prognosens osäkerhet går från 1 till 5. Värdet 1 på skalan innebär en låg osäkerhet, alltså att prognosen är relativt säker. Värdet 5 på skalan innebär en hög osäkerhet och då är det många faktorer som kan göra att prognosen inte slår in.

Sacoförbundens yrkesprognoser från A till Ö

Här presenterar vi Sacoförbundens yrkesprognoser för ett urval av akademikeryrken i alfabetisk ordning.

Du kan också gå in på den digitala versionen av *Framtidsutsikter*. Där hittar du alla yrkesprognoser i förkortad form: saco.se/framtid.

Du hittar också mer information inför studievalet på saco.se/studieval. Där får du hjälp att ta kontroll över ditt liv och göra ett medvetet studieval. Du kan också dyka direkt in i våra fakta om yrken, framtidsutsikter och lön. Sacoförbunden är experter på högskoleyrken och står för innehållet. Du kan också beställa eller ladda ner alla Sacos olika studievalsböcker.

Agronom och lantmästare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Agronomer och lantmästare är naturvetare med examen inom området lantbruk. De är inriktade på odling, livsmedelsproduktion och djurhållning samt utveckling av lantbruksföretag och landsbygd. Det finns cirka 3 400 agronomer och 3 100 lantmästare på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag balans när det gäller utbud och efterfrågan på nyexaminerade agronomer och lantmästare. Efterfrågan på erfarna agronomer och lantmästare har däremot ökat och vi bedömer att det är liten konkurrens om jobben. I *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB) bedömer 35 procent av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade agronomer och 59 procent att det är brist på yrkeserfarna.

Förhållandevis stor andel akademiker inom lantbrukssektorn närmar sig pension, så pensionsavgångar bland framför allt lantmästare är att vänta. Arbetslösheten är låg och har under flera år minskat. Agronomer och lantmästare har möjlighet att ta ut yrkesexamen och det är en faktor som gör det enklare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt är prognosen liten konkurrens om jobben för nyexaminerade. Vi ser framför allt en minskad konkurrens om jobben på grund av pensionsavgångar och att efterfrågan på kvalificerad kompetens kommer att öka på grund av den digitala och gröna omställningen av livsmedelsproduktionen. Särskilt efterfrågade är lantbruksutbildade med

teknisk och analytisk kompetens med erfarenhet av rådgivning. Sveriges livsmedelsstrategi har inte lett till ökad efterfrågan på lantbrukskompetens, trots förhoppningar om motsatsen. En inhemsk livsmedelsförsörjning är en viktig del av vår krisberedskap. Allt färre arbetsgivare tror att andelen anställda agronomer kommer att öka på tre års sikt enligt *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB).

Påverkan av AI

AI används i allt större utsträckning för att optimera livsmedelsproduktionen. Teknisk kompetens har blivit allt viktigare. En problematik är att agronomer och lantmästare historiskt haft ett lågt intresse av att läsa tekniska kurser.

Historik

Arbetsmarknadsläget för agronomer och lantmästare är stabilt. Kompetensen är efterfrågad inom flera branscher och sektorer i hela landet. Konkurrensen från andra utbildningar är begränsad inom lantbrukssektorn och antalet examinerade förändras från år till år. Det är också medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Apotekare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Apotekare är samhällets läkemedelsexpert. Apotekare är ett legitimationsyrke som har en bred arbetsmarknad, från forskning om nya läkemedel inom akademien eller på läkemedelsföretag till arbete nära patientens läkemedelsanvändning inom hälso- och sjukvården och på apotek. Apotekare bidrar också till utvecklingen av en säker och kostnadseffektiv läkemedelsanvändning på myndigheter och i regionerna. Det finns idag cirka 4 600 yrkesverksamma apotekare i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Arbetslösheten bland apotekare kan variera relativt mycket mellan olika delar av landet och olika branscher, men sammantaget råder liten konkurrens om jobben. Knappt hälften av alla apotekare arbetar på apotek. För nyexaminerade är det vanligt att arbeta på apotek under den första tiden. Antalet apotekare som är anställda i regionerna ökar. I

regionerna arbetar de exempelvis i olika roller på sjukhus. Det finns också flera myndigheter där apotekare arbetar. På Läkemedelsverket arbetar flest, men även på Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket och på E-hälsomyndigheten. Apotekarutbildningen är forskningsförberedande. Att forska inom läkemedelsindustri eller på lärosäten är därmed också en möjlig yrkesväg. Inom läkemedelsföretag kan apotekare ha flera olika roller som inkluderar till exempel myndighetskontakter, kvalitetsinriktade tjänster eller marknadsföring och försäljning.

Prognos för nyexaminerade

Under de närmaste fem åren förväntas det vara fortsatt liten konkurrens om jobben för nyexaminerade apotekare. Detta kan dock variera mellan olika branscher och det är i allmänhet lättast för en nyexaminerad apotekare att få jobb på apotek. Möjligheterna för apotekare att få arbete inom läkemedelsindustrin finns kvar. Framöver påverkas dessa möjligheter av företagens livskraft, något som i sin tur påverkas av politiska beslut och tillgänglig finansiering. Små företag kan ha sämre möjligheter än stora när det gäller att anställa nyutbildade.

Förutsättningarna för att enkelt hitta ett jobb kan också skilja sig åt mellan olika delar av landet. Arbetsmarknaden påverkas av politiska beslut som kan ha stor effekt på apotekens och regionernas arbetstillfällen. Bland annat driver Sveriges Farmaceuter frågan om att i större utsträckning nyttja apotekares kompetens på apotek och inom hälso- och sjukvården. Antalet äldre personer ökar, och äldre använder ofta många olika läkemedel. Användningen av läkemedel påverkas inte nämnvärt av hög- eller lågkonjunkturer.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknadsläget kan variera beroende på bransch och i olika delar av landet. I allmänhet är det enklast för nyexaminerade apotekare att få arbete på apotek. Svensk läkemedelsindustri och små, nischade läkemedelsföretag anställer även apotekare. Regionerna är också en växande arbetsmarknad där apotekare bland annat kan arbeta patientnära på sjukhusens kliniker, med läkemedelsförsörjning eller med stöd i läkemedelsfrågor till vårdens övriga professioner.

Förutsättningarna för apotekare att få jobb i hela landet är goda, eftersom apotek och hälso- och sjukvård finns på landsbygden såväl som i storstäder. Allra flest arbetstillfällen finns i Stockholm, Göteborg och Malmö, där även de flesta läkemedelsföretagen och myndigheterna finns.

Historik

Arbetsmarknaden för apotekare är stabil. Så har det varit i många år med relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten beror på att efterfrågan av arbetskraft är olika i olika delar av landet, och på hur apoteksmarknaden och läkemedelsindustrin utvecklas framöver. Politiska beslut kan också påverka apotekares arbetsmarknad i relativt hög utsträckning.

Mer information

Sveriges Farmaceuter, www.sverigesfarmaceuter.se

Arbetsmiljöingenjör

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Arbetsmiljöingenjörer hanterar biologiska, fysiska och kemiska risker på arbetsplatser. De arbetar på större företag, som konsulter eller inom företagshälsovården. En del arbetar också som arbetsmiljöinspektörer på Arbetsmiljöverket. Idag blir du arbetsmiljöingenjör genom att läsa ett magisterprogram i arbetsmiljö och hälsa. En naturvetenskaplig eller teknisk kandidatexamen krävs för att bli antagen. Det finns i nuläget cirka 1 000 arbetsmiljöingenjörer på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag balans mellan utbud och efterfrågan på nyexaminerade arbetsmiljöingenjörer. I yrket är det en stor fördel att ha erfarenhet från de branscher där man verkar som arbetsmiljöingenjör. Att få tag på personer med arbetsmiljöutbildning och branscherfarenhet är emellertid svårt. Så för erfarna arbetsmiljöingenjörer är det liten konkurrens om jobben.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt är prognosen fortsatt liten konkurrens om jobben för erfarna arbetsmiljöingenjörer, på grund av en ökad efterfrågan, stora pensionsavgångar och få nyexaminerade. För nyexaminerade, utan arbetslivserfarenhet, kommer det troligen även fortsättningsvis vara balans mellan utbud och efterfrågan. Den ökande ohälsan i arbetslivet driver på efterfrågan på arbetsmiljökompetens. Företagshälsovården räknar med att behöva rekrytera på grund av stora pensionsavgångar. På Arbetsmiljöverket är det troligt att antalet personer i kärnverksamheten kommer att fortsätta vara oförändrad.

Påverkan av AI

Den mest uppenbara effekten av AI för arbetsmiljöingenjörer är att det kommer att bli viktigare med kompetens kring hur AI påverkar arbetsmiljön och arbetstagares hälsa.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det är främst politiska prioriteringar som påverkar efterfrågan.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Arbetsterapeut

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Arbetsterapeuten arbetar med att få människors vardag att fungera och kännas meningsfull: i hemmet, på arbetet och på fritiden.

Arbetsterapeutens arbete ser olika ut beroende på vilka önskemål och förutsättningar en person har. Det kan handla om att ta tillvara och utveckla fysiska, psykiska och sociala funktioner, vanor, roller, färdigheter och förmågor. Eller att anpassa miljön runt personen. Arbetsterapeuten har alltid en helhetssyn på människan och situationen. Arbetsterapeuter kan arbeta individuellt eller i team med andra yrkesgrupper, exempelvis på sjukhus, i skolan, på vårdcentralen eller på arbetsförmedlingen. Totalt finns det nästan 13 000 yrkesverksamma arbetsterapeuter och varje år tar cirka 400 nya studenter examen.

Arbetsmarknaden idag

Efterfrågan på arbetsterapeuter är hög och arbetslösheten låg och förväntas fortsätta vara det under kommande år. Arbetsterapeut toppar listor över yrken med bäst jobbchanser, bland annat när Arbetsförmedlingen listar *Här är jobben att satsa på nu och om fem år*. Vidare får Sveriges Arbetsterapeuter regelbundet signaler om att regioner och kommuner inte kan tillsätta lediga tjänster på grund av brist på sökande. Därför får de flesta legitimerade arbetsterapeuter jobb direkt efter examen.

Påverkan av AI

Idag finns inga tecken på att AI skulle påverka efterfrågan på arbetsterapeuter negativt. På samma sätt som med annan teknik kommer arbetsterapeuter behöva ha kompetens inom AI när personerna de möter börjar använda den nya tekniken, för att fullt ut kunna stötta dem i deras vardagliga aktiviteter.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt förväntas det vara liten konkurrens om jobben för både nyexaminerade och erfarna arbetsterapeuter. Prognosen är att efterfrågan på arbetsterapeuter kommer att öka snabbare än antalet studenter som examineras från utbildningen.

Flera faktorer gör att behovet av arbetsterapeutiska insatser förväntas öka i framtiden. Många arbetsterapeuter arbetar med äldre och Sverige står inför en demografisk utveckling med en åldrande befolkning. Det pågår även satsningar på rehabilitering för att bryta sjukfrånvaro och främja återgång till arbete. Även omställningen till god och nära vård innebär fler förebyggande och hälsofrämjande insatser, inte minst inom den kommunala hälso- och sjukvården. Parallellt med dessa faktorer efterfrågas arbetsterapeuters kompetens inom nya områden, till exempel inom företagshälsovården och i skolan.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Utöver att det är brist på arbetsterapeuter, är en anledning till det att de flesta yrkesverksamma arbetsterapeuter arbetar inom den offentligt finansierade vården och omsorgen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En framtida efterfrågan på arbetsterapeuter bygger i stor utsträckning på att politikerna, som förväntat, fortsätter prioritera rehabilitering och förebyggande insatser.

Mer information

Sveriges Arbetsterapeuter, www.arbetsterapeuterna.se

Arkitekt (byggnadsverk)

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: stor konkurrens
-

Arkitekter arbetar med att utforma byggnader och miljöer. De tar fram fungerande helhetslösningar utifrån en sammanvägning av en rad olika önskemål och behov samt sociala, ekologiska, estetiska, tekniska och ekonomiska krav. De flesta arkitekter arbetar med att gestalta (rita) eller projektera (förbereda) byggnadsprojekt, men det finns också arkitekter som inriktar sig på andra delar av samhällsbyggandet, som till exempel fastighetsutveckling, samhällsplanering, byggledning, förvaltning, utredning, innovation och forskning. Den största gruppen arkitekter är anställda i arkitekt- och konsultföretag eller har egna företag. Arkitekter arbetar också i kommuner som till exempel stadsarkitekter eller bygglovsarkitekter, på statliga myndigheter och i bygg- och byggherreföretag. Arkitekter arbetar i huvudsak med digitala verktyg för ritningar och modeller. Det finns idag cirka 8 300 yrkesverksamma arkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Sammantaget råder idag stor konkurrens för nyexaminerade arkitekter. Efterfrågan på arkitekter har minskat på grund av konjunkurläget i byggsektorn och arbetslösheten bland arkitekter har på kort tid ökat kraftigt. Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns inte tillgängliga men SCB bedömer i *Arbetskraftsbarometern 2023* att det råder en god tillgång på nyutexaminerade arkitekter. Mot bakgrund av att konjunkurläget försämrats bör nyexaminerade arkitekter idag vara inställda på stor konkurrens om jobben. Under högkonjunktur går det fortare att få jobb. Sedan pandemin har färre nyexaminerade fått göra praktik på arkitektkontor och färre kontor efterfrågar nyexaminerade arkitekter. Sveriges Arkitekter rekommenderar alltid att du fullföljer studierna på arkitektutbildningen så att du kan ta ut en examen. Detta blir extra viktigt vid en konjunkturedgång.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade 2029 är att det råder stor konkurrens mellan tillgång och efterfrågan på jobb. Pensionsavgångarna väntas inte bli stora under prognosperioden, eftersom det är små årskullar som närmar sig pension under de kommande åren. Det är också många arkitekter som väljer att jobba vidare efter pensionsåldern. Sammantaget förväntas fler examineras än gå i pension, vilket innebär att antalet yrkesverksamma arkitekter fortsätter öka. SCB bedömer i sin prognos *Trender och Prognoser 2023* en fortsatt risk för överskott av nyexaminerade arkitekter 2040, eftersom tillgången beräknas öka kraftigt och betydligt mer än efterfrågan under prognosperioden.

Dagsaktuella hållbarhets- och digitaliseringskunskaper spelar en allt större roll på arbetsmarknaden, vilket kan stärka nyexaminerade arkitekters attraktivitet på arbetsmarknaden. Sveriges Arkitekters omvärldsanalys pekar på att digitalisering, urbanisering och klimatomställning är trender som stärker efterfrågan på förmågan att gestalta och planera framtidens hållbara livsmiljöer. Det pågår en mängd initiativ som syftar till att öka takten i omställningen till ett ekologiskt hållbart byggande med en minskad klimat- och miljöpåverkan, en högre grad av cirkularitet i byggsektorn och ett större fokus på ombyggnation och det redan byggda. Arkitekter som anpassar sina kunskaper och lösningar till detta får större konkurrensfördelar på marknaden.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som arkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta i designprocessen, gestaltungsbesluten och skapa möjligheter för arkitekter att ta en större roll vid exempelvis klimatberäkningar och beslut i tidiga skeden. En arkitekts kreativa process kan inte ersättas av AI, men i takt med att AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras. Arkitekter med kunskaper inom digitalisering och programmering har redan idag en stor konkurrensfördel på arbetsmarknaden.

Delarbetsmarknader

Arkitekternas arbetsmarknad kan delas upp i privata och offentliga arbetsgivare. De allra flesta arkitekter arbetar inom privat sektor men arkitekter finns också anställda i olika roller i kommuner. Några få arbetar också statligt. Uppdragen åt offentlig sektor utgör omkring 35–40 procent av intäkterna för arkitektkontoren. Arbetsmarknaden kan också delas upp geografiskt. Ungefär åtta av tio arkitekter arbetar i de tre storstadsregionerna och ungefär hälften av alla arkitekter arbetar i Stockholm.

Arkitekternas arbetsmarknad kan också beskrivas utifrån specialisering i processen: utredning i tidiga skeden, gestaltning, planering, projektering, byggledning eller förvaltning. Till exempel arbetar allt fler arkitekter för fastighetsutvecklingsföretag, där de kombinerar sin utbildning med ekonomi och ledarskap.

Historik

Arbetsmarknaden för arkitekter präglas av relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Å ena sidan är samhällsbyggnadssektorn konjunktur- och politikberoende. Å andra sidan har arkitekternas arbetsmarknad vuxit stadigt under de senaste 25 åren till följd av bostads- och lokalbrist och eftersom arkitekters kompetens har efterfrågats på fler områden än tidigare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Den huvudsakliga orsaken till osäkerheten är konjunkturen och den ekonomiska politiken som påverkar möjligheterna att skapa jobb och inkomster som håller uppe köpkraften på bostadsmarknaden. Det offentliga förmåga att fortsätta investera i anläggningar och offentlig service har stor betydelse.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

Audionom

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Audionomer arbetar självständigt med diagnostisering och rehabilitering av personer med skadad eller nedsatt hörsel. Audionomer ingår även i multiprofessionella team som arbetar med habilitering och rehabilitering av hörselskadade barn och vuxna. Bra förutsättningar är intresse för teknik, medicin, pedagogik, ljud och människor. Det arbetar idag cirka 1 350 yrkesverksamma legitimerade audionomer inom hälso- och sjukvården och 410 personer är antagna till audionomprogrammet.

Arbetsmarknaden idag

Efterfrågan på audionomer är stor på grund av en allmänt ökad efterfrågan på hörselvård. I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård* från 2023 framkommer det att 12 av 21 regioner i Sverige rapporterar om personalbrist bland audionomer. Det kan vara lite svårare att få jobb på utbildningsorterna, medan möjligheterna är större i andra delar av landet.

Prognos för nyexaminerade

Vår bedömning är att arbetsmarknadsläget inte kommer att förändras under de kommande fem åren. Konkurrensen om jobben kommer troligen att vara liten även år 2029, och efterfrågan på hörselvård kommer att fortsätta öka. De främsta anledningarna till denna ökning är att de åldersgrupper som har störst behov av hjälp med sin hörsel kommer att utgöra en större andel av befolkningen. Vi ser också att attityderna till hörselnedsättningar börjar förändras och att även yngre söker vård i högre utsträckning. Den tekniska och medicinska utvecklingen gör också att fler rehabiliteras och att människor ställer högre krav på hörselvården.

I regioner där vårdval införs ökar efterfrågan på audionomer och även närliggande regioner påverkas av detta.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknaden skiljer sig åt i olika delar av landet och det är bra att vara beredd på att flytta dit jobben finns. De privata aktörerna på arbetsmarknaden finns framförallt i större regioner, på grund av politiska beslut om att införa vårdval.

Audionomers kompetens i efterfrågans viss mån av myndigheter och företag som på olika sätt verkar inom hörselvård eller med personer med hörselnedsättning. Audionomer finns också inom forskning och undervisning på universitet och högskolor.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner, www.srat.se

Barnmorska

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Barnmorskor har ett självständigt arbete och möter människor i olika åldrar genom hela livet. Barnmorskan vårdar primärt kvinnan, men i yrkesutövningen ingår även barnet och familjen, ungdomar, unga vuxna och äldre kvinnor. Det finns runt 8 500 yrkesverksamma legitimerade barnmorskor idag.

Arbetsmarknaden idag

Det är stor brist på barnmorskor idag, delvis beroende på pensionsavgångar. Arbetsmarknaden kännetecknas av liten konkurrens om jobben. I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård* från 2023 framkommer det att det är brist på barnmorskor i samtliga av Sveriges 21 regioner.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är bedömningen att det är fortsatt liten konkurrens om jobben, eftersom utvecklingen går mot ett ännu större behov av barnmorskor. Barnmorskor är en av de mest efterfrågade yrkesgrupperna år 2026, enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos från 2022.

Historik

Arbetsmarknaden för barnmorskor kännetecknas av att det historiskt sett nästan alltid har funnits jobb att få, även om det under kortare perioder inte har funnits samma valmöjligheter. Sedan ett antal år tillbaka är arbetsmarknaden god, oftast med många valmöjligheter, särskilt på större orter.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsberande professioner, srat.se & Svenska Barnmorskeförbundet, barnmorskeforbundet.se

Beteendevetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: stor konkurrens
-

De beteendevetenskapliga ämnena finns inom pedagogik, psykologi, socialpsykologi och sociologi, varav ett väljs till huvudämne. Beteendevetare arbetar inom många områden, bland annat med gruppdyamik, organisation och arbetsmiljö, och med en stor variation av arbetsuppgifter. Beteendevetare kan specialisera sig inom till exempel organisations- och verksamhetsutveckling, projektledning, rehabilitering eller inom informations- och kommunikationsteknik. Den beteendevetenskapliga kompetensen efterfrågas i samtliga sektorer. Det finns idag cirka 40 000 personer med en personal- eller beteendevetarutbildning.

Arbetsmarknaden idag

En beteendevetenskaplig examen är en generalistexamen. En utbildad beteendevetare har en bred arbetsmarknad. Var man arbetar beror till viss del på vilken inriktning man väljer under sin studietid och om man väljer att specialisera sig efter grundexamen. I Lunds universitets studentundersökning var det vanligt att de som läst psykologi som

huvudämne arbetade inom offentlig och privat sektor medan de som valt sociologi arbetade främst i offentlig sektor.

Akademikerförbundet SSR beteendevetarundersökning 2023 visar att en majoritet av beteendevetarna arbetar i en kommun (42 procent) följt av arbete på myndighet (30 procent) och vinstdrivande företag (17 procent i privat sektor). Att arbeta inom en region (7 procent) eller till exempel ideella föreningar och stift (3 procent i civilsamhället) är inte lika vanligt. En majoritet av beteendevetarna arbetar på en arbetsplats med över 300 anställda. Av de svarande uppgav 13 procent att de arbetade som chef.

Lite drygt hälften (53 procent) av de beteendevetare som deltog i Akademikerförbundets undersökning svarade att de upplever en stor konkurrens om de tjänster som beteendevetare kan söka. Samtidigt visar undersökningen att sju av tio beteendevetare (69 procent) hade ett för studierna relevant arbete inom sex månader efter examen (29 procent innan examen, 27 procent inom 1–3 månader och 13 procent inom 4–6 månader). Det finns med andra ord goda chanser till ett relevant arbete efter examen för den beteendevetare som redan under utbildningen riktar in sig på önskat arbetsområde och som är aktiv i sitt jobbsökande.

Det kan vara bra att känna till att det finns en stor variation på yrkestitlar och arbetsområden bland beteendevetare. Val av huvudämne och arbetsområde påverkar om det är stor konkurrens, balans eller liten konkurrens om jobben efter examen. Det är därför mycket svårt att ställa en generell prognos för en beteendevetares framtidsutsikter på kort sikt.

Av de beteendevetare som arbetar i chefsbefattningar, med HR och rekrytering eller inom regional sektor är fler nöjda med sitt yrkesliv, jämfört med de som arbetar i olika handläggarroller med mycket klientkontakter. De flesta beteendevetarna är nöjda och svarar ja på frågan om de skulle rekommendera en beteendevetenskaplig utbildning till andra. Beteendevetare i terapeutiskt eller annat behandlande arbete avviker däremot från detta och svarar i stor utsträckning att de inte skulle rekommendera utbildningen till andra. Något som tyder på att det är ett arbetsområde med stor konkurrens. För de beteendevetare som har en IT-inriktning är prognosen till arbete däremot mycket bra.

Drygt var femte beteendevetare i Akademikerförbundet SSR:s undersökning arbetar i yrkesroller där en arbetsdag innebär en stor andel direktkontakter med människor i behov av olika stödinsatser. En lika stor andel beteendevetare arbetar med socialt arbete i olika konsultativa, utbildande och stödjande roller. Andra arbetsområden är chef eller ledande befattning, HR och rekrytering, terapeutiskt eller annat behandlande arbete, IT och informationsteknik samt kommunikation och marknadsföring. Verksamhetsutveckling, forskning, samordning och vägledning är ytterligare exempel på yrkesroller.

Nedan följer en kort beskrivning av de olika arbetsområdena.

Arbetsområde "socialt arbete"

Beteendevetare som arbetar inom arbetsområdet "socialt arbete" är i konsultativa, utbildande och stödjande roller. Exempel på yrkestitlar är socialpedagog, ungdomspedagog, skolkurator, LSS-handledare, boendestödjare, rehabiliteringshandledare med flera. En del beteendevetare väljer att läsa socialrätt och kurser i socialt arbete som komplement. Att arbeta med behandling av patienter (kliniskt) är ovanligt och inget som stöds av grundutbildningens innehåll eller fokus.

Arbetsområde "tjänsteman med stor andel direktkontakt med klienter"

Beteendevetare som arbetar i statlig myndighet eller kommun och som i sitt arbete har mycket kontakt med människor som är i behov av stödinsatser. Exempel på yrkestitlar är handläggare, utredare, biståndsbedömare, samordnare, arbetsförmedlare och försäkringssekreterare.

Arbetsområde "HR och rekrytering"

Ungefär en av tio beteendevetare arbetar med kvalificerat HR-arbete. Att ha kompletterat sin grundutbildning med kurser i arbetsrätt och ekonomi är vanligt. Exempel på yrkestitlar är gruppleddare, konsultchef, rekryterare, HR-konsult, organisationsutvecklare och administratör. Efterfrågan förväntas öka för gruppen personal- och HR-specialister fram till 2035, *Trender och prognoser 2020*.

Arbetsområde "informations- och kommunikationsteknik"

En nyare inriktning inom den beteendevetenskapliga utbildningen är att kombinera beteendevetenskap med studier i informations- och kommunikationsteknologi (IKT) och kurser i systemvetenskap. Till exempel genom att studera ett beteendevetenskapligt program som har IT-inriktning eller genom att välja kurser i informatik som valbara kurser inom ramen för utbildningen. Exempel på yrkestitlar är usability researcher, UX-designer, projektledare av IT-projekt, samordnare för informationssäkerhet, verksamhetsutvecklare och rekryterare inom IT. Efterfrågan på utbildad arbetskraft anses vara god med liten konkurrens om jobben.

Chef eller annan ledande befattning, egenföretagare

Cirka två av tio beteendevetare arbetar som chef eller i annan ledande befattning. Exempel på yrkestitlar är enhetschef, gruppchef, projektledare, föreståndare, arbetsledare och teamledare. Vissa beteendevetare arbetar också som egenföretagare, konsulent eller konsult.

Prognos för nyexaminerade

På kort sikt är arbetsmarknaden för nyexaminerade beteendevetare i balans till stor konkurrens.

Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* svarar en majoritet av arbetsgivarna som anställer personal- och beteendevetare att det är god eller balanserad tillgång på nyutexaminerade. Samtidigt visar universitetens alumnundersökningar och Akademikerförbundet SSR:s undersökning att mer än hälften av studenterna fick ett jobb under utbildningen eller strax därefter och att studenterna snabbt kommer ut i arbete. Arbetslösheten är också fortsatt låg bland nyexaminerade och yrkesverksamma beteendevetare. Det kan däremot dröja innan nyexaminerade får en tillsvidareanställning.

På lång sikt, till 2035, förväntas tillgången öka mer än efterfrågan på utbildade beteendevetare enligt Arbetsförmedlingens *Trender och prognoser 2023*. Detta innebär att det finns risk att ett visst överskott på beteendevetare uppstår och att det kan bli stor konkurrens om jobben på längre sikt.

Sammanfattningsvis är det knepigt att ställa en prognos som ger en tydlig bild av hur stor eller liten efterfrågan det är på beteendevetare på arbetsmarknaden. Beroende på arbetsområde kan det råda stor konkurrens om jobben eller vara mer i balans.

Prognos för erfarna

Jobbmöjligheterna för beteendevetare med erfarenhet och bred kompetens ser ut att utvecklas bättre. Arbetsmarknaden för beteendevetare med yrkeserfarenhet bedöms vara i fortsatt balans om fem år.

Historik

Beteendevetarnas arbetsmarknad har historiskt sett präglats av en viss konjunkturkänslighet på grund av att många arbetar inom konjunktur känsliga yrken. Typiskt för dessa yrken är medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen förutsätter att pensionsavgångarna sker som förväntat.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se

Bibliotekarie

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Bibliotekarier är informationsspecialister med speciell kompetens att hantera, strukturera och förmedla information. Bibliotekarier arbetar med att organisera och söka tryckta och elektroniska medier, och kritiskt granska olika informationskällors kvalitet och innehåll. I arbetsuppgifterna ingår att hjälpa besökare att hitta det de söker, att utbilda och handleda människor i att söka information och att planera och arrangera olika aktiviteter för allmänheten. Enligt SCB finns det ungefär 6 400 yrkesverksamma bibliotekarier. Nära åtta av tio är kvinnor. Knappt 290 personer tog examen inom biblioteks- och informationsvetenskap läsåret 2022/23.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden för bibliotekarier kännetecknas av relativt liten konkurrens om jobben – det utbildas för få nya bibliotekarier för att täcka behoven. Enligt Sacoförbundet DIK:s statistik har arbetslösheten bland bibliotekarier länge legat på en mycket låg nivå. Det bekräftas i SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* som visar att en relativt hög andel arbetsgivare uppger att det är brist på utbildade bibliotekarier och att antalet anställda på tre års sikt kommer att öka. Samtidigt har en del bibliotek fått mindre resurser under de senaste åren på grund av lågkonjunkturen och på en del orter kan det därför vara svårare att få jobb. Arbetsförmedlingens prognos är att möjligheterna till arbete är något mindre under 2024 men att det återigen kommer finnas stora möjligheter till arbete år 2026.

Prognos för nyexaminerade

Eftersom arbetslösheten bland bibliotekarier är mycket låg får många studenter jobb direkt i anslutning till examen. Många jobbar också extra på bibliotek redan under studietiden. De allra flesta bibliotekarier har en tillsvidareanställning, men för den som nyligen avslutat sin utbildning kan den första anställningen vara ett vikariat eller annan visstidsanställning.

Fackförbundet DIK bedömer att det kommer finnas stora möjligheter att få jobb som bibliotekarie under de kommande åren. Det beror bland annat på att det utbildas för få nya bibliotekarier för att täcka behoven, samtidigt som en stor grupp yrkesverksamma väntas gå i pension. En femtedel av bibliotekarierna är över 60 år, och även om många väljer att fortsätta arbeta efter pensionsåldern kommer det inte täcka upp för pensionsavgångarna. Erfarna bibliotekarier och bibliotekarier med specialistkunskap är särskilt eftertraktade, och det finns också en växande efterfrågan på skolbibliotekarier. Behovet av bibliotekariers specifika

kompetens inom informationshantering och källkritik kommer sannolikt öka till följd av det ökande användandet av AI.

Delarbetsmarknader/regionala skillnader

Vid utbildningsorterna är det vanligtvis hårdare konkurrens om jobben än i övriga delar av landet. En särskilt efterfrågad grupp är bibliotekarier med kompetens att arbeta på skolbibliotek eftersom många skolbibliotek saknar bemanning. Bibliotekariers kompetens efterfrågas också på andra arbetsplatser än bibliotek.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Efterfrågan kan dock påverkas av politiska beslut om att minska resurserna till biblioteken. Eftersom biblioteken främst styrs på kommunal nivå kan det leda till skillnader i bemanning och personaltäthet runt om i landet.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det kan finnas skillnader i efterfrågan i olika delar av landet, men mot bakgrund av den låga arbetslösheten, kommande pensionsavgångar och bristen på både skolbibliotekarier och annan specialistkompetens finns det inga tecken på att efterfrågan på bibliotekarier kommer att minska.

En faktor som kan ändra prognosen på längre sikt är om antalet utbildningsplatser utökas, vilket det finns stort behov av. Effekterna av detta kommer dock inte att synas inom de kommande fem åren.

Mer information

DIK – facket för kultur, kommunikation och kreativ sektor, www.dik.se

Biolog

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Biologer har en bred och generell kompetens inom både kemi och biologi. De arbetar med allt från bioteknik och läkemedelsutveckling till miljö och naturvård. Det finns cirka 13 000 biologer på arbetsmarknaden idag.

Arbetsmarknaden idag

Biologer har stor yrkesspridning. Det betyder att utbildningen kan leda till ett jobb inom många olika yrken. De dominerande sektorerna för biologer är life science, miljö och hälso- och sjukvård. Arbetsmarknaden för biologer är idag mer i balans än för några år sedan. Det kan trots det fortfarande vara svårt för nyexaminerade biologer utan en plan för hur de ska använda sin kompetens att etablera sig på arbetsmarknaden. Trots att efterfrågan på biologisk kompetens har ökat stort i samhället, har det under många år examinerats många biologer. Även svårigheten att få en tillsvidare tjänst som forskare påverkar läget. I stort sett varannan biolog fortsätter på en forskarutbildning. Arbetslösheten bland biologer har under flera år minskat. Biologer inriktade mot life science eller miljö har idag en låg arbetslöshet. I *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB) bedömer 68 procent av arbetsgivare att det råder balans för nyexaminerade.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Det kan vara klokt att vidta åtgärder för att underlätta steget in på arbetsmarknaden genom att bygga ett professionellt nätverk och skaffa relevant arbetslivserfarenhet redan under studietiden. Den digitala och gröna omställningen ökar även efterfrågan på analytisk och strategisk kompetens. Att bredda sin kunskap med exempelvis ekonomi, marknadsföring och regelverk är ett annat sätt att få ditt cv att sticka ut.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt är prognosen balans mellan utbud och efterfrågan på jobb. Ökningen av antalet biologer har avtagit och vi ser en ökad efterfrågan på biologer inom såväl life science som miljö. Båda branscherna är under stark tillväxt. Biologer med branschkunskap, affärsförståelse och kunskap om marknadsföring, matematik och teknik efterfrågas i allt större utsträckning. Alltmer av den tekniska utvecklingen bygger också på biologisk kunskap. I *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB) uppger 26 procent av arbetsgivarna att antalet anställda kommer att öka på tre års sikt och i *Trender & prognoser, 2023* (SCB) görs bedömningen att det finns en risk för överskott på utbildade inom biologi och miljövetenskap. Det är oklart om den bedömningen tagit höjd för den ökade efterfrågan vi ser i spåret av nya affärsmöjligheter inom life science och biotech.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom AI ökar på ett dramatiskt sätt biologers möjligheter att övervaka naturvärden eller vår hälsa. Sannolikt kommer möjligheterna leda till många nya arbetsmöjligheter. Förutsättningen är emellertid att biologer vill och har möjlighet att tillskansa sig AI-kompetens för att kunna använda verktygen på ett professionellt sätt.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Nedskärningar förekommer frekvent inom life science-branschen, men även under en lågkonjunktur kommer de flesta tillbaka i anställning relativt snabbt.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten är stor eftersom biologer arbetar inom ett stort antal branscher och kan specialisera sig inom många områden, samtidigt som det finns en betydande konkurrens från andra utbildningar inom exempelvis biomedicin, bioteknik, natur och miljö.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Biomedicinare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Biomedicinare arbetar med medicinsk forskning och utveckling inom life science, läkemedelsindustri och hälso- och sjukvård. Utbildningen till biomedicinare fokuserar på människans biologi och hur sjukdomar, såsom cancer, allergier och hjärt- och kärlsjukdomar, uppkommer. Idag finns det cirka 2 000 yrkesverksamma biomedicinare i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

De allra flesta biomedicinare arbetar inom life science på läkemedels-, bioteknik- eller medicinteknikföretag. De kan också forska på universitet och högskolor. Life science-branschen består av ett stort antal små och medelstora företag som bedriver affärer på en global och konkurrensutsatt marknad. På senare tid sker också en allt större del av forskningen genom samverkan med akademien. Kraven på medarbetarna att hänga med i en snabb förändrings- och utvecklingstakt är höga. Biomedicinare är högutbildade och har ofta en master- eller doktorsexamen. Allt fler biomedicinare arbetar inom hälso- och sjukvården med laboratoriearbete, forskning, utveckling och projektledning.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Det kan vara klokt att vidta åtgärder för att underlätta steget in på arbetsmarknaden genom att bygga ett professionellt nätverk och skaffa

relevant arbetslivserfarenhet redan under studietiden. Den digitala omställningen ökar behovet av analytisk och strategisk kompetens. Kompetens inom exempelvis programmering och avancerad dataanalys kan få ditt cv att sticka ut.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt bedömer vi att det råder balans för nyexaminerade och erfarna biomedicinare. Life science-sektorn i Sverige går bra och flertalet företag bedömer att de kommer att anställa fler. Inom flera områden råder det också brist på personal.

Utvecklingen inom precisionsmedicinen (skräddarsydda behandlingar för enskilda patienter baserat på genetisk profil) och ökade satsningar på kompetenscentrum, samt forskning och utveckling inom hälso- och sjukvården, bör också leda till en ökad efterfrågan på biomedicinsk kompetens.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknaden inom life science finns i huvudsak i regionerna Stockholm, Uppsala, Mälardalen, Malmö och Lund. En del arbetstillfällen finns också i Göteborg, Umeå och Linköping.

Påverkan av AI

De potentiella vinsterna av att i större utsträckning använda hälsodata för diagnostik, prevention, behandling och forskning är enorma. För biomedicinare medför de nya AI-verktygen många nya spännande möjligheter. Inom hälso- och sjukvården är emellertid etiska avvägningar kring integritet brännande och just nu vet vi inte så mycket om hur en framtida lagstiftning kommer att se ut.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett förekommer nedskärningar oftare under en lågkonjunktur, men även då kommer de flesta tillbaka i anställning relativt snabbt.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten beror framför allt på att många andra utbildningar kan konkurrera om jobben.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Biomedicinsk analytiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Biomedicinska analytiker arbetar på hälso- och sjukvårdens laboratorier och analyserar och kvalitetssäkrar de prover som genereras vid i stort sett all vård. Det finns idag cirka 10 400 legitimerade biomedicinska analytiker på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag akut brist på biomedicinska analytiker. De flesta biomedicinska analytiker arbetar inom hälso- och sjukvård i regionerna. Det finns också en efterfrågan från privata laboratorier, läkemedelsbolag, akademi och djursjukvård. Pandemin innebar en ökad arbetsbelastning och efterfrågan på kompetensen ökar.

I Socialstyrelsens Nationella planeringsstöd för 2023 bedömer 20 av 21 regioner att det är brist på biomedicinska analytiker. Tyvärr är lönenivån och möjligheten att göra lönekarriär i regionerna så dålig att det inte lönar sig att utbilda sig till yrket. Som en konsekvens väljer många biomedicinska analytiker att lämna den offentliga hälso- och sjukvården.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Bristen på biomedicinska analytiker kommer att bestå och kanske till och med tillta på fem års sikt. Enligt *Trender och Prognoser 2023* (SCB) minskar tillgången samtidigt som efterfrågan ökar. Anledningen till bristen är pensionsavgångar, för få examinerade och att alltför många lämnar yrket. I *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB) bedömer 59 procent av arbetsgivarna att efterfrågan kommer att öka på tre års sikt. Även arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tydligt uttryckt behovet av fler biomedicinska analytiker.

Påverkan av AI

När det gäller biomedicinska analytiker har bland annat Stiftelsen för strategisk forskning framfört att de kommer att ersättas av AI. Professionsföreträdare delar inte alls den uppfattningen och det gör inte heller Naturvetarna. Många analyser har automatiserats, men samtidigt är det långt ifrån alla analyser som kan automatiseras. Biomedicinska analytiker vittnar också om att kraven på diagnostiken i stället ökat och att arbetet i själva verket blivit svårare. I automatiseringen fångas avvikande prover upp och utredningen kring vad avvikelsen beror på tar mycket tid, men gör att fler sjukdomar kan fångas upp i ett tidigt stadium. Vi ser också redan nu en utveckling där allt fler biomedicinska analytiker vidareutbildar sig inom programmering för att bli skickliga användare av de nya verktygen. Kvalitetssäkring och validering kommer att fortsätta vara viktiga arbetsuppgifter. Det är också viktigt att komma ihåg att små regioner har

små ekonomiska möjligheter att hänga med i den pågående automatiseringen.

Historik

Arbetsmarknadsläget kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen underlättas av att biomedicinsk analytiker är ett legitimationsyrke.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Civilekonom och ekonom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Civilekonomer/ekonomer får en bred utbildning med affärs- och verksamhetsfokus och problemlösning. Bland ekonomer med företagsekonomi som huvudämne är de vanligaste inriktningarna redovisning/revision, marknadsföring och organisation/management. För dem med nationalekonomi som huvudämne är finans/finansiell ekonomi och internationell ekonomi de vanligaste inriktningarna. Många ekonomer arbetar med ekonomi, budgetering, strategisk planering, redovisning, revision, finans, fondmäkleri, marknadsföring, reklam, PR, försäljning, HR/personal, management och verksamhetsutveckling. Andra arbetar med utredningsarbete samt forskning och utveckling. Det finns idag omkring 170 000 etablerade ekonomer på arbetsmarknaden, ungefär lika många kvinnor som män.

Arbetsmarknaden idag

Ekonomer arbetar inom alla branscher. Ungefär 80 procent arbetar i privat sektor och övriga är statligt anställda eller arbetar i kommuner och regioner. I Akavias undersökning, *Efter examen 2023*, angav 84 procent av de nyexaminerade ekonomerna att de arbetar i privat sektor, 10 procent i statlig och 4 procent i den kommunala sektorn. Det var 49 procent av ekonomerna som angav att de fick ett arbete med relevans för utbildningen redan innan de avslutat studierna. Sex månader efter examen hade åtta av tio ett arbete med relevans för utbildningen. Åtta av tio var då tillsvidareanställda.

Undersökningen visar också att de viktigaste faktorerna för att få första jobbet är akademisk utbildning, oavsett från vilket lärosäte, och personliga

egenskaper. Praktik och/eller extraarbete är också något arbetsgivare värderar. Traditionellt har den vanligaste vägen in på arbetsmarknaden varit via kontakter. Nu hittar sex av tio nyexaminerade ekonomer sitt första jobb via internet/sociala medier. En fjärdedel svarade att de fått sitt nuvarande jobb via LinkedIn. Många anger också att praktik och/eller extrajobb varit en viktig faktor för att få första jobbet. Av ekonomerna arbetade åtta av tio parallellt med sina studier, de flesta 9–20 timmar per vecka.

Ekonomer får generellt snabbt relevanta ekonomjobb men det finns skillnader beroende på vald specialisering inom ämnet. Det är fortsatt stor efterfrågan på redovisningsekonomer, controllers, revisorer, inköpare och upphandlare men hårdare konkurrens för finansanalytiker, ekonomiassistenter, administratörer och utredare. Det finns även ett stort rekryteringsbehov av ekonomer inom offentlig sektor. SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* visar att de flesta arbetsgivare upplever att tillgången på nyexaminerade ekonomer är god eller balanserad. Det är däremot sex av tio arbetsgivare som upplever en brist på yrkeserfarna ekonomer.

Påverkan av AI

Den pågående utvecklingen inom automation och digitalisering är snabb. Nya verktyg och artificiell intelligens (AI) används redan. De kommer att spela en större roll på arbetsmarknaden i framtiden men det innebär inte att alla jobb försvinner. Däremot behöver ekonomer även i framtiden fortsätta att utveckla sin digitala och tekniska kompetens och vara inställda på ett livslångt lärande. Flera områden påverkas redan av den nya tekniken, marknadsföring, försäljning, finansiell rådgivning och analys. Redovisning är ett annat område där vissa processer i arbetet automatiseras och digitaliseras. Men det ger tid till andra uppgifter som kräver viktiga mänskliga förmågor som empati, samarbetsförmåga, kreativitet, analytiskt och kreativt tänkande. Dessutom är det viktigt att komma ihåg att många framtida jobb inte finns ännu. Akavias rapport *AI-ekonomer och Robotcontrollers? – Ekonomers framtida arbetsmarknad* visar att åtta av tio ekonomer anser att de har rätt kompetens för framtidens arbetsmarknad.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Det finns stora behov av ekonomer inom flera områden, exempelvis inom redovisning och revision. Majoriteten av de nyexaminerade hittar det första jobbet via sociala medier/LinkedIn. Många nyexaminerade får också jobb genom kontakter, vilket betyder det är viktigt att bygga upp sitt nätverk under studietiden. För att bygga sitt nätverk är extrajobb och praktik värdefullt. Om du har svårt att hitta ett jobb är det alltid en bra investering att satsa på att verkligen lära dig att behärska Excel, programspråk för dataanalys eller affärs- och bokföringssystem. Det är

också klokt att redan under studierna följa utvecklingen på arbetsmarknaden och ta alla möjligheter att träffa arbetsgivare, exempelvis under arbetslivsdagar. Ytterligare något som kan underlätta är att vara aktiv på plattformar där många rekryterar, exempelvis LinkedIn.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Sammantaget är bedömningen på fem års sikt att arbetsmarknaden för nyexaminerade ekonomer är i fortsatt balans.

Det har under flera år varit särskilt stor efterfrågan på revisorer och redovisningsekonomer, controllers och organisationsutvecklare. Efterfrågan kommer också att vara hög på revisorer, ekonomistyrare, organisations- och managementekonomer även om fem år. För ekonomer inom nationalekonomi kommer arbetsmarknaden i stort sett vara i balans på fem års sikt medan ekonomer inom finansiering och marknadsföring kommer att ha större konkurrens.

Arbetsmarknaden för erfarna ekonomer bedöms om fem år präglas av liten konkurrens om jobben. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* ser 41 procent av arbetsgivarna ett ökat behov av erfarna ekonomer på tre års sikt. Arbetslösheten bland yrkeserfarna ekonomer är låg, men kan öka något vid en eventuell lågkonjunktur. Kraven på specialistkompetens och erfarenhet kommer sannolikt att öka framöver, vilket innebär ett gynnsamt läge för erfarna ekonomer.

SCB bedömer i *Trender och prognoser 2023. Befolkning, Utbildning, Arbetsmarknad med sikte på 2040*, att arbetsmarknaden för ekonomer kommer att vara i balans även år 2040. SCB:s bedömning är att fram till dess finns ett ökat behov av ekonomer med en minst treårig eftergymnasial utbildning. Det beror till stor del på utbildningsväxlingen, alltså att allt fler jobb blir mer komplexa och därför kräver en högre utbildning. Arbetsmarknaden kommer alltså att vara fortsatt god för ekonomer.

Däremot påverkar den generella förändringen av arbetsmarknaden också ekonomer. Uppdragen och arbetsuppgifterna blir mer komplexa och det krävs både bredd- och spetskompetens. Rollerna är inte lika klara och tydliga som förr och roller går in i varandra. Digitaliseringen och automatiseringen påverkar arbetsmarknaden och kommer göra det i allt högre grad i framtiden. Det leder till att en del jobb förändras eller försvinner och nya kommer till. Redovisning, revision och bank- och finanssektorn är områden som genomgår stora förändringar, vilket också ställer andra krav på ledarskapet. Många organisationer och företag tar löpande fram rapporter med analyser av den pågående utvecklingen.

Delarbetsmarknader

Som tidigare nämnts finns ekonomer inom arbetsmarknadens alla sektorer, branscher och arbetsområden, och efterfrågan varierar inom dessa. Många nya jobb fortsätter att skapas inom den växande tjänstenäringen som företagstjänster och tjänster inom handeln, organisation och konsultverksamhet, som är branscher där många ekonomer jobbar. Den växande e-handeln innebär ett ökat behov av ekonomer inom olika områden, exempelvis inom inköp, logistik och regelverk. Inom offentlig sektor finns också ett stort rekryteringsbehov, något som ger fler möjligheter för ekonomer.

I storstadsregionerna arbetar de flesta ekonomer inom den privata sektorn, medan en större andel ekonomer i småstadsregioner arbetar inom den offentliga sektorn. Omkring 40 procent av landets ekonomer arbetar i Stockholmsregionen. Det är också där andelen chefer är störst och ekonomerna har de högsta lönerna.

Historik

Arbetsmarknaden för ekonomer kännetecknas normalt av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Däremot påverkas olika branscher i olika grad av konjunkturerna. IT-ekonomi, redovisning och revision är mindre konjunktur känsliga. Marknadsförings- och finansbranschen har påverkats mer och snabbare av konjunkturväxlingar och den digitala utvecklingen. Trots det har lågkonjunkturer historiskt påverkat ekonomer mindre jämfört med många andra yrken. Det har i perioder tagit längre tid för nyexaminerade ekonomer att få sitt första jobb efter examen, men även under perioder av lågkonjunktur har det funnits ett anställningsbehov.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student
Akavia, www.akavia.se

Civilingenjör

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Civilingenjörens yrke är brett och arbetsuppgifterna kan innebära allt från forskning och utveckling av ny teknik till produktionsplanering och marknadsföring. Med stigande erfarenhet får civilingenjören ofta

chefsroller eller företagsledande roller. År 2022 fanns i Sverige cirka 144 000 yrkesverksamma civilingenjörer (inklusive ett mindre antal med en masterexamen inom teknik). Ytterligare drygt 16 000 hade en teknologie doktorsexamen.

Arbetsmarknaden idag

Efter pandemin tog ekonomin åter fart och arbetslösheten för yrkesverksamma medlemmar i Sveriges Ingenjörer sjönk under de redan låga nivåerna det var åren före pandemin. År 2022 dök nya orosmoln upp i form av ett spänt säkerhetspolitiskt läge, med inflation och höga energipriser som följd. Inflationen har sedan dess dämpats, men under slutet av hösten 2023 började arbetslösheten öka på arbetsmarknaden totalt. Den utvecklingen, som har fortsatt in i 2024, har inneburit en viss ökning även inom ingenjörs kåren. När detta skrivs ligger dock den samlade arbetslösheten för Sveriges Ingenjörers medlemmar fortfarande inte högre än cirka 1 procent.

Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns inte tillgängliga på samma sätt som för yrkesverksamma. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) tar däremot fram uppgifter över hur väl examinerade med olika utbildningar har lyckats etablera sig på arbetsmarknaden. Ingenjörsutbildningar brukar höra till de utbildningar som har de högst andelarna etablerade.

UKÄ:s senaste uppgifter för etableringen på arbetsmarknaden avser examinerade 2019/20. Av civilingenjörerna var 92 procent etablerade 1–1,5 år efter examen. Genomsnittet för samtliga examina i högskolan var 84 procent. Pandemin hade enligt UKÄ ingen större effekt på etableringen, vilket de menar till viss del kan förklaras av att fler studenter studerade vidare även efter avslutad examen.

Viktigt att komma ihåg är dock att utbildning är en investering på lång sikt. Teknikutvecklingen fortsätter, och ingenjörer som är verksamma inom forskning, utveckling och tillämpning av teknik är därför oerhört betydelsefulla för hela samhällsekonomin.

Prognos för nyexaminerade

Bedömningen är att läget för nyexaminerade civilingenjörer på fem års sikt fortsatt kommer att innebära att det är liten konkurrens om jobben.

Både Statistiska centralbyrån (SCB) och Arbetsförmedlingen tar regelbundet fram prognoser över arbetsmarknadsläget på kort och medellång sikt. Till underlag för prognoserna ligger uppgifter från privata och offentliga arbetsgivare. SCB:s bedömningar avser rekryteringsläget för olika *utbildningar*, medan Arbetsförmedlingens prognoser avser *yrken*. Skillnaden är inte oväsentlig: dels arbetar inte alla civil- och

högskoleingenjörer i ingenjörsyrken, dels är inte alla som arbetar i ingenjörsyrken civil- eller högskoleingenjörer.

Enligt SCB:s årliga undersökning *Arbetskraftsbarometern* är och har tillgången på nyexaminerade civilingenjörer som regel varit balanserad. Variationerna från år till år, liksom mellan olika inriktningar, kan dock vara betydande. SCB uppger också att resultaten i Arbetskraftsbarometern är relativt hög jämfört med många andra undersökningar, vilket de menar påverkar vilka slutsatser man kan dra från vissa av resultaten som presenteras. För de allra flesta av de utbildningar som återfinns i barometern – inklusive civil- och högskoleingenjörsutbildningar – är efterfrågan på yrkeserfarna avsevärt högre än för nyexaminerade. I barometern 2023 bedömde arbetsgivarna att behoven av ingenjörer kommer att öka de närmaste åren, främst inom energi- och elektroteknik samt inom elektronik, data och automation.

Arbetsförmedlingen (AF) skriver i *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2023* att varsel och arbetslöshet förväntas öka generellt under perioden 2024–2026. De konstaterar dock samtidigt att ”den digitalisering, automatisering och gröna omställning som pågår också medför ett ökat behov av kompetenser inom teknik, data och IT”. I yrkesprognoserna gör AF bedömningen att konkurrensen om jobben kommer att vara liten såväl 2024 som 2026 inom de flesta ingenjörsyrken samt kvalificerade datayrken (för de senare är bedömningen att konkurrensen om jobben 2026 kommer att vara mycket liten).

På längre sikt

Ett växande intresse för såväl civilingenjörer som för högskoleingenjörer har lett till en kraftig ökning av antalet examinerade. Sett över tid har tillgången på civil- och högskoleingenjörer (inklusive närallgande examina och teknologie doktorer) vuxit mycket kraftigt.

Enligt SCB:s senaste långtidsprognos (*Trender och Prognoser 2023*) fortsätter den utvecklingen. 2021 var antalet examinerade i de två utbildningsgrupperna totalt 229 000. Sett till perioden mellan 2010 och 2040 beräknas de nära nog ha fördubblats, från 155 000 till drygt 300 000. Av dessa förväntas civilingenjörer utgöra cirka 200 000.

Samtidigt bedömer SCB i sin prognos att efterfrågan på civilingenjörer växer i en omfattning som ungefär svarar mot den ökade tillgången. På längre sikt räknar SCB därför med att arbetsmarknadsläget för civilingenjörer totalt kommer att övergå från ”dagens brist” till ”en mer balanserad situation”. Undantaget är civilingenjörer med inriktningar mot teknisk fysik, elektro- och datateknik, där SCB bedömer att efterfrågan även på sikt kan vara större än tillgången.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Sett över längre tid följer arbetslösheten för akademiker ett mönster som är snarlikt det för arbetsmarknaden i stort, men på en generellt sett betydligt lägre nivå. Arbetslösheten bland medlemmar i Sveriges Ingenjörer har som regel också legat något lägre än genomsnittet för akademikerförbunden inom Saco.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

För ingenjörer är konjunkturen det som typiskt sett tydligast påverkar osäkerheten i alla prognoser. Den har störst betydelse för de nyexaminerades möjligheter att finna ett relevant arbete.

En annan osäkerhetsfaktor följer av att civilingenjörsutbildningarna spänner över en mängd olika teknikområden och branscher med skilda förutsättningar. Till osäkerheten – i både positiv och negativ riktning – bidrar att civilingenjörer både kan och väljer att arbeta även i yrken som inte är utpräglade ingenjörsyrken. Det betyder att utbildningsspridningen där kan vara större och efterfrågan en annan. Läget totalt, eller för enskilda inriktningar, påverkas av förändringar av antalet nybörjare på utbildningarna, men också av om viss teknisk kompetens kan tillgodoses av personer med annan utbildning.

Högskoleingenjörer och flera andra teknik-, data- och naturvetenskapliga högskoleutbildningar ger ett betydande tillskott till arbetskraften inom ingenjör-, data- och teknikeryrken. Även in- och utflyttning av tekniskt högskoleutbildade, såväl inrikes som utrikes födda, påverkar tillgången.

Yrkeshögskolan ger ytterligare ett tillskott till de teknikutbildade, som dessutom har ökat de senaste åren. Även den nya gymnasieingenjörsutbildningen bidrar med teknisk kompetens. Utöver de examinerade lämnar även ett stort antal ingenjörsstudenter högskolan utan fullföljd utbildning. De faller utanför den prognostiserade utvecklingen av antalet ingenjörer, men tillgodoser likafullt en viss del av behoven.

Ingenjörernas breda arbetsmarknad och det totala behovet av teknisk kompetens talar ändå för en fortsatt låg arbetslöshet. Tillgången på arbeten med relevant inriktning och nivå är dock alltid svårbedömd.

Mer information

Sveriges Ingenjörer, www.sverigesingenjorer.se

Diakon

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
- Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens

De flesta diakoner arbetar som församlingsdiakoner med olika slags stöd och hjälp till församlingarna, inte minst stöd till utsatta människor. Alternativa karriärvägar för en diakon är att arbeta som sjukhusdiakon på landets sjukhus eller fängelsediakon som ger stöd till intagna i landets fängelser. Diakoner är ofta arbetsledare, antingen för kollegor eller för ideella medarbetare som de leder i den diakonala verksamheten. Därefter görs en avslutande ettårig pastoralteologisk utbildning. För att kunna verka som diakon inom Svenska kyrkan krävs att du blir vigd till uppgiften av en biskop i ett stift. Att bli vigd till ett uppdrag inom Svenska kyrkan motsvarar att få en legitimation i andra yrken. Det finns idag omkring 1 300 vigda diakoner som innehar aktiv tjänst inom Svenska kyrkan.

Arbetsmarknaden idag

Det råder en mycket stor brist på diakoner idag och därmed mycket liten konkurrens om tjänsterna. För en behörig diakon är det lätt att få arbete. Utanför storstäderna är det störst brist och arbetsgivarna har svårt att få sökande till tjänsterna.

Prognos för nyexaminerade

För att kunna få tjänst som diakon krävs en utbildning med en godkänd diakonexamen och att bli vigd till diakon inom Svenska kyrkan. Den som har blivit vigd kan räkna med att få ett arbete relativt omgående. Prognosen fem år framåt är att det kommer vara fortsatt liten konkurrens om jobben. Idag utbildas det för få diakoner för den stora efterfrågan. Arbetslösheten bland diakoner är mycket låg. Efterfrågan på erfarna diakoner är också mycket hög.

Delarbetsmarknader

De allra flesta diakoner arbetar inom Svenska kyrkan idag. Några har vidareutbildat sig och arbetar mer terapeutiskt, medan andra gör en administrativ karriär på nationell nivå eller går vidare och disputerar inom ett valt område med anknytning till diakoni. Bristen på diakoner förväntas även framöver vara störst utanför storstäderna.

Historik

Arbetsmarknaden för diakoner kännetecknas av mycket små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har konjunkturväxlingar inte medfört några större förändringar för diakoners arbetsmarknad. Tillgången på tjänster har varit mycket god i såväl hög- som lågkonjunktur. Diakonyrket är idag ett bristyrke som kommer att ha en mycket säker efterfrågan för många år framöver.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Kyrkans Akademikerförbund, www.kyrka.se

Dietist och nutritionist

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade dietister idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade dietister till år 2029: liten konkurrens
-

Dietister arbetar huvudsakligen med nutritionsbehandling inom hälso- och sjukvården. Nutritionister finns främst inom forskningen, på myndigheter och inom läkemedels- och livsmedelsbranschen. Det finns drygt 1 900 legitimerade dietister och 400 nutritionister på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Idag bedömer 14 av 21 regioner att det är brist på dietister. Även de flesta kommuner upplever personalbrist. Trots att det finns ett stort behov av nutritionskompetens i kommunerna är det bara 56 kommuner som har dietister anställda. (*Nationella planeringsstödet, Socialstyrelsen, 2023*) För nutritionister råder balans. Arbetslösheten för utbildade inom kost, näringsfysiologi och livsmedel är låg och minskar.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt är prognosen fortsatt liten konkurrens för dietister och balans för nutritionister. Antalet sysselsatta dietister har ökat, framför allt i privat sektor. Vi kan förvänta oss ett ökat fokus på förebyggande arbete inom hälsoområdet och en större medvetenhet om sambandet mellan kost och hälsa. Under de senaste åren har vi sett en större efterfrågan på dietister från primärvården. Ett ökande antal dietister och nutritionister driver också egna företag. Intresset för att utbilda sig inom området är stort, men antalet utbildningsplatser är begränsat.

Påverkan av AI

Möjligheten att förbättra sin hälsa genom att på olika sätt kunna följa sitt kostintag och effekter av det är stora. För dietister och nutritionister kommer troligen nya AI-verktyg förändra arbetet. I de bästa av världar kan det leda till att fler kan få stöd och hjälp att i ett tidigt stadium förändra sitt kostintag för att undvika sjukdom. Inom hälso- och sjukvården är emellertid etiska avvägningar kring integritet brännande och just nu vet vi inte så mycket om hur en framtida lagstiftning kommer att se ut.

Historik

Arbetsmarknaden för dietister och nutritionister kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En viss osäkerhet finns kring hur regioner och kommuner kommer att hantera sina svårigheter att få budgeten att gå ihop. Tendenser finns att i ökad utsträckning låta tjänster vara vakanta.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Djursjukskötare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Djursjukskötare är sjuksköterskor för djur och arbetar i djursjukvårdsbranschen. Djursjukskötare vårdar och rehabiliterar sjuka och skadade djur, bedömer djurs hälsotillstånd och kommunicerar med djurägare om lämplig skötsel. Idag finns cirka 2 100 djursjukskötare med legitimation på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag stor brist på djursjukskötare. Detta gäller både för nyexaminerade och yrkeserfarna. Antalet utbildningsplatser är få, samtidigt som antalet anställda i djursjukvårdsbranschen ökar stadigt.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Prognosen på fem års sikt är fortsatt brist, eftersom efterfrågan ökar snabbare än antalet utbildningsplatser. Jordbruksverket och branschen har vid flera tillfällen understrukit att det råder brist på legitimerade djursjukskötare. För 2023 anger branschen att det finns ett rekryteringsbehov på 159 personer samtidigt som det kommer att examineras cirka 90. Antalet platser på utbildningen är inte ändamålsenligt och bristen lär troligtvis bestå även på längre sikt.

Påverkan av AI

Djursjukskötare är ett omvårdnadsyrke som sannolikt kommer att påverkas i liten utsträckning av utvecklingen inom AI. Möjligheterna att kommunicera med djurägare och övervaka djurs hälsa från distans kommer sannolikt öka behovet av djursjukskötare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Säkerheten i prognosen påverkas av att det är oklart hur fördelningen av arbetsuppgifter och regleringen av djursjukvården kommer att se ut framöver.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Fysiker och sjukhusfysiker

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Fysiker finns inom alla branscher som ägnar sig åt högteknologisk forskning och utveckling. Vanliga arbetsgivare är IT- och telekombranschen, fordonsindustrin och annan industri, myndigheter, försvaret samt universitet och högskolor. Sjukhusfysiker arbetar huvudsakligen inom sjukvården med strålbehandling, bilddiagnostik och strålskydd. De deltar också vid utvecklingen av ny medicinsk teknik. Antalet yrkesverksamma fysiker är idag cirka 4 800 och antalet legitimerade sjukhusfysiker på arbetsmarknaden är drygt 600.

Arbetsmarknaden idag

Fysikers arbetsmarknad är i balans. När det gäller sjukhusfysiker upplever 8 av 21 regioner en brist på sjukhusfysiker (Nationella planeringsstödet, Socialstyrelsen, 2023). De flesta arbetsgivare upplever att tillgången på fysiker är balanserad (SCB, 2023).

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Det kan vara klokt att vidta åtgärder för att underlätta steget in på arbetsmarknaden genom att bygga ett professionellt nätverk och skaffa relevant arbetslivserfarenhet redan under studietiden.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt är prognosen brist. Ett ökat antal arbetsgivare bedömer att efterfrågan på fysiker kommer att öka (SCB, 2023). De få fysiker som examineras får nästan undantagslöst kvalificerade arbeten och de flesta disputerar innan de lämnar akademien. Det finns likheter mellan civilingenjörers och fysikers arbetsmarknad. Den tekniska utvecklingen styr kompetensbehovet och digitaliseringen har ökat behovet av fysiker. Det är intressant att notera att SCB i *Trender & Prognoser 2023* konstaterar att behovet av fysiker och matematiker kommer att öka, samt

att de i en större utsträckning kommer att arbeta i yrkesroller som IT-arkitekt, systemutvecklare eller testledare.

Även för sjukhusfysiker är prognosen på fem års sikt brist. Efterfrågan på sjukhusfysiker ökar något och det blir också allt vanligare att kompetensen efterfrågas utanför sjukvården. Det finns exempelvis en efterfrågan från producenter av medicinsk-teknisk utrustning och från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Påverkan av AI

Fysiker har en utomordentlig, gedigen grund för att utveckla och använda AI. När AI börjar implementeras i arbetslivet på bred front kommer sannolikt efterfrågan på fysiker öka. De kommer att behövas som konsulter och rådgivare. AI kommer sannolikt också bidra till ett kunskapssprång inom forskningen. Inom hälso- och sjukvården är potentialen att använda AI för exempelvis bildanalys stor. Samtidigt är etiska avvägningar kring integritet brännande och just nu vet vi inte så mycket om hur en framtida lagstiftning kommer att se ut.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. När det gäller sjukhusfysiker är det liten skillnad på arbetsmarknaden mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade fysiker på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har främst att göra med att fysiker finns inom flera branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden.

När det gäller sjukhusfysiker uppskattas osäkerheten till 2. Det är ett legitimerat yrke och efterfrågan påverkas inte nämnvärt av konjunkturella svängningar.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Fysioterapeut

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Fysioterapeuter arbetar främst inom regional eller kommunal hälso- och sjukvård, samtidigt ökar efterfrågan från andra verksamheter och arenor. De flesta fysioterapeuter är anställda, men många är egenföretagare med offentlig finansiering. Fysioterapeuter arbetar med individer som fått en

skada eller sjukdom som påverkar möjligheten till att röra på sig. Fysioterapeuten ser sambandet mellan fysisk och psykisk funktion, rörelse och hälsa, arbetar med rehabilitering, träning och anpassad fysisk aktivitet och med att främja hälsa genom att förebygga sjukdom och skada genom hela livet. Fysioterapeuter möter patienter inom alla åldersgrupper med allt från belastningsskador och akuta idrotts- och fallskador till kroniska sjukdomar eller andra hälsoproblem. Hälsoproblem som fysioterapeuter arbetar med kan till exempel bero på smärta, stelhet, muskelsvaghet, andningsproblem, stress och psykisk ohälsa. Grundutbildningen till fysioterapeut är tre år och kan läsas på åtta ställen runt om i Sverige från Lund i söder till Luleå i norr. Du kan efter grundutbildningen vidareutbilda dig på flera olika sätt både inom ett specifikt kliniskt område och inom forskning. Fysioterapeuter arbetar ofta i team med andra yrkesgrupper. Det finns idag omkring 17 527 legitimerade och yrkesverksamma fysioterapeuter, varav 13 851 inom hälso- och sjukvården, i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Under de senaste åren har efterfrågan på fysioterapeuter ökat, vilket har lett till att det idag är liten konkurrens om jobben i hela landet. Det gäller för både nyutexaminerade och erfarna fysioterapeuter. Professions- och fackförbundet Fysioterapeuterna bedömer att det fortsatt kommer att finnas ett ytterligare utökat behov av fysioterapeuter i hälso- och sjukvården under de kommande fem åren. Bilden bekräftas i Socialstyrelsens *Nationella planeringsstöd 2023* där 15 av 21 regioner uppger att de råder en fortsatt brist på fysioterapeuter. Likaså anger mer än hälften (55 procent) av samtliga kommuner en brist på fysioterapeuter. Detta återspeglas även i Statistiska centralbyråns (SCB) *Trender och Prognoser 2023 – med sikt på år 2040* där man lyfter att drygt 70 procent av arbetsgivarna uppger brist på nyutexaminerade fysioterapeuter, enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometer 2022*. Likväl anger drygt 80 procent av tillfrågade arbetsgivare att det råder en brist på yrkeserfarna fysioterapeuter. SCB:s samlade bedömning är att nuvarande brist på fysioterapeuter kvarstår under prognosperioden 2023–2040. Fysioterapeuterna får regelbundet signaler från både regioner och kommuner runtom i hela landet att det är få sökande till utlysta tjänster.

Påverkan av AI

Hälso- och sjukvården genomgår en genomgripande digitalisering. Det innefattar bland annat nya sätt att komma i kontakt med vården, till exempel genom videosamtal. Det innefattar också ny digital infrastruktur som möjliggör mer effektiva arbetssätt. På sikt kan AI ha potential att underlätta och förbättra det kliniska arbetet för fysioterapeuter, till exempel via triagering av patienter och som kliniska beslutstöd.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Prognosen är liten konkurrens om jobben på fem års sikt för både nyutexaminerade och erfarna fysioterapeuter. Det är idag fortsatt brist på

fysioterapeuter och svårt att rekrytera i hela landet, samtidigt som efterfrågan förväntas öka. Arbetsförmedlingens bedömning och aktuella yrkesprognos för fysioterapeuter på tre års sikt (2024–2026) är att möjligheterna till arbete i hela landet kommer vara fortsatt mycket stora.

Andelen äldre i befolkningen har redan ökat och kommer att öka ännu mer. Åren 2015–2035 kommer antalet personer över 80 år att öka med 76 procent jämfört med den senaste 20-årsperioden. Det leder till ett ökat behov av rehabilitering, men även av hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre. Det kommer att påverka behovet av fysioterapeutiska insatser inom såväl den kommunala hälso- och sjukvården som den primära hälso- och sjukvården, vilket återspeglas i både *Nationella planeringsstödet 2023* (Socialstyrelsen) och *Trender och Prognoser 2023 – med sikte på 2040* (SCB).

Fysioterapeuters kompetens förväntas även bli alltmer efterfrågad inom andra områden, som till exempel elevhälsan i skolan, försäkringsbranschen, vid rehabiliteringsinsatser hos arbetsgivare, i uppdrag mot arbetsförmedlingarna och inom hälsobranschen när det gäller hälsofrämjande arbete och livsstilsfrågor.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. En anledning till detta är att en majoritet av yrkesverksamma fysioterapeuter arbetar inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården samt omsorgen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Politiska beslut gällande hälso- och sjukvårdens utformning är det som eventuellt ytterligare kan komma att påverka arbetsmarknaden för fysioterapeuter. På sikt kommer efterfrågan på fysioterapeuter att öka snabbare än vad utbildningsorterna hinner utbilda.

Mer information

Fysioterapeuterna, www.fysioterapeuterna.se

Församlingspedagog

-
- Arbetsmarknaden för församlingspedagoger idag: liten konkurrens
 - Prognos för nytexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Församlingspedagoger spelar en avgörande roll i att främja tro, gemenskap och lärande inom Svenska kyrkan. En församlingspedagogs arbete kan vara mångsidigt och inkluderar planering och genomförande av undervisningsaktiviteter, skapande av resurser för Svenska kyrkans undervisning, ledning av ungdomsgrupper och organisering av läger. Att utbilda sig till församlingspedagog innebär att kombinera studier inom teologi och pedagogik med praktisk erfarenhet inom församlingsarbete. Enligt Svenska kyrkans utbildningsinstitut behöver du antingen en fackutbildning från universitet/högskola eller en fackutbildning från folkhögskola kompletterad med en utbildning från universitet/högskola eller arbetslivserfarenhet från församling inom barn och ungdom kompletterad med utbildning från universitet/högskola. Till detta kommer några stiftsförlagda utbildningsmoment och pastoralteologiska studier vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Det finns omkring 1 000 församlingspedagoger i Svenska kyrkan idag.

Arbetsmarknaden idag

Det är hög efterfrågan på församlingspedagoger idag och liten konkurrens om jobben. Arbetslösheten bland församlingspedagoger är mycket låg.

Prognos för nytexaminerade

Prognosen för nytexaminerade församlingspedagoger ser mycket positiv ut på fem års sikt. Det kommer enligt prognosen finnas goda möjligheter till sysselsättning inom Svenska kyrkan. Prognosen fem år framåt är att det kommer vara fortsatt liten konkurrens om jobben.

Delarbetsmarknader

Församlingspedagoger kan enkelt finna arbetsmöjligheter inom till exempel skolväsendet. Församlingspedagoger kan också bidra med sin expertis för att utveckla program och aktiviteter som främjar välbefinnande och gemenskap inom socialt arbete.

Historik

Arbetsmarknaden för församlingspedagoger kännetecknas av mycket små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har konjunkturväxlingar inte medfört några större förändringar för församlingspedagogers arbetsmarknad. Tillgången på tjänster har varit mycket god i såväl hög- som lågkonjunktur. Det råder idag brist på församlingspedagoger.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nytexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Kyrkans Akademikerförbund, www.kyrka.se

Förskollärare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Förskollärare arbetar med de yngre barnens lärande och utveckling, från de första orden fram till att de börjar första klass. I det dagliga arbetet med barnen ingår bland annat läs- och skrivutveckling och att uppmuntra till lek och kreativitet. I arbetet ingår även kontakt med föräldrar och dokumentation av det pedagogiska arbetet. Förskollärare är enligt läroplanen ansvariga för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla den pedagogiska verksamheten. Hösten 2022 fanns det cirka 100 000 heltidstjänster som arbetar i förskolan, varav cirka 40 000 har en förskollärarexamen.

Arbetsmarknaden idag

Det råder stor brist på utbildade förskollärare idag. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* upplever fyra av tio arbetsgivare att det råder brist på nyexaminerade förskollärare och sju av tio att det råder brist på yrkeserfarna förskollärare. Även Arbetsförmedlingens bedömning är att det råder brist på förskollärare, vilket därmed ger stora möjligheter till jobb bland utbildade.

Prognos för nyexaminerade

Även om antalet barn väntas minska något under de närmaste åren råder fortsatt stor brist på förskollärare. Skolverket bedömer att rekryteringsbehovet av förskollärare till förskolan bedöms uppgå till cirka 37 000 heltidstjänster under prognosperioden fram till år 2035, vilket motsvarar i genomsnitt 2 500 per år. Men behovet kan vara större beroende på hur stor andel förskollärare det ska finnas på varje förskola. Rekryteringsbehovet till förskolan beror, liksom för övriga skolformer, till stor del på kommande pensionsavgångar. Eftersom antalet som tar förskollärarexamen under samma period inte väntas täcka behoven finns risk för en fortsatt bristsituation i framtiden. Det ger liten konkurrens om jobben även på längre sikt.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur, och konjunkturläget kan endast påverka arbetsläget för lärare marginellt. Till viss del kan ett bra konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Konjunkturläget ska dock inte påverka

utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av befolkningens utveckling och politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för förskollärare är över lag mycket säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket, Arbetsförmedlingen och SCB. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara mycket bra både för nyexaminerade och för erfarna förskollärare.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Geovetare och naturgeograf

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Geovetare arbetar framför allt på myndigheter, på teknikkonsultföretag och inom gruvnäringen. Undersökningar vid infrastrukturprojekt, prospektering och kartläggning av naturresurser och miljögifter är vanliga arbetsuppgifter. Det finns i dagsläget cirka 5 000 yrkesverksamma geovetare i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Det är balans mellan tillgång och efterfrågan på nyexaminerade geovetare (naturgeografer liksom geologer är inkluderade). Satsningar på infrastruktur, klimat- och miljöutmaningar, möjligheter med geografiskt informationssystem (GIS) och en ökad efterfrågan på mineral, metaller och andra naturtillgångar har gynnat geovetares arbetsmarknad. Inom området finns stor möjlighet att specialisera sig och många företag upplever att det är svårt att få tag på erfarna inom flera områden. Arbetslösheten är låg och minskar.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Den digitala och gröna omställningen pågår för fullt. Nya roller växer fram och kompetensbehovet förändras. Kompetens inom exempelvis geografiskt informationssystem (GIS), teknik, programmering, AI och avancerad dataanalys kan få ditt cv att sticka ut.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Gruvnäringen har på grund av den gröna omställningen fått ett uppsving. Samtidigt behövs satsningar på infrastruktur och förebyggande arbete för att hantera klimatförändringarna. Geovetare har en viktig roll för vår krisberedskap och AI ökar möjligheten att modellera och visualisera geologiska förlopp. Vi bedömer därför att efterfrågan på geovetenskaplig kompetens kommer att öka och att det kommer att vara liten konkurrens om jobben om fem år.

Påverkan av AI

För geovetare innebär utvecklingen inom AI helt nya möjligheter att kartlägga, visualisera och följa användningen av naturresurser. Användandet av geografiska informationssystem är inget nytt och det vi ser är att det är allt viktigare för geovetare att ha den tekniska kompetens som krävs för att kunna använda verktygen på ett professionellt sätt. Att kurser för geovetare inom maskininläring nu erbjuds bekräftar den bilden. Maskininläring används för att utveckla bättre modeller och för att bestämma vilka variabler som är viktiga.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Bygg- och anläggningsbranschen liksom gruvnäringen är konjunkturkänslig. Detta avspeglas i efterfrågan på geovetare. Samtidigt är det främst när lågkonjunkturen blir bestående och global som en mer påtaglig effekt på geovetares arbetsmarknad märks av.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten har att göra med att efterfrågan delvis kan mötas upp av andra yrkesgrupper, samt att politiska prioriteringar kan komma att påverka utfallet.

Mer information

Naturvetarna, <http://www.naturvetarna.se/arbetsmarknad>

Grundlärare, inriktning fritidshem

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Lärare i fritidshem undervisar yngre barn och elever i åldern 6–12 år. Undervisningen i fritidshemmet är ett komplement till grundskolan och styrs av samma läroplan. Fritidshemmet har en egen del med syfte och

innehåll. Att undervisa i fritidshem innebär att omsorg, utveckling och lärande ska vara en helhet. Exempel på innehåll i utbildningen är språk, samhällsfrågor och skapande, samt lekar och fysisk aktivitet. Läsåret 2022/23 ökade antalet anställda i fritidshemmet med drygt 600 tjänster till 24 000, varav 43 procent var behöriga att undervisa i fritidshem

Arbetsmarknaden idag

För lärare i fritidshem är det idag liten konkurrens om jobben, både för nyexaminerade och yrkeserfarna. SCB skriver i *Arbetskraftsbarometern 2023* att över sju av tio arbetsgivare uppger att det råder brist på både nyexaminerade och yrkeserfarna lärare. Samtidigt uppger närmare hälften av arbetsgivarna att de har ökade anställningsbehov av lärare i fritidshem under de närmast kommande åren. Enligt Skolverkets statistik är 43 procent av de anställda behöriga att undervisa i fritidshemmen, en minskning med en procentenhet från året innan.

Prognos för nyexaminerade

Det ökande rekryteringsbehovet styrs till stor del av ökande pensionsavgångar och ökad efterfrågan på fritidsverksamhet. Under de senaste åren har cirka 600 personer årligen tagit en grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem. Enligt Skolverkets prognos väntas antalet som examineras årligen täcka de rekryteringsbehov som finns, men för att öka behörighetsläget och personaltätheten ytterligare bland lärare i fritidshem är behovet av utbildade ännu större. Sammantaget tyder det på att det kommer fortsätta att vara liten konkurrens om jobben för lärare i fritidshem inom en femårsperiod.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget kan endast marginellt påverka arbetsläget för lärare. Till viss del kan ett bra konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av demografi och politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för lärare i fritidshem är över lag mycket säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket och SCB. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara mycket bra för både nyexaminerade och erfarna lärare i denna verksamhet.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Grundlärare inriktning årskurs F–3 och årskurs 4–6

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Lärare i årskurserna F–3 och årskurs 4–6 arbetar med att undervisa unga elever. Arbetet som lärare är självständigt och omväxlande. Läroplanen och kursplanerna anger ramarna men det är den enskilda läraren som tillsammans med eleverna står för innehållet i undervisningen. Läsåret 2022/23 fanns det räknat i heltidstjänster cirka 92 700 anställda i grundskolan, en ökning med 1,6 procent från föregående läsår. Av dessa var 10 000 lärare inom förskoleklass, 27 000 inom grundskolans årskurs 1–3 och 32 000 lärare i årskurs 4–6.

Arbetsmarknaden idag

För lärare i årskurserna F–3 och 4–6 är det relativt liten konkurrens om jobben, både för nyexaminerade och yrkeserfarna. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* upplever två av tio arbetsgivare brist på nyexaminerade och tre av tio att det råder brist på yrkeserfarna. SCB bedömer i *Trender och prognoser 2023* att det finns en viss risk för brist 2040, eftersom efterfrågan förväntas öka medan tillgången beräknas vara oförändrad.

Prognos för nyexaminerade

Behovet av lärare i grundskolan följer utvecklingen av antalet barn. Under närmast kommande år förväntas barnkullarna i dessa stadier minska något, vilket leder till ett minskat behov av lärare. En relativt stor andel grundskolelärare väntas också vidareutbilda sig till speciallärare eller specialpedagog. Över en tiondel av de arbetande lärarna inom grundskolans tidigare år är äldre än 60 år och väntas gå i pension inom de närmaste åren. Samtidigt finns krav på färre elever per lärare för elever i de yngre åldrarna och på att lärare utan lärarexamen måste ersättas med behöriga lärare. Andelen lärare som har en pedagogisk examen är 80 procent, vilket visar på den brist som råder idag. Det tyder sammantaget på att det kommer att vara liten konkurrens om jobben för lärare i grundskolans tidigare år inom en femårsperiod. Enligt Skolverkets senaste prognos från 2021 väntas antalet som tar grundlärarexamen inte täcka behoven, vilket riskerar en fortsatt bristsituation i framtiden. Det ger liten konkurrens om jobben även på längre sikt.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur, och konjunkturläget kan endast påverka arbetsläget för lärare marginellt. Till viss del kan ett bra konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av befolkningens utveckling och politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för lärare i årskurserna F–3 och 4–6 är över lag mycket säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket och SCB. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara mycket bra både för nyexaminerade och för erfarna lärare i dessa årskurser.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Hortonom, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Hortonomer och trädgårdsingenjörer arbetar med den produktionsmässiga odlingen av blommor, grönsaker eller trädgårdsväxter samt med att driva offentliga trädgårdar. Landskapsingenjörer anlägger och förvaltar parker, lekplatser, kyrkogårdar och trädgårdar. Uppskattningsvis finns det cirka 500 hortonomer, 500 landskapsingenjörer och 600 trädgårdsingenjörer på den svenska arbetsmarknaden idag.

Arbetsmarknaden idag

Idag är det konkurrens om jobben för hortonomer, landskapsingenjörer och trädgårdsingenjörer. För erfarna hortonomer bedömer vi att det är balans. En viss säsongarbetslöshet finns och konkurrensen om jobben är störst i södra Sverige. Så vissa möjligheter finns för den som är villig att lämna utbildningsorten och flytta norrut. Arbetsmarknadsläget är dock svårbedömt på grund av att arbetsgivarna anser att det är svårt att rekrytera, samtidigt som arbetslösheten är betydligt högre än för andra naturvetare. Möjligen är det så att det främst är personer med praktisk

erfarenhet och en mer praktisk utbildning, från exempelvis naturbruksgymnasier, som efterfrågas.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Vi kan förvänta oss stora pensionsavgångar i branschen och ökade kompetensbehov på grund av nya krav på planering, uppföljning, kvalitet och kostnadseffektivitet. Regeringens livsmedelsstrategi kan också medföra en ökad efterfrågan på kompetens. På sikt förväntar sig fackförbundet Naturvetarna balans för såväl nyexaminerade som yrkeserfarna.

Påverkan av AI

AI används i allt större utsträckning för att optimera livsmedelsproduktionen. Inom den professionella odlingen i växthus är den utvecklingen ännu tydligare. Möjligheten att monitorera och automatisera tillskott av gödning och vatten är stora. Teknisk kompetens har blivit allt viktigare för hortonomer och trädgårdsingenjörer. För landskapsingenjörer har nya digitala verktyg sedan länge omformat arbetet och erbjudit nya möjligheter att övervaka och planera underhåll av storstädernas parker.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En faktor som starkt bidrar till osäkerheten är otydliga signaler om kompetensbehovet, där branschen rapporterar en sak medan arbetslöshetsstatistiken ger en annan bild. Att efterfrågan delvis kan mötas av andra yrkesgrupper bidrar också till osäkerheten, liksom att statistiken är osäker på grund av att yrkesgrupperna är små och underlaget litet.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Hälsovetare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: stor konkurrens
-

Hälsovetare är ett brett yrkes- och utbildningsområde med möjlighet till olika inriktningar inom områdena folkhälsa, hälsa och friskvård och idrott.

Typiska arbetsuppgifter för en hälsovetare är att driva projekt, göra kartläggningar, utföra hälsofrämjande aktiviteter och utreda och utvärdera en organisations hälsoarbete.

Arbetsmarknaden idag

Det finns idag fler utbildade hälsovetare än vad det finns jobb, på grund av det stora utbudet av utbildningar på universitet och högskolor. Följden är att det kan vara svårt att få jobb, en varaktig tjänst och relevanta arbetsuppgifter. I konkurrensen om jobben har yrkeserfarna hälsovetare en fördel gentemot nyexaminerade när det gäller att få en tjänst med relevanta och kvalificerade arbetsuppgifter. Men konkurrensen om jobben är stor även för erfarna.

Prognos för nyexaminerade

Även på fem års sikt är prognosen fortsatt stor konkurrens om jobben för både nyexaminerade och erfarna. Idag finns ett tjugotal utbildningar i landet som examinerar hälsovetare varje år. Antalet utbildningar har varit stabilt under flera år, för även om några utbildningar har lagts ned har andra tillkommit. Arbetsgivarna har fått mer kännedom om yrket och det har skapat något fler arbetstillfällen, men den stora konkurrensen om jobben kommer sannolikt ändå att bestå.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknadsläget ser ungefär likadant ut i hela landet, men det finns flest jobbmöjligheter i de större städerna och regionerna. Det är lika stor konkurrens om jobben oavsett vilken utbildningsinriktning man väljer.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

För cirka 20 år sedan var hälsovetare en ny yrkesgrupp på arbetsmarknaden och det fanns färre tjänster, men också färre utbildade. Arbetsmarknaden har sedan dess utvecklats. Hälsovetare finns idag även på mer strategiska positioner inom både offentlig och privat sektor. På senare år har tjänsterna utvecklats till att vara mindre känsliga för konjunkturen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Om antalet utbildningar och antalet nyexaminerade varje år kvarstår kommer arbetsmarknadsläget inte att förbättras inom de närmaste åren för nyexaminerade hälsovetare. Osäkerheten är ungefär densamma för de

erfarna, men de påverkas mer av konjunkturen i samhället och av det ekonomiska läget i privat och offentlig sektor.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner, www.srat.se

HälsoAkademikerna, www.halsoakademikerna.nu

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student

Högskoleingenjör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Högskoleingenjörer arbetar bland annat med olika former av tekniskt utvecklings- och konstruktionsarbete. Högskoleingenjören arbetar som regel nära verksamheten och ofta i samarbete med civilingenjörer och andra yrkesgrupper. Arbeten finns inom industrin och på konsultföretag, de affärsdrivande verken och inom områdena stadsbyggnad, energiförsörjning och fastigheter. År 2021 fanns i Sverige ungefär 52 000 yrkesverksamma med högskoleingenjörsutbildning. Därutöver fanns cirka 16 000 med en teknologie kandidatexamen och 7 000 med en teknologie magister.

Arbetsmarknaden idag

Efter pandemin tog ekonomin åter fart och arbetslösheten för yrkesverksamma medlemmar i Sveriges Ingenjörer sjönk under de redan låga nivåerna åren före pandemin. 2022 dök nya orosmoln upp i form av ett spänt säkerhetspolitiskt läge, med inflation och höga energipriser som följd. Inflationen har sedan dess dämpats, men under slutet av hösten 2023 började arbetslösheten öka på arbetsmarknaden totalt. Den utvecklingen, som har fortsatt in i 2024, har inneburit en viss ökning även inom ingenjörskåren. När detta skrivs ligger dock den samlade arbetslösheten för Sveriges Ingenjörers medlemmar fortfarande inte högre än ca 1 procent.

Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns dock inte tillgängliga på samma sätt. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) tar däremot fram uppgifter över hur väl examinerade med olika utbildningar har lyckats etablera sig på arbetsmarknaden. Ingenjörsutbildningar brukar höra till de utbildningar som har de högst andelarna etablerade – se vidare nedan.

UKÄ:s senaste uppgifter för etableringen på arbetsmarknaden avser examinerade 2019/20. Av högskoleingenjörerna var 88 procent etablerade 1–1,5 år efter examen. Genomsnittet för samtliga examina i högskolan var 84 procent. Pandemin hade enligt UKÄ ingen större effekt på

etableringen, vilket de menar till viss del kan förklaras av att fler studenter studerade vidare även efter avslutad examen.

Viktigt att komma ihåg är dock att utbildning är en investering på lång sikt. Teknikutvecklingen fortsätter, och ingenjörer som är verksamma inom forskning, utveckling och tillämpning av teknik är därför oerhört betydelsefulla för hela samhällsekonomin.

Prognos för nyexaminerade

Bedömningen är att läget för nyexaminerade civilingenjörer på fem års sikt fortsatt kommer att innebära att det är liten konkurrens om jobben.

Både Statistiska centralbyrån (SCB) och Arbetsförmedlingen tar regelbundet fram prognoser över arbetsmarknadsläget på kort och medellång sikt. Till underlag för prognoserna ligger uppgifter från privata och offentliga arbetsgivare. SCB:s bedömningar avser rekryteringsläget för olika *utbildningar*, medan Arbetsförmedlingens prognoser avser *yrken*. Skillnaden är inte oväsentlig: dels arbetar inte alla civil- och högskoleingenjörer i ingenjörsyrken, dels är inte alla som arbetar i ingenjörsyrken civil- eller högskoleingenjörer.

Enligt SCB:s årliga undersökning *Arbetskraftsbarometern* är och har tillgången på nyexaminerade högskoleingenjörer som regel varit balanserad. Variationerna från år till år, liksom mellan olika inriktningar, kan dock vara betydande. SCB uppger också att resultaten i *Arbetskraftsbarometern* är relativt hög jämfört med många andra undersökningar, vilket de menar påverkar vilka slutsatser man kan dra från vissa av resultaten som presenteras. För de allra flesta av de utbildningar som återfinns i barometern – inklusive civil- och högskoleingenjörutbildningar – är efterfrågan på yrkeserfarna avsevärt högre än för nyexaminerade. I barometern 2023 bedömde arbetsgivarna att behoven av ingenjörer kommer att öka de närmaste åren, främst inom energi- och elektroteknik samt inom elektronik, data och automation.

Arbetsförmedlingen (AF) skriver i *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2023* att varsel och arbetslöshet förväntas öka generellt under perioden 2024–2026. De konstaterar dock samtidigt att ”den digitalisering, automatisering och gröna omställning som pågår också medför ett ökat behov av kompetenser inom teknik, data och IT”. I yrkesprognoserna gör AF bedömningen att konkurrensen om jobben kommer att vara liten såväl 2024 som 2026 inom de flesta ingenjörsyrken samt kvalificerade datayrken (för de senare är bedömningen att konkurrensen om jobben 2026 kommer att vara mycket liten).

På längre sikt

Ett växande intresse för såväl högskoleingenjörer som för civilingenjörer har lett till en kraftig ökning av antalet examinerade. Sett över tid har

tillgången på högskole- och civilingenjörer (inklusive näraliggande examina och teknologie doktorer) vuxit mycket kraftigt.

Enligt SCB:s senaste långtidsprognos (*Trender och Prognoser 2023*) fortsätter den utvecklingen. 2021 var antalet examinerade i de två utbildningsgrupperna totalt 229 000. Sett till perioden mellan 2010 och 2040 beräknas de nära nog ha fördubblats, från 155 000 till drygt 300 000. Av dessa förväntas högskoleingenjörer utgöra cirka 100 000.

Samtidigt bedömer SCB i sin prognos att efterfrågan på högskoleingenjörer växer i en omfattning som ungefär svarar mot den ökade tillgången. På längre sikt räknar SCB därför med att arbetsmarknadsläget för högskoleingenjörer totalt kommer att övergå från "dagens brist" till "en mer balanserad situation". Ingen redovisning sker för olika inriktningar inom högskoleingenjörsexamen.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Sett över längre tid följer arbetslösheten för akademiker ett mönster som är snarlikt det för arbetsmarknaden i stort, men på en generellt sett betydligt lägre nivå. Arbetslösheten bland medlemmar i Sveriges Ingenjörer har som regel också legat något lägre än genomsnittet för akademikerförbunden inom Saco.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

För ingenjörer är konjunkturen det som typiskt sett tydligast påverkar osäkerheten i alla prognoser. Den har störst betydelse för de nyexaminerades möjligheter att finna ett relevant arbete.

En annan osäkerhetsfaktor följer av att högskoleingenjörsutbildningarna spänner över en mängd olika teknikområden och branscher med skilda förutsättningar. Till osäkerheten – i både positiv och negativ riktning – bidrar att högskoleingenjörer både kan och väljer att arbeta även i yrken som inte är utpräglade ingenjörsyrken. Det betyder att utbildningsspridningen där kan vara större och efterfrågan en annan. Läget totalt, eller för enskilda inriktningar, påverkas av förändringar av antalet nybörjare på utbildningarna, men också av om viss teknisk kompetens kan tillgodoses av personer med annan utbildning.

Civilingenjörer och flera andra teknik-, data- och naturvetenskapliga högskoleutbildningar bidrar med betydande tillskott till arbetskraften inom ingenjör-, data- och teknikeryrken. Även in- och utflyttning av tekniskt högskoleutbildade, såväl inrikes som utrikes födda, påverkar tillgången.

Yrkeshögskolan ger ytterligare ett tillskott till de teknikutbildade, som dessutom har ökat de senaste åren. Även den nya gymnasieingenjörutbildningen bidrar med teknisk kompetens. Utöver de examinerade, lämnar också ett stort antal ingenjörstudenter högskolan utan fullföljd utbildning. De faller utanför den prognostiserade utvecklingen av antalet ingenjörer, men tillgodoser likafullt en viss del av behoven.

Ingenjörernas breda arbetsmarknad och det totala behovet av teknisk kompetens talar ändå för en fortsatt låg arbetslöshet. Tillgången på arbeten med relevant inriktning och nivå är dock alltid svårbedömd.

Mer information

Sveriges Ingenjörer, www.sverigesingenjorer.se

Inredningsarkitekt

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Inredningsarkitekter arbetar med att utforma människors närmiljö, med inredning och möblering. De tar fram fungerande helhetslösningar utifrån en sammanvägning av en rad olika önskemål, behov och sociala, ekologiska, estetiska, tekniska och ekonomiska krav. Inredningsarkitekter kan till exempel inrikta sig på möbeldesign, rumsgestaltning (rita rum), brukardialog, förvaltning, materialutveckling, varumärkesbyggande, utredning, innovation och forskning. Det finns idag cirka 700 yrkesverksamma inredningsarkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Sammantaget råder idag stor konkurrens för nyexaminerade inredningsarkitekter. Efterfrågan på inredningsarkitekter har minskat på grund av konjunkturläget i byggsektorn och arbetslösheten har stigit kraftigt på kort tid.

Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns inte tillgängliga men SCB bedömer i Arbetskraftsbarometern 2023 att tillgången på nytexaminerade arkitekter (där inredningsarkitekter ingår) är god. Men till skillnad från byggnadsarkitekter så utexamineras det mycket få inredningsarkitekter varje år eftersom det endast finns ett fåtal platser på utbildningarna som är unika i sitt slag med sin konstnärliga och specialiserade inriktning. Mot bakgrund av att konjunkturläget försämrats bör nyexaminerade inredningsarkitekter idag vara inställda på stor konkurrens om jobben. Under högkonjunktur går det fortare att få jobb. Sedan pandemin har färre nyexaminerade fått göra praktik på arkitektkontor. Sveriges Arkitekter rekommenderar alltid att du fullföljer studierna på arkitektutbildningen så

att du kan ta ut en examen. Detta blir extra viktigt vid en konjunkturedgång.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade inredningsarkitekter är balans 2029. Sedan mer än tio år är det färre inredningsarkitekter som utbildas än vad som går i pension. Söktrycket till Konstfack är högt och utbildningsplatserna är mycket få. Även om det finns allt fler verksamma på marknaden som saknar inredningsarkitektutbildning, vilket medför att konkurrensen om enklare uppdrag ökar – så är utbildningen till inredningsarkitekt unik i sitt slag med sin konstnärliga och specialiserade inriktning.

Det pågår en mängd initiativ som syftar till att öka takten i omställningen till ett ekologiskt hållbart byggande med en minskad klimat- och miljöpåverkan och en högre grad av cirkularitet i bygg- och fastighetssektorn. Inredningsarkitekter som anpassar sina kunskaper och lösningar till detta får större konkurrensfördelar på marknaden.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som inredningsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta i designprocessen, gestaltungsbesluten och skapa möjligheter för arkitekter att ta en större roll vid exempelvis klimatberäkningar och återbruk. En inredningsarkitekts kreativa process kan inte ersättas av AI, men i takt med att AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras.

Delarbetsmarknader

De flesta inredningsarkitekter jobbar i privat sektor i storstadsregionerna, men många har starka kopplingar till möbelföretag runt om i Sverige och internationellt. Inredningsarkitekter som arbetar inom industrin kan också jobba som designers och därmed arbeta mer industrialiserat med att utveckla möbler för möbelindustrin.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har inredningsarkitekter varit beroende av uppdrag inom offentlig sektor. De mindre företagen har haft det svårare på marknaden på grund av statens upphandlingsregler. Det har lett till att allt fler större arkitektföretag har särskilda inredningsarkitektavdelningar. I lågkonjunktur har inredningsarkitekter haft svagare ställning på arbetsmarknaden än andra arkitekter. Det offentligas förmåga att hålla uppe sina investeringar har stor betydelse.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Den huvudsakliga orsaken till osäkerheten är

konjunkturen, men även den ekonomiska politiken som påverkar investeringsmöjligheterna på fastighetsmarknaden. Det offentliga förmåga att fortsätta investera i anläggningar och offentlig service har stor betydelse. En annan osäkerhet i prognosen är om digitaliseringen leder till mer konkurrens om kreativa jobb i människors närmiljö.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

IT-akademiker (data- och systemvetare m.fl.)

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

IT-utbildade akademiker arbetar ofta med systemanalys och utveckling, till exempel som systemanalytiker, databasutvecklare, webbutvecklare eller IT-arkitekt. De analyserar vilka behov som finns, designar och utvecklar fungerande lösningar och utbildar användare. Det finns idag cirka 39 000 yrkesverksamma akademiker med en IT-utbildning.

Arbetsmarknaden idag

Data- och systemvetare och andra IT-akademiker har en bred arbetsmarknad och efterfrågas i både privat och offentlig sektor. Den pågående digitaliseringen medför också att efterfrågan ökar starkt. Bilden bekräftas av SCB i *Arbetskraftsbarometern 2023* där 56 procent av arbetsgivarna upplever att det är brist på nyutexaminerade och 76 procent upplever brist på yrkeserfarna. Vi kan också konstatera att arbetslösheten bland såväl nyexaminerade som yrkeserfarna data- och systemvetare är mycket låg.

Det är framför allt högskoleutbildade som efterfrågas inom den digitala sektorn. Särskilt stort är behovet av programmerare och projektledare, samtidigt som efterfrågan på kompetens inom data science växer snabbast. Mer information finns i Naturvetarnas senaste arbetsmarknadsrapport.

Akavias arbetsmarknadsundersökning från 2023 visar också att arbetsmarknaden för systemvetare är god och att det finns en mycket stor efterfrågan på nyexaminerade. Bland de systemvetare i undersökningen som tog examen under läsåret 2019/20, fick drygt sex av tio kvalificerat arbete innan de tagit examen. Nio av tio hade fått sitt första arbete med relevans för sin utbildning inom tre månader efter examen. Drygt nio av tio IT-akademiker hade också en tillsvidareanställning.

Prognos för nyexaminerade

SCB ger i *Trender och prognoser 2023* en sammantagen bild av utbud och efterfrågan på datautbildade, som omfattar högskoleutbildningar i data- och systemvetenskap, informatik och informationsteknik samt motsvarande yrkeshögskoleutbildningar. Tillgången på utbildade beräknas öka med närmare 85 procent fram till 2040, samtidigt som efterfrågan beräknas öka med 90 procent. Utgångspunkten för prognosen är små pensionsavgångar, ett tillskott på 2 500 nyutexaminerade per år och ett visst tillskott genom migration. Trots ett stort tillskott på utbildade inom området bedömer vi att införandet av AI kommer att fortsätta driva på efterfrågan på kompetens. Det gör att vi även på fem års sikt förväntar oss liten konkurrens på arbetsmarknaden för nyexaminerade IT-akademiker.

Prognos för erfarna

Arbetsmarknaden för yrkeserfarna IT-akademiker har varit stabilt god under de senaste åren. Vår bedömning är därför att samhällets ökande behov av digitala tjänster, kommer att skapa en fortsatt hög efterfrågan på erfarna IT-utbildade akademiker på fem års sikt.

Påverkan av AI

AI är en del av den digitalisering som pågår på bed front. Hittills har digitaliseringen lett till en kraftig ökning av efterfrågan på digital spetskompetens. Det är troligt att det samma gäller nu när AI är på väg att införas på bred front. Störst är tillväxttakten inom data science och AI. Samtidigt kommer en del IT-yrken, såsom programmerare, att förändras radikalt i och med möjligheterna att använda AI för att generera kod.

Historik

Arbetsmarknaden för IT-akademiker kännetecknas av viss skillnad mellan hög- och lågkonjunktur. Andelen arbetslösa har historiskt sett följt den allmänna konjunkturen och svängt relativt mycket – särskilt bland nyexaminerade. De som tar examen i högkonjunktur får ofta ett kvalificerat arbete snabbt, medan de som tar examen i lågkonjunktur kan möta en betydligt tuffare arbetsmarknad.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Konjunktursvängningar, den snabba tekniska utvecklingen och möjligheten att skaffa sig kompetens inom området utanför akademien gör framtidsutsikterna svårbedömda.

Mer information

Akavia, www.akavia.se

Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Jurist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Juristutbildningen ger en god grund för arbete inom en rad olika områden i både offentlig och privat sektor. Knappt fyra av tio yrkesverksamma jurister arbetar med traditionellt juridiskt arbete, som exempelvis domare, åklagare, advokat, organisationsjurist eller med företagsförvaltning. Det finns idag drygt 35 000 yrkesverksamma med juristutbildning.

Arbetsmarknaden idag

Jurister har en balanserad och mycket bred arbetsmarknad i både privat och offentlig sektor. Fyra av tio jurister arbetar på juristbyråer och inom rättsväsendet. Resten jobbar inom branscher och yrken som inte kräver juristexamen eller notarietjänstgöring, till exempel utredare och handläggare på banker, tjänsteföretag, intresseorganisationer och inom offentlig förvaltning såsom på olika myndigheter och kommuner. På dessa tjänster konkurrerar jurister ofta med ekonomer och samhällsvetare. I en undersökning från Akavia svarar åtta av tio jurister att de fick tillräckligt med information på lärosätet om vad utbildningen kunde leda till för slags arbete, medan två av tio inte fick tillräcklig information.

Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometer 2022* uppger nästan hälften av arbetsgivarna att tillgången på nyexaminerade jurister är god. För nyutexaminerade med utbildning i juridik gör majoriteten av arbetsgivarna bedömningen att tillgången på sökande är balanserad, enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometer 2023*. Det är i dagsläget mycket få arbetsgivare som upplever brist på nyexaminerade jurister.

När det gäller tillgången på yrkeserfarna jurister gör arbetsgivarna i *Arbetskraftsbarometern 2022* en mer positiv bedömning. Bara 10 procent anger att tillgången på yrkeserfarna jurister är god. 30 procent upplever att arbetsmarknaden för yrkeserfarna är i balans och mer än hälften upplever brist på yrkeserfarna jurister. Fackförbundet Akavia kan också konstatera att arbetslösheten bland såväl nyexaminerade som yrkeserfarna jurister är stabilt låg.

Akavias arbetsmarknadsundersökning från år 2023 visar att arbetsmarknaden för jurister är god och att det finns en stor efterfrågan på nyexaminerade jurister. Bland de jurister i undersökningen som tog examen under läsåret 2021/22 svarade mer än hälften att de fick sitt första arbete med relevans för utbildningen redan innan de hade avslutat sina studier. För ytterligare 30 procent tog det inte mer än tre månader. Totalt 57 procent av de nyutexaminerade juristerna arbetar i privat sektor. 36 procent jobbar hos statliga arbetsgivare och resten arbetar i kommun/region eller på högskolor.

I en annan undersökning som Akavia gjort svarade 60 procent av juristerna att de upplever arbetsrelaterad stress varje vecka och hälften av dem flera gånger i veckan. Ytterligare 30 procent är stressade varje månad. Det gäller medlemmar inom både privat och offentlig sektor.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Digitaliseringen påverkar alla i arbetslivet och inom juristyrket finns vissa grupper med arbetsuppgifter som påverkas mer än andra. Genom nya standardiserade och automatiserade tjänster uppstår möjligheter att effektivisera det juridiska arbetet. Det kan göra att biträdande jurister och andra instegsjobb rationaliseras bort. Nyexaminerade jurister bör då vara beredda på att börja arbeta på en mer avancerad nivå. Det är bra att redan under studierna hålla sig uppdaterad och gärna specialutbilda sig. Jurister med spetskompetens är ofta efterfrågade.

Arbetsgivare letar redan nu efter jurister med IT-kompetens. Allt pekar på att jurister i framtiden kommer att behöva mer digital kompetens och besitta förmågan att bearbeta, förstå och tolka stora mängder digital information i olika format. Framtidens jurister behöver också förstå effekterna av de algoritmer och koder som styr hur den digitala informationen systematiseras, katalogiseras och indexeras i stora databaser.

Juristerna inte är särskilt oroliga för att branschen ska påverkas negativt av digitalisering, visar Akavias undersökningar. Hälften av juristerna tror att digitaliseringen kommer att ha en positiv effekt på arbetslivet, 40 procent är osäkra eller tror inte det påverkar alls. Endast 13 procent tror att AI kommer ha en negativ påverkan på det egna arbetslivet.

Allt eftersom miljö- och klimatfrågor får ett större utrymme i samhället kan jurister med inriktning mot hållbarhet och klimaträtt bli eftertraktade. Det gäller även jurister som kan anlitas i arbetet med krisberedskap och civil beredskap.

Jurister inom rättsväsendet som arbetar med att hantera alltmer komplicerade brott som kräver stora utredningar, till exempel brott mot barn, ekonomiska brott och organiserad brottslighet, lär också behövas.

Prognos för nyexaminerade

Med utgångspunkt i antalet nybörjare på juristprogrammet och examensfrekvensen beräknar SCB antalet nyexaminerade jurister till cirka 1 500 per år. Tillsammans med beräknade pensionsavgångar förutspår SCB:s *Trender och prognoser 2020* därmed att tillgången på juristutbildade kommer att öka med 35 procent fram till 2040, samtidigt som efterfrågan på utbildade jurister ökar med 15 procent. Den ökade

efterfrågan på jurister förklaras av att arbetsmarknaden för jurister förväntas breddas, att de branscher där jurister är verksamma tros växa och att en högre andel av dem som arbetar som planerare och utredare förväntas ha en juristutbildning jämfört med idag. I *Arbetskraftsbarometern 2022* bedömer 45 procent av arbetsgivarna att antalet anställda med juristutbildning kommer att öka. Sammantaget ger detta en bild av en arbetsmarknad i balans för nyexaminerade jurister år 2040, med risk för visst överskott.

Prognos för erfarna

Arbetsmarknaden för yrkeserfarna jurister har varit stabilt god under de senaste åren. Arbetsförmedlingen bedömer i prognosen *Var finns jobben? Bedömning för 2019 och på fem års sikt* att det kommer att vara viss konkurrens om de jobb som inte kräver specialistkompetens, medan behovet av kvalificerade jurister ökar. Arbetsförmedlingens senaste prognos för jurister pekar på att det kommer finnas stora möjligheter till arbete fram till 2026. Prognosen är en samlad bedömning av advokater, affärs- och företagsjurister, domare, förvaltnings- och organisationsjurister, åklagare och övriga jurister. Sammantaget bedöms arbetsmarknaden för erfarna jurister vara i balans under de kommande åren.

Delarbetsmarknader

De flesta jobb för jurister finns i regionhuvudstäder och tätorter där det finns många myndigheter och företag. Majoriteten av juristerna jobbar i Stockholmsområdet. Dock kommer det även finnas behov av jurister vid större satsningar i andra delar av landet, såsom på energibolag i Norrland.

Det finns få kvinnor i finansbranschen och bland delägare på advokatbyråer. För de arbetsgivare som arbetar aktivt med mångfald och vill vara en attraktiv arbetsplats kan det finnas en fördel att vara jobbsökande kvinna.

Historik

Arbetsmarknaden för jurister är bred och relativt okänslig för konjunktursvängningar. Majoriteten av juristerna arbetar inom områden med stabil efterfrågan på arbetskraft, till exempel i rättsväsendet, i övrig offentlig förvaltning och på advokatbyråer och juristbyråer. Skillnaderna i efterfrågan på jurister mellan hög- och lågkonjunktur är därför relativt små.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognosen riskerar att slå fel om arbetsmarknaden för jurister inte fortsätter att växa som beräknat. Då uppstår en situation med större

konkurrens om jobben. Detta är en viktig faktor att ta hänsyn till för nyexaminerade jurister, som även framöver kommer att vara en stor grupp.

Mer information

Akavia, www.akavia.se

Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Jägmästare, skogsvetare, skogstekniker och skogsmästare arbetar oftast i skogsbranschen. De är utbildade för att ta tillvara skogens ekonomiska, ekologiska och sociokulturella värden. Det finns idag cirka 600 med en treårig utbildning och 1 800 med en längre akademisk skoglig utbildning på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Klimatomställningen och digitaliseringen driver på utvecklingen inom skogsbranschen. Tillsammans med ökade satsningar på forskning och utveckling bidrar detta till att efterfrågan på skoglig kompetens ökar. Utbudet och efterfrågan på såväl nyexaminerade som erfarna är i balans. Arbetslösheten är låg och minskar. Jägmästare och skogsmästare har möjlighet att ta ut yrkesexamen och det är en faktor som gör det enklare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Prognosen är balans för nyexaminerade och liten konkurrens för erfarna på fem års sikt. Bristen på erfarna beror främst på att stora pensionsavgångar förutses, framför allt bland skogsmästarna där 37 procent är 60 år eller äldre. SCB bedömer i *Trender och prognoser 2023* att balansen mellan utbud och efterfrågan kommer att bestå fram till 2040.

Påverkan av AI

Ökade möjligheter för att använda AI för planering, övervakning och automatisering vässar skogsbranschen och leder till nya karriärmöjligheter för skogligt utbildade med teknisk kompetens.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Skogsbranschen är konjunkturkänslig och påverkas i regel relativt kraftigt vid lågkonjunkturer.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Förändringar i EU:s regelverk samt den globala konkurrensen i branschen påverkar kompetensbehovet och bidrar till osäkerheten.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Kemist

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Kemister finns i alla verksamheter där kunskap om kemiska ämnen och produkter behövs. De ägnar sig framför allt åt laborativ analys, utredning och forskning och utveckling. Det finns idag cirka 8 000 yrkesverksamma kemister i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden för kemister har förbättrats och allt fler arbetsgivare upplever brist på kemister, enligt *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB). Kemister arbetar framför allt inom life science- och kemiindustrin, hälso- och sjukvården och på myndigheter. Arbetslösheten är låg och minskar.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Det kan vara klokt att vidta åtgärder för att underlätta steget in på arbetsmarknaden genom att bygga ett professionellt nätverk och skaffa relevant arbetslivserfarenhet redan under studietiden. Den digitala och gröna omställningen förändrar kompetensbehovet och efterfrågan på analytisk kompetens ökar. Att bredda din utbildning med kunskap om exempelvis ekonomi, produktion, marknadsföring och regelverk är ett annat sätt att få sitt cv att sticka ut.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt bedömer Naturvetarna att det kommer vara liten konkurrens för såväl nyexaminerade som erfarna. Vi står inför en situation där fler kemister går i pension än vad som examineras, samtidigt som behovet av kompetensen sannolikt kommer att öka. Kompetensen behövs för att möta många av de utmaningar som vi står inför på material- och energiområdet när kraven på hållbarhet ökar i samhället.

Enligt SCB:s *Trender och prognoser 2023* kommer tillgången på kemister minska med cirka 10 procent fram till 2040, samtidigt som efterfrågan förväntas öka med 5 procent. Detta stödjer vår bedömning att dagens balanserade situation kommer att övergå i en bristsituation med liten konkurrens om jobben.

Påverkan av AI

För kemister är AI ett kraftfullt verktyg för att förutse kemiska ämnen uppbyggnad, funktion och påverkan på vår hälsa och miljö. Möjligheterna att ta fram nya, säkrare och mer hållbara material ökar, vilket sannolikt kommer att innebära en stärkt karriär för kemister med teknisk kompetens.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Upp- och nedgångar i efterfrågan följer i stort sett konjunkturerna. Samtidigt är det framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som effekten på arbetslösheten blir mer påtaglig.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna kemister på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten har att göra med att kemister finns inom flera branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden. Det är också svårt att säga i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas av andra grupper.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Kiropraktor

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Kiropraktorer är specialiserade på att diagnostisera, behandla och rehabilitera människor med besvär i rörelseapparaten. De vanligaste problemen som en kiropraktor möter är ryggsmärta, nack- och axelbesvär, huvudvärk av olika typer, yrsel, idrottsskador och arm-, ben- och bäckensmärter. Kiropraktorn använder olika metoder för att återställa funktionen i kroppens muskler och leder, så att patientens funktion återgår till det normala. Det finns knappt 1 000 legitimerade kiropraktorer i Sverige av vilka cirka 250 har en utbildning från utlandet.

Arbetsmarknaden idag

Sveriges kiropraktorer blir långsamt fler och samtliga nyexaminerade har idag arbete inom sex månader efter avslutad utbildning. Det finns dock regionala skillnader. I några regioner kan det vara utmanande att hitta anställning för den ettåriga praktiktjänstgöringen omedelbart efter utbildningen. I andra regioner har arbetsgivare svårt att hitta nya medarbetare. Utöver regionala skillnader så har det uppmärksammats att det finns en viss utmaning att hitta praktikplatser inom hälso- och sjukvården, medan det inte är några problem alls att hitta praktikplatser på kiropraktorkliniker. Den sammantagna arbetsmarknaden för nyexaminerade kännetecknas ändå av balans, men med inslag av liten konkurrens. För kiropraktorer med yrkeserfarenhet är det liten konkurrens om jobben.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är balans för nyexaminerade om fem år. Nyexaminerade väntas fortsatt ha arbete inom sex månader efter avslutad utbildning. Men de regionala skillnaderna kommer att bestå, och i vissa regioner kommer arbetsgivare ha svårt att hitta ny arbetskraft på grund av att det är relativt få som studerar till kiropraktor.

Påverkan av AI

Tillkomsten av AI kommer troligen att kunna underlätta viss diagnostik och kommunikation till exempel om rehabilitering för kiropraktorer, men kan inte på något sätt ersätta den manuella behandling kiropraktorer utför.

Delarbetsmarknader

Majoriteten av yrkesutövarna är privata vårdgivare och lokala variationer i konkurrensnivå förekommer. Konkurrensen är generellt störst i storstadsregionerna, med hälften så många invånare per kiropraktor i Stockholm jämfört med landet i övrigt. För den som vill etablera sig utanför dessa regioner finns många områden där kiropraktorer saknas. Ungefär 90 procent av kiropraktorerna är verksamma som egna företagare. Liksom alla företagare behöver de ha ett mått av entreprenörskap och vara beredda att arbeta utanför normala arbetstider vid behov.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Eftersom majoriteten av kiropraktorerna är privata vårdgivare utan offentlig finansiering sjunker efterfrågan normalt sett något i samband med lågkonjunktur. Men inte heller i lågkonjunktur har arbetsmarknaden kännetecknats av arbetslöshet.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Nack- och ryggbesvär är ett växande folkhälsoproblem i alla åldersgrupper. Bedömningen är att kunskapen och kännedomen om detta kommer att öka bland allmänhet och beslutsfattare under de närmaste åren. Legitimerade kiropraktorer är den yrkesgrupp som har mest omfattande utbildning inom diagnostik, behandling och förebyggande av ryggradsrelaterade besvär. Efterfrågan skulle öka ännu mer om kiropraktorerna integrerades mer i sjukvården för att bidra till lösningen på problemen. Denna osäkerhetsfaktor har inte beaktats i prognosen. Prognosen beskriver arbetsmarknaden för de akademiskt utbildade kiropraktorerna som organiseras inom Saco.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsberande professioner, www.srat.se & Legitimerade Kiropraktors Riksorganisation, www.lkr.se

Kommunikationsyrken

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: stor konkurrens
-

Informatör, webbredaktör, PR-konsult, kommunikationsstrateg, omvärldsbevakare, opinionsbildare, copywriter... många titlar ryms inom det här yrkesområdet. Kommunikatör är paraplybenämningen som täcker in flera av dessa titlar. De som arbetar med information och kommunikation har ofta som uppgift att utforma och förmedla företags, myndigheters och organisationers budskap och varumärken. Enligt SCB finns det ungefär 21 000 yrkesverksamma informatörer, kommunikatörer och PR-specialister på arbetsmarknaden i dag och ytterligare ungefär 4 000 chefer. Enligt Universitetskanslersämbetet tog ungefär 1 200 personer examen inom medie- och kommunikationsvetenskap läsåret 2022/23.

Arbetsmarknaden idag

Yrkesområdet kommunikation och media är populärt och många vill jobba med kommunikation på något sätt. Konkurrensen om jobben är därför relativt stor men det finns samtidigt många tjänster i omlopp.

Kommunikationsområdet har vuxit mycket under de senaste årtiondena och det finns många olika utbildningar som leder till arbete inom olika delar av branschen. Utbildningar finns både på akademisk nivå, inom yrkeshögskolan och via privata utbildningsanordnare. Många som arbetar med kommunikation har läst medie- och kommunikationsvetenskap, men många har också en annan utbildningsbakgrund, till exempel inom journalistik, kultur eller samhällsvetenskap. Det är därför många olika grupper som konkurrerar om jobben.

Fackförbundet DIK:s statistik visar att arbetslösheten i kommunikationsbranschen stigit något under den pågående lågkonjunkturen, särskilt i privat sektor. Det kan göra det svårare för nyexaminerade studenter att komma in på arbetsmarknaden. Efterfrågan på kompetens inom kommunikationsområdet kan dock skifta snabbt och den som har digital kompetens och är snabb på att haka på nya kommunikations- och arbetsätt kan vara mycket eftertraktad på arbetsmarknaden. Just nu efterfrågar många exempelvis specialistkunskaper inom AI. Den snabba utvecklingen av AI ställer krav på kompetensutveckling både för individen och verksamheten.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Inträdet på arbetsmarknaden kan underlättas av att du under studierna haft ett relevant extrajobb eller praktiserat inom ditt utbildningsområde. Även engagemang vid sidan av studierna, som styrelsearbete eller volontäruppdrag, kan vara meriterande för att få jobb. Om jobbutbudet är begränsat kan det finnas skäl att läsa vidare på avancerad nivå för att specialisera dig. Ett annat råd är att läsa ett program som erbjuder praktik eller en fristående praktikkurs – det ger högskolepoäng, rätt till studiemedel och en fot in på arbetsmarknaden.

Under de senaste åren har det växt fram flera digitala plattformar som specialiserat sig på att förmedla kortare uppdrag, ibland kallade gigg, inom kommunikationsbranschen. Det kan vara ett sätt för den som saknar kontakter och nätverk att få in en fot i branschen. Generellt är dock ersättningarna för denna typ av uppdrag lägre än från en anställning, och det är än så länge få människor som kan livnära sig på plattformarbete.

Prognos för nyexaminerade

Det finns inget som tyder på att intresset för kommunikationsområdet minskar framöver. Arbetsförmedlingen bedömer att möjligheterna till jobb kommer att fortsätta vara relativt små under de kommande åren. Som nyexaminerad kan det vara särskilt svårt att få en varaktig och relevant tjänst, och projekt- och visstidsanställningar är vanliga. Detta gäller särskilt för den privata sektorn där lågkonjunkturen haft störst påverkan.

Delarbetsmarknader/regionala skillnader

Under rubriken kommunikationsyrken ryms en mängd olika yrken och titlar. Den som jobbar med kommunikation kan arbeta inom alla delar av arbetsmarknaden och i en stor bredd av verksamheter. Många är också egenföretagare och konsulter. Även om konkurrensen är stor kan det tvärtom vara brist på arbetskraft när det gäller vissa inriktningar och kompetenser.

Arbetsmarknaden är störst i de tre storstadsregionerna, men det är också där det största överskottet på arbetskraft finns. Specialkompetenser kan vara särskilt eftertraktade i andra delar av landet.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur, särskilt inom den privata sektorn. Under en högkonjunktur ökar trycket, medan behovet minskar under en lågkonjunktur.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för både nyexaminerade och erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Arbetsmarknaden för den som jobbar inom kommunikationsområdet har länge präglats av hög konkurrens, och det finns inga tecken på förändring. Kommunikationsgruppen är dessutom en relativt ung yrkesgrupp, vilket betyder att större pensionsavgångar inte är att vänta.

Mer information

Akavia, www.akavia.se

DIK – Facket för kultur, kommunikation och kreativ sektor, www.dik.se

Landskapsarkitekt

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Landskapsarkitekters uppgift är att skapa fungerande och tilltalande lösningar för stadsdelar och miljöer i städer, samhällen och naturlandskapet. De tar fram fungerande helhetslösningar utifrån en sammanvägning av en rad olika önskemål, behov och sociala, ekologiska, estetiska, tekniska och ekonomiska krav. De flesta landskapsarkitekter arbetar med att gestalta (rita) parker och landskap vid större förändringar av naturmiljöer, men det finns också landskapsarkitekter som inriktar sig på stadsplanering, gårdsmiljöer, naturskydd, utredningar eller förvaltning. Det finns idag cirka 2 000 yrkesverksamma landskapsarkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Sammantaget råder idag balans för nyexaminerade landskapsarkitekter. Efterfrågan på landskapsarkitekter har minskat något under rådande konjunktur. Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns inte tillgängliga men nyexaminerade landskapsarkitekter ska vara inställda på en ansträngd men balanserad arbetsmarknad. Arbetsgivare hade svårt med handledning och upplärning under det digitala arbetet som dominerat

under pandemin, vilket har resulterat i att färre kontor efterfrågar nyexaminerade landskapsarkitekter. Sveriges Arkitekter rekommenderar alltid att fullfölja studierna på arkitektutbildningen för att kunna ta ut en examen. Detta blir extra viktigt vid konjunkturedgång. Det som skapar jobb är främst utvecklingen av allmänna platser i städer för ökad social och ekologisk hållbarhet. Andra viktiga arbetsfält är hållbarhet i kommunernas planering samt gestaltning och landskapsanpassning av vägbyggen och stora infrastrukturprojekt.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade landskapsarkitekter är balans 2029. Vår omvärldsanalys pekar på att digitalisering, urbanisering och klimatomställning är trender som stärker efterfrågan på gestaltning och planering av framtidens hållbara livsmiljöer. Klimatförändringarna förändrar och förstärker behoven av landskapsarkitektens kunskaper om ekologisk hållbarhet, ekosystemtjänster och kretslopp.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som landskapsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta i designprocessen, gestaltningsbesluten och skapa möjligheter för landskapsarkitekter att ta en större roll vid exempelvis klimatberäkningar och beslut i tidiga skeden. En landskapsarkitekts kreativa process kan inte ersättas av AI, men i takt med att AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras.

Delarbetsmarknader

Landskapsarkitekter arbetar i både privat och offentlig sektor. De finns i hela landet, men främst i storstadsregionerna. Det behövs landskapsarkitekter i hela landet, inte minst i anslutning till de stora infrastrukturprojekt som Trafikverket och stora industrier genomför. Landskapsarkitekter är därför inte helt beroende av att jobba i storstäderna. De kan ta bredare roller och arbeta med olika typer av uppdrag. De har också goda möjligheter att arbeta med regionala utvecklingsfrågor, landsbygdsutveckling och planering och förvaltning av gemensamma anläggningar, gator och parker i mindre kommuner.

Historik

Arbetsmarknaden för landskapsarkitekter kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur, och har haft en jämn tillväxt ända sedan utbildningens start i Sverige omkring 1960. Landskapsarkitekterna har till exempel ofta många små uppdrag när de arbetar som konsulter. Det gör dem mindre sårbara för svängningar. Landskapsarkitekter arbetar också mycket i stora och långsiktiga infrastrukturprojekt. Kommunerna behöver förvalta sina parker och grönytor oavsett konjunktur. Tillsammans ger det en stabil marknad.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Den främsta osäkerheten gäller om samhällets investeringar i klimatsmart, social och kulturell infrastruktur för en hållbar livsmiljö kommer att fortsätta i dagens omfattning. Landskapsarkitektutbildningarna har historiskt sett varit bra på att möta nya samhällsutmaningar genom att förbereda studenterna för att ta på sig nya roller och hantera komplexiteten och mångfalden i samhällsplaneringen. Det minskar prognosens osäkerhet.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

Logoped

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Logoped är ett legitimationsyrke som innebär att man arbetar med behandling av människor i alla åldrar som av en eller annan anledning har svårt att kommunicera. Det kan till exempel handla om stamning, eller svårigheter att läsa, skriva och samspela med andra. Logopederna arbetar också med barn och unga med hörselproblem och cochleaimplantat, samt med svälj- och ättsvårigheter. Logopederna informerar, utbildar och handleder anhöriga och skol- och sjukvårdspersonal så att de i sin tur kan stödja de som behöver extra hjälp med sin kommunikation. Det finns drygt 2 600 yrkesverksamma legitimerade logopederna.

Arbetsmarknaden idag

Logopedernas arbetsmarknad har under lång tid präglats av stabilitet och balans. Det innebär att det finns ungefär lika många jobb att söka som det finns personer som kan ta dessa jobb.

I Socialstyrelsens rapport "Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård" från 2023 framkommer det att 10 av 21 regioner i Sverige rapporterar om personalbrist bland logopederna.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är bedömningen att det är fortsatt balans för nyexaminerade logopederna på arbetsmarknaden. Logopedernas arbetsmarknad är relativt stabil. Det finns dock tendenser som pekar på att logopedyrket är på väg att bli ett bristyrke, då allt fler arbetsgivare vittnar om svårigheter att rekrytera logopederna. Det kan bero på att

logopedernas arbetsmarknad växer, samtidigt som färre tar examen än tidigare. Det skulle i så fall innebära en minskad konkurrens om jobben, men också risken att tjänster som är svåra att tillsätta plockas bort och att logopedin därmed inte prioriteras. Arbetslösheten för logopeder har under lång tid legat på en låg nivå, och ingenting tyder på att detta kommer att ändras. Det visar statistik från Akademikernas a-kassa.

Delarbetsmarknader

Möjligheterna till arbete varierar mellan olika delar av landet. Det kan vara svårare för nyexaminerade logopeder att få jobb nära utbildningsorterna medan det i mindre orter kan vara svårt för arbetsgivare att rekrytera logopeder till vakanta tjänster. Som nyexaminerad logoped kan det vara värt att undersöka möjligheten att ta en anställning på annan ort, då det ökar chanserna för anställning och kan ge större förhandlingsmöjligheter vad gäller ingångslön.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Logopeder har haft en stabilt låg arbetslöshet. Regionernas behov av logopeder förväntas inte minska. Finansieringen av den kommunala sektorn tillför en viss osäkerhet i prognosen för logopedernas utbredning inom skolan.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner, www.srat.se
Logopedförbundet, www.logopedforbundet.se

Läkare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Det finns idag cirka 46 000 legitimerade och yrkesverksamma läkare i Sverige. Varje år utexamineras drygt 1 400 framtida läkare från de sju universiteterna i Sverige som bedriver läkarutbildning. Dessutom läser ett antal svenska studenter till läkare utomlands, oftast i ett annat EU/EES-land. Totalt arbetar 93 procent av de legitimerade läkarna inom den regionala eller privata hälso- och sjukvården. Till exempel på ett akutsjukhus eller vid en vårdcentral. Andra arbetar med forskning och

undervisning vid ett universitet, inom företagshälsovården, läkemedelsindustrin eller på myndigheter. De flesta legitimerade läkare väljer att bli specialisläkare. De största specialiteterna är allmänmedicin, psykiatri samt anestesi och intensivvård.

Arbetsmarknaden idag

Sedan hösten 2021 är den svenska läkarutbildningen sex år. Den sexåriga utbildningen leder till läkarexamen och därefter kan du direkt ansöka om läkarlegitimation. Sedan följer specialiseringstjänstgöring (ST) som inleds med en bastjänstgöring (BT).

De studenter som började läkarutbildningen innan hösten 2021 går en 5,5 år lång utbildning och behöver göra allmäntjänstgöring (AT) för att kunna ansöka om läkarlegitimation. Därefter följer specialiseringstjänstgöring (ST).

Dagens arbetsmarknad för personer med läkarexamen präglas av stor konkurrens om AT-tjänsterna. I väntan på AT arbetar dock de flesta som olegitimerade underläkare.

Från 2027/2028 kommer personer från den legitimationsgrundande utbildningen ut på arbetsmarknaden. De behöver inleda sin ST med en BT. I dagsläget är det endast utlandsutbildade läkare som behöver göra BT.

Arbetsmarknaden för specialisläkare är god och det är i regel liten konkurrens om specialisläkartjänsterna. Samtliga 21 regioner uppger att de har brist på specialisläkare. Särskilt stor är bristen på erfarna specialisläkare och specialisläkare inom allmänmedicin och psykiatri. Tillgången och efterfrågan på specialisläkare skiljer sig dock åt, såväl inom som mellan regioner samt från specialitet till specialitet.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt bedömer vi att det är balans på arbetsmarknaden för nyexaminerade läkare. Konkurrenten till olika typer av utbildningstjänster (AT, BT och ST) kommer dock fortsatt att vara stor. Till exempel behöver antalet BT-tjänster öka kraftigt när de första kullarna från den legitimationsgrundande läkarutbildningen examineras 2027/2028. I väntan på en utbildningstjänst kommer det dock att finnas jobb för dessa individer.

Prognos för erfarna

På fem års sikt bedömer vi att arbetsmarknaden fortsatt kommer att präglas av liten konkurrens om specialisläkartjänsterna. Bland annat kommer de förväntade pensionsavgångarna innebära en fortsatt brist på specialisläkare inom bland annat allmänmedicin och psykiatri. Tillgången

och efterfrågan på specialistläkare skiljer sig dock åt såväl inom som mellan regioner samt från specialitet till specialitet.

Historik

Läkaryrket har haft relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Sveriges läkarförbund, www.lakarforbundet.se

Matematiker och statistiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Matematiker och statistiker arbetar ofta med optimering, IT eller statistik. De gör bland annat prognosberäkningar, statistiska undersökningar, utvärderingar och marknads- och riskanalyser. Det finns idag cirka 3 700 matematiker och 2 300 statistiker på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Idag kännetecknas arbetsmarknaden för matematiker och statistiker av liten konkurrens. Det gäller både nyexaminerade och erfarna. Digitaliseringen och utvecklingen inom AI har förbättrat möjligheterna att beskriva och modellera verkligheten och ökat efterfrågan på matematiker, statistiker, analytiker och aktuarier (försäkringsmatematiker). Arbetslösheten är låg och minskar.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

På fem års sikt bedömer vi att det kommer att vara fortsatt liten konkurrens för den som utbildar sig till matematiker eller statistiker. Enligt SCB:s *Trender och Prognoser 2023* förväntas både efterfrågan och tillgång på fysiker, matematiker och statistiker öka med cirka 15 procent. På sikt förväntas allt fler IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare ha denna utbildningsbakgrund.

Påverkan av AI

Vi ser redan hur efterfrågan på matematisk kompetens ökar i och med införandet av AI och maskininlärning. Behovet av personer som kan utveckla algoritmer, kvalitetssäkra dem och förklara hur de fungerar eller hur de kan användas i en verksamhet är tydligt.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det är framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som andelen sysselsatta påverkas.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten har framför allt att göra med att matematiker och statistiker finns inom i stort sett alla branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden.

Mer information

Naturvetarna, <http://www.naturvetarna.se/arbetsmarknad>

Miljöakademiker

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Det finns ett stort och växande utbud av miljövetenskapliga utbildningar med olika inriktning. Utöver naturvetenskapliga ämnen ingår ofta teknik, statsvetenskap, juridik, pedagogik eller ekonomi. För närvarande finns cirka 9 000 miljöutbildade akademiker på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Idag kännetecknas arbetsmarknaden för miljöutbildade av balans. Det gäller både nyexaminerade och erfarna. Miljöutbildade arbetar för ökad hållbarhet och de flesta verksamheter har idag en chef, samordnare eller strateg inom miljö, klimat eller hållbarhet.

Det är vanligt att miljöakademiker arbetar med tillsyn, som miljö- och hälsoskyddsinspektörer. De kan också vara handläggare eller utredare på myndigheter eller arbeta som teknikkonsulter. På senare tid har flera kommuner rapporterat om ökade svårigheter att rekrytera miljöchefer och erfarna miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Arbetslösheten är låg.

Det kan vara klokt att vidta åtgärder för att underlätta steget in på arbetsmarknaden genom att bygga ett professionellt nätverk och skaffa relevant arbetslivserfarenhet redan under studietiden. Den digitala och gröna omställningen förändrar kompetensbehovet. Utvecklingen inom AI gör matematisk och statistisk kompetens till en klar konkurrensfördel för miljöakademiker. Sammantaget är strategisk och analytisk kompetens, med en förmåga till att kunna samarbeta med annan expertis, eftertraktad.

Prognos för nyexaminerade

Det stora intresset för miljöutbildningar gör att det finns en viss risk för att antalet examinerade kommer att öka i snabbare takt än efterfrågan på längre sikt. Men vi bedömer att efterfrågan och tillgång kommer att vara fortsatt balanserad under de närmaste fem åren. I *Trender & prognoser, 2023* (SCB) görs bedömningen att det finns en risk för överskott på utbildade inom miljövetenskap. Samtidigt finns många karriärvägar inom miljöområdet och vi vidhåller att utbudet av miljöakademiker med en gedigen naturvetenskaplig grund snarast behöver fortsätta att öka.

Påverkan av AI

För miljöakademiker kommer AI att erbjuda nya möjligheter att väga olika intressen mot varandra, monitorera förändringar i miljön eller att förutse vilken effekt en viss åtgärd får. Sannolikt kommer dessa nya tekniska möjligheter att leda till en ökad efterfrågan på miljöakademiker som har förmåga att använda de nya AI-verktygen på ett professionellt sätt.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten beror på att antalet akademiker med en miljöutbildning har ökat mycket kraftigt på kort tid, liksom efterfrågan. Miljöakademiker har också en tvärvetenskaplig utbildning, vilket gör att de har en bred arbetsmarknad. Tillgången på statistik är samtidigt begränsad. Andra faktorer som påverkar är regulatoriska krav och politiska prioriteringar.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Musei- och kulturmiljöyrken

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: stor konkurrens
-

Att arbeta med kulturmiljövård innebär att man vårdar och bevarar vårt gemensamma kulturarv. Musei- och kulturmiljöyrken spänner över en mängd olika utbildningar och ämnesområden. Den som vill arbeta inom

museiområdet bör ha en examen inom något av ämnena arkeologi, konstvetenskap, etnologi, historia, idéhistoria eller museologi. För arbete med byggnadsvård och som konservator krävs studier inom kulturvård, och som arkeolog behöver man kombinera huvudämnet arkeologi med andra humanistiska eller naturvetenskapliga ämnen. Eftersom området rymmer en mängd olika arbeten är det svårt att säga exakt hur många som är yrkesverksamma. Som exempel arbetar cirka 2 250 personer som museiintendenter och 1 200 som arkeologer eller specialister inom humaniora, enligt SBC.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden har länge haft stor konkurrens om jobben. Anledningen är att det under lång tid har varit fler som utbildar sig inom musei- och kulturmiljöområdet än vad det har funnits jobb. Arbetsmarknaden präglas av knappa resurser och många satsningar sker i projektform. Många museer har också fått mindre resurser till följd av den pågående lågkonjunkturen och fackförbundet DIK:s statistik visar att arbetslösheten i sektorn har ökat något under 2023. Egenföretagare och de som har tillfälliga anställningar är ofta särskilt utsatta i lågkonjunktur.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Inträdet på arbetsmarknaden kan underlättas om du under studierna haft ett relevant extrajobb eller praktiserat inom ditt utbildningsområde. Även engagemang vid sidan av studierna, som styrelsearbete eller volontäruppdrag, kan vara meriterande för att få jobb. Om jobbutbudet är begränsat kan det finnas skäl att läsa vidare på avancerad nivå för att specialisera dig. Ett annat råd är att läsa ett program som erbjuder praktik eller en fristående praktikkurs – det ger högskolepoäng, rätt till studiemedel och en fot in på arbetsmarknaden.

Prognos för nyexaminerade

Det finns inget som tyder på att färre kommer att vilja jobba i sektorn, eller att det kommer finnas fler jobb. Även om många i yrkesgrupperna närmar sig pension är det betydligt fler som fyller på.

För nyexaminerade börjar ofta karriären med flera år av tillfälliga anställningar såsom vikariat och projektanställningar. Det är ofta hård konkurrens om tillsvidareanställningarna. För exempelvis arkeologer, konservatorer och curatorer är det också relativt vanligt att vara egenföretagare.

Delarbetsmarknader/regionala skillnader

Under rubriken Musei- och kulturmiljöyrken ryms en mängd olika yrken, med delvis skiftande förutsättningar. Beroende på sektor och bransch kan

det vara mer eller mindre svårt att hitta ett arbete. De flesta jobben finns i storstäderna, men där är det också högre konkurrens om jobben.

Vissa specialistkompetenser kan vara eftertraktade, exempelvis inom verksamhetsutveckling eller digital kompetens. Den som följer med i AI-utvecklingen och kan anamma nya digitala verktyg i arbetet kan ha lättare att få jobb. Humanistisk kompetens är också efterfrågad inom andra delar av arbetsmarknaden.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Många jobb finns i offentlig sektor, där det ofta finns begränsade resurser och länge varit stor konkurrens om jobben. Politiska beslut och satsningar, och de ekonomiska förutsättningarna i kommuner och regioner, brukar också påverka efterfrågan.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för både nyexaminerade och erfarna på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det finns idag inga tecken på en utveckling mot ett mer balanserat läge. Det kommer även fortsättningsvis finnas ett överskott av utbildade inom området, och en fortsatt stor konkurrens är att vänta för både nyexaminerade och erfarna. Arbetsmarknaden kommer sannolikt fortsätta präglas av projekt- och visstidsanställningar.

Mer information

DIK – facket för kultur, kommunikation och kreativ sektor, www.dik.se

Officer

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

En yrkesofficer är en akademiskt skolad officer eller en specialistofficer med inomverksutbildning. Dessa utbildar och leder militära förband inom Försvarmakten. Arbetsmiljön är varierande, utmanande och ibland krävande. Yrkesofficerens arbetsplats kan variera stort, allt från ett vanligt kontor till högt uppe på fjället, eller från öken till ett stormigt Östersjön. Det finns idag cirka 9 500 yrkesofficerare, varav cirka 4 000 är officerare.

Arbetsmarknaden idag

Utbildningsplatserna på yrkesofficersutbildningarna beställs av Försvarmakten utifrån förväntat behov i organisationen. Det innebär att en antagning och en avklarad utbildning i princip garanterar anställning.

Sedan år 2008 finns det två yrkesofficersinriktningar: officer, som är en akademisk utbildning på Försvarshögskolan, och specialistofficer, som utbildas via Försvarsmakten.

Prognos för nyexaminerade

Arbetsmarknaden förväntas vara mycket god för nya yrkesofficerare kommande fem år. Försvaret behöver ständigt påfyllning för att kompensera för de som slutar via pension eller går över till det civila. Försvarsmakten har tidigare haft svårt att fylla utbildningsplatserna för yrkesofficerare samtidigt som pensionsavgångarna ökat. Trenden har under det senaste året dock varit att allt fler sökt till yrkesofficersutbildningarna och Försvarsmakten har med det fyllt sina utbildningsplatser. Prognosen är att det även om fem år kommer finnas mycket goda möjligheter till anställning eftersom det mesta pekar på att det kommer vara mycket liten konkurrens om jobben.

Prognos för erfarna

Även för erfarna yrkesofficerare kommer det på fem års sikt sannolikt vara mycket liten konkurrens om jobben, eftersom en stor andel har möjlighet att gå i pension under de kommande fem åren.

Historik

Arbetsmarknaden har kännetecknats av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vid högkonjunktur tenderar något fler yrkesofficerare att lämna Försvarsmakten på grund av det högre löneläget i den privata sektorn. Men det behövs personal till Försvarsmakten, och eftersom det uppstått vakanser i Försvarsmakten under de senaste åren kommer det med stor sannolikhet att finnas goda möjligheter till anställning och en bra karriär för de som klarar kraven och yrkesofficersutbildningen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade yrkesofficerare på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Antalet platser vid yrkesofficersutbildningarna motsvarar inte riktigt Försvarsmaktens behov, vilket talar för att den som har lämpliga fysiska, psykiska och intellektuella förmågor samt klarar utbildningen har god chans att skapa sig en intressant karriär inom Försvarsmakten. En aspekt att ta med i prognosen är det klart försämrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden, som bland annat lett till en etablering av nya regementen och nya operativa rutiner, vilket gett ett klart ökat personalbehov.

För erfarna yrkesofficerare föreligger också liten osäkerhet, då Försvarsmakten, som styrs av politiska beslut, har fått till uppgift att växa markant de kommande 5–10 åren. Målsättningen och viljan att förstärka

Försvarsmakten på grund av det försämrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden vilar även på en bred politisk enighet.

Mer information

Officersförbundet, www.officersforbundet.se

Optiker

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Legitimerade optiker gör synundersökningar och provar ut glasögon och kontaktlinser. Den vanligaste arbetsplatsen är i en optikbutik, men optiker arbetar även på ögonkliniker och syncentraler. Det finns idag cirka 2 200 legitimerade yrkesverksamma optiker i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Liksom för många andra yrken är konkurrensen mer kännbar i storstäderna. Det finns fler jobb att söka på mindre orter. För både nyexaminerade och erfarna optiker med högre akademisk utbildning ökar möjligheterna att jobba inom ögonsjukvården. I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård från 2023* framkommer det att 6 av 21 regioner rapporterar om personalbrist bland optiker.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt kommer det troligen fortsätta att vara liten konkurrens om jobben. Nyetableringar av optikbutiker i många städer ger större valmöjligheter att söka nya jobb, vilket ökar rörligheten, framför allt bland erfarna optiker. Efterfrågan på synundersökningar förväntas fortsätta ligga på samma nivå som idag. Men det kan bli fler arbetstillfällen inom ögonsjukvården och det kan ge en ökad efterfrågan på optiker på sikt. Det finns också en tendens till att optikbutiker utökar sina öppettider och då anställer fler på deltid.

Delarbetsmarknader

Konkurrensen om jobben är större i storstäderna, eftersom många vill bo där och då blir det fler sökande på varje ledigt jobb. Samtidigt finns det fler jobb att söka på mindre orter.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner,
www.srat.se

Personalvetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Personalvetare arbetar med personal- och organisationsfrågor (HR) inom alla sektorer på arbetsmarknaden och inom alla branscher.

Personalvetare är ett stöd till ledningen, rekryterar personal, får medarbetarna att trivas och utvecklas på jobbet, och minskar personalstyrkan på rätt sätt när det behövs. Det finns idag cirka 40 000 yrkesverksamma med en personal- eller beteendevetarutbildning.

Arbetsmarknaden idag

Personalvetare har en balanserad och mycket bred arbetsmarknad inom både privat och offentlig sektor. I Statistiska Centralbyråns (SCB) *Arbetskraftsbarometern 2023* uppger fyra av tio arbetsgivare att tillgången på nyexaminerade personalvetare är i balans och nästan lika många att det är god tillgång på nyexaminerade. Drygt 17 procent anger att de ser en brist.

När det gäller tillgången på yrkeserfarna personalvetare gör arbetsgivarna i *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB) delvis en annan bedömning. Hälften anser att tillgången på yrkeserfarna är i balans. En av tre upplever brist på yrkeserfarna och 12 procent av arbetsgivarna uppger att det är god tillgång.

Fackförbundet Akavias arbetsmarknadsundersökning *Efter examen 2023* visar att arbetsmarknaden för personalvetare är god och att det finns en efterfrågan på nyexaminerade. Fyra av tio fick sitt första jobb med relevans för utbildningen redan innan de avslutat studierna. Inom tre månader efter examen hade 73 procent av de nyexaminerade personalvetarna ett jobb med relevans för utbildningen.

I Akademikerförbundet SSR:s undersökning för personalvetare/HR 2021 framgick att två av tre personalvetare i huvudsak arbetar med att stödja och coacha chefer. Det är också vanligt att HR-medarbetare arbetar med arbetsmiljöfrågor, arbetsrätt och förhandling samt rekrytering – för att se

till att organisationen fungerar så bra som möjligt. Över 80 procent av de svarande uppgav att HR fanns med i organisationens ledningsgrupp.

Viktiga kompetenser för personalvetare är exempelvis att utveckla anställdas förmågor, främja samarbete och att förenkla och informera om komplexa frågor. Under covid-19-pandemin blev personalvetarnas kompetens och roll tydlig. Det nya arbetslivet där distansarbete är möjligt i många verksamheter ställer delvis andra krav på både personalvetare/HR och chefer i organisationer. Det sätter också fokus på arbetsmiljöfrågorna och anställdas välmående. De pågående förändringarna på arbetsmarknaden, på grund av lågkonjunktur men också på grund av den ökade digitaliseringen och automatiseringen, stärker personalvetares roll som förändringsagenter och specialister i verksamheten. Samtidigt har många, särskilt de som arbetar som konsulter, själva förlorat sina jobb.

Personalvetare inom den offentliga sektorn arbetar intensivt med att hitta personal att anställa, exempelvis inom vård och omsorg, samt att vara stöd till chefer. En tydlig omställning till hemarbete, digitalisering och automatisering påverkar också personalvetarens roll. Omställningen visar att personalvetare behöver kompetensutveckla sig inom områden som informationsteknik, digitalisering, datavetenskap och automatisering. De behöver också i större utsträckning vara delaktiga i framtagandet av nya, digitala arbetsverktyg och program på arbetsplatserna.

Många arbetsgivare lyfter också affärsmässighet som en mycket viktig kompetens för personalvetare/HR. Det betyder att ha förståelse för affären, att vara insatt i hela verksamheten och att se personalavdelningens/HR:s roll i den. I utbildningen läser de flesta personalekonomi, att göra beräkningar av hur olika åtgärder eller förändringar påverkar medarbetare i en verksamhet.

Det finns goda möjligheter för den som vill läsa till personalvetare/HR. Det finns ett tjugotal olika personalvetarprogram på grundnivå vid Sveriges universitet och högskolor. Programmen varierar något till kursinnehåll men gemensamt är att du som student läser beteendevetenskap, arbetsrätt och ekonomi.

Påverkan av AI

När AI kan hantera allt fler operativa och repetitiva arbetsuppgifter kan personalvetare/HR lägga ett större fokus på de anställda och deras utveckling och arbetsmiljö. Utvecklingen ställer högre krav på personalvetare/HR-medarbetares förmåga att kunna bedöma hur införandet av AI-teknik kommer att påverka de anställdas arbetsmiljö, motivation och personliga integritet. En annan kompetens som blir viktigare är förmågan att tolka den information som automatiserade system samlar in. Kopplat till det är också de etiska frågorna kring hur data används, men också att säkerställa att regelverken följs.

Råd som kan underlätta för dig att komma in på arbetsmarknaden

Akavias arbetsmarknadsundersökning 2023 visar att åtta av tio studerande inom personalvetenskap/HR arbetar parallellt med studierna. Det är en betydligt högre andel jämfört med andra studentgrupper. Därför är det bra att redan i början av studierna knyta kontakter med arbetsgivare och även att söka praktik under studierna. En fjärdedel av de nyexaminerade personalvetarna hittar sitt första jobb via Platsbanken, en femtedel via LinkedIn och nästan lika många genom praktik eller genom kontakter, vilket betyder det är viktigt att bygga upp sitt nätverk under studietiden.

Prognos för nyexaminerade

SCB beräknar antalet nyexaminerade med en generell examen i personal- och beteendevetenskap till drygt 2 700 per år. Med hänsyn till beräknade pensionsavgångar ser SCB i *Trender och prognoser 2023. Befolkning, Utbildning, Arbetsmarknad med sikte på 2040*, en risk för överskott på personalvetare på sikt, då tillgången på utbildade inom personal- och beteendevetenskap kommer att öka med hela 65 procent fram till 2040, medan efterfrågan på utbildade personal- och beteendevetare beräknas öka med 40 procent. Det är viktigt att komma ihåg att prognosen är för 16 år framåt i tiden och mycket hinner ändras under tiden.

I Arbetsförmedlingens yrkesprognos över arbetsmöjligheter framgår att det kommer vara konkurrens om jobben för personal- och HR-specialister under de närmaste åren. Inför år 2026 gör Arbetsförmedlingen däremot bedömningen att det kommer finnas stora möjligheter till arbete med liten konkurrens om jobben. Även på fem års sikt bedömer Arbetsförmedlingen möjligheterna till arbete som goda. Sammantaget ger detta en bild av en arbetsmarknad i balans för nyexaminerade personalvetare.

Historik

Arbetsmarknaden för personalvetare kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Många arbetar inom rekrytering, ibland som anställda i den rekryterande organisationen, men ofta som konsulter eller egenföretagare. Dessa tjänster efterfrågas mindre under lågkonjunkturer när rekryteringsbehoven minskar, vilket ofta leder till färre lediga jobb och en ökad arbetslöshet för personalvetare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se & Akavia, www.akavia.se

Planeringsarkitekt

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Planeringsarkitekter tar fram fysiska planer för städer, stadsdelar, stadsmiljöer och samhällen. De tar fram fungerande helhetslösningar utifrån en sammanvägning av en rad olika önskemål, behov och sociala, ekologiska, estetiska, tekniska och ekonomiska krav. Många planeringsarkitekter arbetar med planläggning i kommuner, men en ökande andel planeringsarkitekter arbetar även privat som plankonsulter eller inom fastighetsutveckling. Det finns även planeringsarkitekter i staten som arbetar på myndigheter eller länsstyrelser. Planeringsarkitekter kan även inrikta sig på strategisk planering, regional planering och utveckling, utredning eller forskning. Det finns idag cirka 900 yrkesverksamma planeringsarkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Sammantaget råder idag balans för nyexaminerade planeringsarkitekter. Efterfrågan på planeringsarkitekter har minskat något på grund av konjunkurläget i byggsektorn, men arbetslösheten är låg bland erfarna planarkitekter.

Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns inte tillgängliga på samma sätt, men nyexaminerade planeringsarkitekter ska vara inställda på en balanserad arbetsmarknad. Sveriges Arkitekter rekommenderar att du alltid fullföljer studierna på arkitektutbildningen så att du kan ta ut en examen. Detta blir extra viktigt vid konjunkturedgång.

Planeringsarkitekt är en relativt ny yrkesroll med stor andel yngre yrkesverksamma. Antalet yrkesverksamma ökar med motsvarande en årskull från utbildningen varje år. Det märks en tydlig trend i att allt fler planeringsarkitekter har gått från offentlig till privat tjänst, vilket innebär att arbetsmarknaden växer.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade planeringsarkitekter är balans 2029. Sveriges Arkitekter bedömer att det hittills inte utbildats lika många planeringsarkitekter som marknaden behövt. Sveriges Arkitekters omvärldsanalys pekar på att digitalisering, urbanisering, och klimatomställning är trender som stärker efterfrågan på planering av framtidens hållbara och attraktiva livsmiljöer. Kommunerna måste hantera ett alltmer komplext samhällsbyggande och nya planeringsförutsättningar till följd av ett förändrat klimat, krav på minskad miljö- och klimatpåverkan samt ökad cirkularitet. Samtidigt har även den privata sektorn efterfrågat

planeringsarkitekter, vilket breddat arbetsmarknaden för planeringsarkitekter.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som planeringsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta arbetet med att analysera stora mängder data, visualisera komplexa scenarier och göra avvägningar. Planeringsarkitektens process kan inte ersättas av AI, men i takt med att digitaliseringen av planeringsprocesserna framskrider och AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras.

Delarbetsmarknader

Planeringsarkitekter arbetar i hela landet, eftersom de finns i de allra flesta kommuner, men de allra flesta arbetar i storstadsregionerna. Men trenden att en växande andel söker sig till den privata sektorn, både som plankonsulter och som fastighetsutvecklare, leder till ett ökat fokus på storstadsregionerna.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Planeringsarkitekter arbetar i tidiga skeden och det behövs planering i både upp- och nedgång. Sedan de första planeringsarkitekterna examinerades i början på 1990-talet har det funnits en stor efterfrågan.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En förutsättning för prognosen är att samhällets investeringar i klimatsmart, social och kulturell infrastruktur för en hållbar livsmiljö går att finansiera. För kommunerna handlar det också om att det finns företag som vill etablera sig i Sverige. Behoven av kompetens inom planering är över lag så stora att dessa risker inte bedöms ha någon direkt effekt på konkurrensen.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

Präst – kyrkoherde och komminister

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
- Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens

Den som läser religionsvetenskap eller teologi får en mycket bred humanistisk utbildning med inslag av psykologi och filosofi. Efter teologie kandidatexamen behöver en blivande präst genomgå ett pastoralteologiskt profilår. Därefter gör domkapitlet en examination innan personen kan prästvigas för tjänst inom Svenska kyrkan. Första året efter vigning utgörs av en anställning i stiftet som pastorsadjunkt. Majoriteten av de som prästvigts arbetar som församlingspräst, det vill säga komminister i en församling. De flesta komministrar är idag chefer på mellannivå eller chefer med personalansvar. En möjlig karriärväg är att bli kyrkoherde. Kyrkoherden är den högsta chefen för en församling och har även ansvar för att kyrkoordningen följs. För att bli kyrkoherde krävs en kompletterande och behörighetsgivande utbildning. Alternativa arbetsplatser för prästvigda är att på uppdrag av Svenska kyrkan arbeta på sjukhus, i fängelser, på universitet, inom försvaret eller inom Svenska kyrkan i utlandet. Det finns omkring 3 200 prästvigda i aktiv tjänst idag.

Arbetsmarknaden idag

Det råder stor brist på präster idag och därmed liten konkurrens om tjänsterna. Bristen är störst utanför storstäderna. För erfarna komministrar och kyrkoherdar är det mycket liten konkurrens om tjänsterna. Däremot konkurrerar arbetsgivarna, församlingarna, om präster. För att kunna arbeta som präst krävs förutom en teoretisk examen även en pastoralteologisk utbildning och därefter en vigning till uppdraget som präst av en biskop i ett stift. En nyvigd präst arbetar i ett år som pastorsadjunkt under handledning av en mer erfaren kollega. Arbetslösheten bland präster är mycket låg. Det är sannolikt att en pastorsadjunkt har fått en anställning innan adjunksåret är slut. Kyrkans Akademikerförbund har seminarier för nyexaminerade eller studerande som är på väg in i arbetet som präst i Svenska kyrkan. Förbundet har även en studerandeombudsman som svarar på frågor vid övergången från studier till arbete.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen fem år framåt är fortsatt mycket liten konkurrens för prästvigda om tjänsterna. I takt med förväntade höga pensionsavgångar är prognosen att behöriga präster kommer att ha en fortsatt mycket god arbetsmarknad med goda utsikter att göra karriär som mellanchefer och även högsta chefer.

Delarbetsmarknader

De allra flesta präster arbetar idag inom Svenska kyrkan. Några har vidareutbildat sig och arbetar mer terapeutiskt. Andra gör en karriär som lektorer eller lärare. Några väljer en administrativ karriär på nationell nivå. En andel går vidare och disputerar inom ett valt område till teologie doktor.

Historik

Arbetsmarknaden för präster kännetecknas av mycket små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har konjunkturväxlingar inte medfört några större förändringar för prästers arbetsmarknad. Tillgången på tjänster har varit mycket god i såväl hög- som lågkonjunktur. Det råder idag brist på såväl komministrar som kyrkoherdar.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Kyrkans Akademikerförbund, www.kyrka.se

Psykolog

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Psykologer hjälper oss att förstå vad vi upplever, varför vi agerar som vi gör och hur vi kan åstadkomma en förändring. Psykologer finns verksamma inom flera olika sektorer, främst inom hälso-och sjukvård, men även inom områden som elevhälsan, företagshälsovård och arbetslivs- och organisationsutveckling. Psykologer är bland annat experter på psykologisk utredning och behandling, hälsofrämjande arbete, psykologisk träning och förebyggande av psykisk ohälsa. Psykologer kan också ge stöd och vägledning, motivera och coacha. I Sverige finns det idag knappt 15 000 legitimerade psykologer, varav cirka 11 500 är yrkesverksamma. Många av dem är egna företagare på hel eller deltid.

Arbetsmarknaden idag

Bristen på psykologer i både regional och kommunal verksamhet är stor och har ökat de senaste åren. Utanför storstadsregioner och större centralorter är det ofta mycket svårt för arbetsgivarna att få tag i psykologer. Vad gäller PTP-tjänster (praktisk tjänstgöring för psykologer) råder i Stockholm stor konkurrens mellan arbetssökande och det finns viss konkurrens i övriga storstäder och större centralorter. Men i resten av landet är det liten konkurrens om PTP-platserna. Enligt prognoser från

Arbetsförmedlingens undersökning av rekryteringsläget råder det brist på psykologer sedan en längre tid och det är liten konkurrens om jobben i nästan hela landet. På längre sikt än 5 år kommer tillgången på psykologer att öka enligt prognoser från SCB. Men med ökad befolkningstillväxt och ökade behov av hälso- och sjukvårdspersonal bedöms efterfrågan på psykologer öka i samma takt eller ännu mer.

En utmaning för samhället är ökad psykisk ohälsa i befolkningen. Det kommer med stor sannolikhet att öka behovet av psykologisk kompetens, både i vården och samhället i stort. Vi ser även att vård och behandling via digitala vårdgivare ökar. Något större osäkerhet gäller landets arbetslivs- och organisationspsykologer. De som är verksamma i rekryterings- och urvalsbranschen har påverkats av förändringar i arbetslivet med anledning av covid-19-pandemin, och många utvecklingsinsatser som kräver att man jobbar i grupp har minskat.

Tillgången på psykologer bedöms öka de närmaste åren, vilket förklaras dels av fortsatt god tillförsel av nyexaminerade psykologer, dels av att pensionsavgångarna inte förväntas bli så stora. Söktrycket till psykologprogrammet är högt och ligger våren 2024 på 7,3 behöriga förstahandssökande per antagen. Antalet utfärdade legitimationer, varav 90 procent till utbildade i Sverige, ligger runt 630 personer per år.

Prognos för nyexaminerade

Trenden sedan början av 2000-talet har varit en ökad efterfrågan på psykologer och vi kan nu se att psykologbristen har tilltagit under det senaste året. Med nuvarande omvärldsbevakning som utgångspunkt förutser vi att efterfrågan på psykologer kommer att fortsatt vara hög. Många patienter kräver att få träffa en psykolog, en trend som håller i sig, och allt fler yrkesgrupper efterfrågar samarbete med psykologer i olika verksamheter. Den psykiska ohälsan och sjukskrivningstalen ökar. Politiker talar alltmer om den psykiska ohälsan som en prioriterad fråga. Massmedier efterfrågar också allt oftare psykologer. Utbudet av yrkesverksamma psykologer kommer att öka på grund av att det under senare år tillkommit nya lärosäten och intaget av studenter har ökat på vissa orter. Vår bedömning är dock att detta inte kommer att räcka för att balansera ut den stora efterfrågan på psykologer. Prognosen är brist på nyexaminerade psykologer år 2029.

Konkurrensen är ännu mindre för erfarna psykologer. Många arbetsgivare önskar även rekrytera specialistutbildade psykologer. Behoven hos befolkningen är mer omfattande än tidigare, och utredningar och behandlingar kräver ofta mer komplicerade insatser. Arbetsgivare har stora behov av att kunna tillhandahålla en kvalitetssäker, patientsäker och effektiv vård för medborgarna.

Delarbetsmarknader

Vi ser att psykologer har en relativt stor rörlighet över arbetsmarknadssektorer. Om antalet psykologtjänster kommer att öka eller inte, beror på vilka politiska beslut som fattas. Det finns idag politiska visioner om en förbättrad hälsovård och förebyggande vård, vilket kan leda till fler befattningar och tjänster för psykologer. Även i omställningen till god och nära vård påtalas ofta behovet av att kunna erbjuda psykologisk behandling och stöd i primärvården. Det kommer i sin tur att öka efterfrågan på psykologer.

Inom området arbetsliv och organisation ser vi att arbetsmarknaden växer för tjänster såsom rekrytering och urval samt chefs- och grupputveckling. Efterfrågan på hjälp med att hantera förändringar, konflikter och kriser ökar också. Vi ser även en potential i nyare områden, till exempel ekonomisk psykologi och miljöpsykologi. Växande områden är inom försvars- och beredskapspolitiken och kriminalvården.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Psykologer har historiskt sett haft en stabilt låg arbetslöshet oavsett konjunkturläge. Här finns troligen en viss skillnad vid en jämförelse mellan offentlig och privat verksamhet. För området arbetsliv och organisation, där konjunktürkänsligheten generellt sett är större jämfört med hälso- och sjukvården, finns viktiga arbetsuppgifter för psykologer även i lågkonjunktur – exempelvis förändringsledning, karriärplanering och kris- och konflikthantering. Eftersom efterfrågan på konsulter kan minska när ekonomin är mer osäker blir förmågan att sälja in och förklara nyttan med tjänsterna central för framgångsrika organisationspsykologer.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En osäkerhetsfaktor är politiska beslut. De påverkar vilken roll specialistpsykologer kommer att få och i vilka verksamheter fler tjänster prioriteras. Ytterligare osäkerhet beror på om antalet utbildningsplatser på de elva utbildningsorterna för psykologer kommer att förändras. Inom området arbetsliv och organisation finns en viss osäkerhet framöver om hur stor del av den växande arbetsmarknaden som kan generera fler jobb för psykologer.

Mer information

Sveriges Psykologförbund, www.psykologforbundet.se

Receptarie

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Receptarier är legitimerade experter på läkemedel, med en treårig universitetsutbildning. De flesta receptarier arbetar på apotek, som är en viktig del av hälso- och sjukvården. Receptarier på apotek arbetar med att ge råd och information till kunderna om deras receptbelagda och receptfria läkemedel. Receptarier finns även på läkemedelsföretag och myndigheter. Det finns idag över 5 000 yrkesverksamma receptarier i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Åtta av tio receptarier arbetar på apotek. Det finns för närvarande över 1 400 öppenvårdsapotek över hela landet. Dessa drivs av några få stora, och flera mindre, apoteksaktörer, varav några fokuserar endast på e-handel med läkemedel. Det finns gott om arbetstillfällen i hela landet och det råder därmed liten konkurrens om jobben. Det är många receptarier som går i pension och relativt få som utbildas, vilket bidrar till en mycket god arbetsmarknad. Apoteksmarknaden utvecklas dock snabbt i och med att e-handeln växer. Detta kan påverka situationen för receptarier. Även sjukhusens kliniker och mottagningar blir allt vanligare arbetsplatser för receptarier. Här arbetar receptarierna med bland annat läkemedelshantering och beredning. Receptarier kan också arbeta på läkemedelsföretag med bland annat myndighetskontakter och försäljning. Andra arbetsplatser är myndigheter, exempelvis Läkemedelsverket, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket och E-hälsomyndigheten.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt förväntas det vara liten konkurrens om jobben för nyexaminerade receptarier. En stor anledning är att många yrkesverksamma receptarier, framför allt inom apotek, förväntas gå i pension. Antalet receptarietjänster kommer sannolikt inte att minska inom en femårsperiod, även om apoteksmarknaden förändras, eftersom hälso- och sjukvården har börjat anställa receptarier. Därtill finns det ett ökat intresse för att anställa receptarier i den kommunala omsorgen.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Förklaringen är att användningen av läkemedel inte påverkas i någon större utsträckning av konjunktursvängningar.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Precis som för apotekare kan arbetsmarknaden påverkas av politiska beslut och av hur apoteksmarknaden och läkemedelsindustrin utvecklas framöver.

Mer information

Sveriges Farmaceuter, www.sverigesfarmaceuter.se

Samhällsvetare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: stor konkurrens
-

Samhällsvetare är en sammanfattande beteckning på flera akademiker med mycket olika ämneskunskaper och funktioner i arbetslivet. Det är framför allt huvudämne kombinerat med intresse som avgör var, och med vad, samhällsvetare arbetar. De vanligaste huvudämnena är statsvetenskap och sociologi. Andra vanliga studieinriktningar är statistik, ekonomisk historia, samhälls- och kulturgeografi, globala studier och nationalekonomi. Samhällsvetare kan till exempel arbeta som utredare, handläggare, analytiker, verksamhetsutvecklare, samhällsplanerare, kommunikatör eller statistiker. Samhällsvetare åtar sig ofta en övergripande roll på arbetsplatsen och det är därför inte ovanligt att samhällsvetare blir chefer.

Arbetsmarknaden idag

Det är många samhällsvetare som examineras, vilket gör att det kan ta ett tag att få ett kvalificerat jobb med en tillsvidareanställning efter examen. Hur lång tid det tar att få det första kvalificerade jobbet varierar mellan olika undersökningar, och arbetsmarknaden skiljer sig också åt geografiskt. I Akavias senaste undersökning av nyexaminerade 2023 fick 36 procent av samhällsvetarna jobb innan examen och 48 procent fick arbete inom sex månader. För sju procent tog mer tid än så. Åtta procent av de nyexaminerade samhällsvetarna hade ännu inget jobb inom sin profession. Enligt Akademikerförbundet SSR:s undersökning från 2019 har sju av tio samhällsvetare kvalificerat arbete inom ett år efter examen och för två av tio dröjer det mer än ett år efter examen. Efter etablering på arbetsmarknaden har samhällsvetare generellt en låg arbetslöshet.

Inom klassiska samhällsvetaryrken såsom utredare och handläggare, som även är vanliga ingångsjobb, finns stora möjligheter till jobb. Arbetsförmedlingen bedömer i sin yrkesprognos *Hitta yrken* från 2022 att

det kommer vara konkurrens om jobben som utredare och kvalificerade handläggare under det närmaste året och fem år framåt. Det innebär att personer som har den utbildning eller erfarenhet som krävs kommer ha små till medelstora möjligheter till arbete enligt prognosen, som gäller fram till 2026. Enligt SCB:s arbetskraftsbarometer 2022 anses dock arbetsmarknaden för både nyexaminerade och yrkeserfarna samhällsvetare vara i balans.

Samhällsvetare arbetar inom en mängd olika yrkesområden, och ofta har samhällsvetaren en strategisk roll på arbetsplatsen. I en samhällskris, såsom pandemin skapade, skiftar prioriteringar och arbetssätt snabbt, och då blir den planerings- och analysförmåga som samhällsvetaren besitter viktig. Andra områden där samhällsvetare lär behövas framöver är vid implementering och omställning av digitalisering av olika verksamheter i det sociala hållbarhetsarbetet som innebär nya krav i och med EU:s taxonomi, samt vid civil beredskap, där myndigheter och andra verksamheter måste förbereda och planera för olika krisscenarion.

Digitalisering kan visserligen effektivisera och rationalisera bort en del av samhällsvetarens arbetsuppgifter. Samtidigt kommer det behövas personer som kompletterar sådant som datorer inte klarar av, till exempel intuitiv förmåga, emotionell intelligens och etiskt förhållningssätt. Här kan samhällsvetare bidra och fylla nya roller på arbetsmarknaden.

För dig som är på väg ut på arbetsmarknaden nu eller inom kort är rådet att specialisera dig inom något aktuellt område, till exempel digital kommunikation, informationsteknologi, systemvetenskap, offentlig förvaltning, miljövetenskap, hållbarhet, juridik, innovation, ledarskap, grön upphandling, risk- och krishantering, beredskapssystem, etik, samverkan, omställning eller verksamhetsutveckling. Låt dina egna intressen och målsättningar vara ledande i valet. Engagemang utanför studierna är också en bonus för samhällsvetaren i arbetslivet, exempelvis inom ideella, fackliga eller politiska organisationer. Erfarenheter som dessa är ofta meriterande när man ska söka sitt första jobb.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade samhällsvetare är att det kommer vara balans blandat med stor konkurrens om jobben de närmsta åren. Det examineras något fler samhällsvetare än vad som behövs för det förväntade rekryteringsbehovet. Det finns därför ett glapp mellan utbud och efterfrågan på samhällsvetare som förväntas öka något varje år från och med 2025 till 2035, enligt SCB:s *Trender och prognoser 2020*. Överskottet på nyexaminerade för 2022 minskar dock något jämfört med 2021, enligt *Arbetskraftsbarometern 2022* (SCB). Även Arbetsförmedlingens rapport *Var finns jobben?* från 2022 visar samma trender inom samhällsvetenskapliga yrken, och myndigheten

prognostiserar att det kommer finnas god tillgång på nyexaminerade samhällsvetare.

Den som redan är ute på arbetsmarknaden och vill utveckla sina kompetenser ska självklart utgå från sina intressen. Det är klokt att undersöka vilka kompetenser som eftersöks inom den bransch man är intresserad av att arbeta i. Exempelvis kan kunskaper som projektledning vara meriterande inom ideell sektor, och inom myndigheter kan exempelvis juridik vara ett positivt tillägg.

Delarbetsmarknader

Samhällsvetare finns inom alla sektorer och branscher på arbetsmarknaden och efterfrågan varierar för olika områden. På utbildningsorter och i storstäderna finns många arbetssökande samhällsvetare, men också fler typer av jobb i olika branscher. Det är i storstäderna, i regionala centralorter och i Norrland som det kommer att finnas flest lediga jobb att söka.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Arbetsmarknaden har påverkats av antalet utbildningsplatser och av att man idag behöver en akademisk utbildning för jobb som tidigare inte krävde det. Men arbetsmarknaden påverkas också av hur många personer som utbildas. Samhällsvetare konkurrerar också i viss mån med andra om samma jobb, till exempel ekonomer och jurister.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Politiska beslut om förändringar av hur många som utbildas inom samhällsvetenskap skulle långsiktigt kunna påverka arbetsmarknadsläget för nyexaminerade. Sannolikt kommer efterfrågan på samhällsvetare att öka, med tanke på det allt större behovet av kvalificerat samhällsvetenskapligt analys- och utredningsarbete hos de flesta arbetsgivare, såväl offentliga som privata. Den grupp av samhällsvetare som väntas ha mest positiva arbetsmarknadsutsikter är dock de med förvaltningsinriktning. Även för dagens yrkesverksamma samhällsvetare kommer rörligheten på arbetsmarknaden successivt att öka.

Mer information

Akademikerförbundet SSR,

www.akademssr.se/yrkesfragor/samhallsvetare

Akavia, www.akavia.se

Socionom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
- Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens

Socionomer möter ofta människor i utsatta, svåra livssituationer. Målet är att ge hjälp och stöd för att åstadkomma en förändring. Socionomer arbetar med ett helhetsperspektiv och har kunskaper om hur både människan och samhället fungerar. Socionomer har kunskaper om regelverk och en förmåga att visa förståelse för enskilda. Idag finns cirka 45 000 yrkesverksamma socionomer.

Arbetsmarknaden idag

Socionomer har en bred arbetsmarknad. Det finns idag många nyexaminerade socionomer, och de väntas möta en arbetsmarknad med liten konkurrens. Situationen kan dock variera något beroende på sektor och region, samt för vissa tjänster. Det finns ett stort behov av erfarna yrkesverksamma socionomer i offentlig förvaltning. Utvecklingen har under senare år gått mot en ökad brist på erfarna socionomer, framför allt i kommunerna.

Inom kommuner och regioner arbetar socionomer bland annat som socialsekreterare, biståndshandläggare, skolkurator, hälso- och sjukvårdskurator, behandlingsassistent eller fältsekreterare. De kan också arbeta inom beroendevård, familjerätt och med familjerådgivning. Inom den statliga sektorn arbetar socionomer främst inom Kriminalvården, Statens Institutionsstyrelse, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg. Vanliga tjänster är behandlingsassistent, frivårdsinspektör, handläggare, utredare, arbetsförmedlare och inspektör. Allt fler socionomer anställs också inom privat sektor. Vanliga jobb i den privata sektorn är inom vård och omsorg, företagshälsovård, kyrkan, frivilligsektorn, ideella organisationer och som egen företagare. Många arbetar som diakoner, terapeuter, kuratorer, behandlingsassistenter, chefer eller konsulter. Arbetsuppgifterna kan vara inriktade på utredning, behandling, service eller planering i vidare bemärkelse.

Prognos för nyexaminerade

Det beräknas vara liten konkurrens om jobben för nyexaminerade om fem år, men med regionala skillnader. De senaste årens höga personalomsättning bland socialsekreterare i kommunerna bidrar till den bedömningen. Kommunernas utökade verksamheter verkar dock ha avstannat något. För vissa tjänster råder troligen balans. Sett över en något längre period än fem år kommer prognosen förmodligen att övergå till balans för nyexaminerade.

Som följd av covid-19-pandemin och en samhällsutveckling med krig i Europa och en tidigare hög inflation bedöms behovet av hjälp från samhället vara högt. Detta kommer sannolikt att skapa en ökad efterfrågan på socionomer, eftersom stora grupper kommer ha ett större behov av stöd kring ekonomi och annat. Andra faktorer som påverkar arbetsmarknaden är resurser och politiska beslut, om arbetsgivare har möjlighet att anställa fler socionomer för att utföra arbetet eller om befintlig personal behöver arbeta på annat sätt. Socionomer har generellt en god arbetsmarknad och vi bedömer ingen vikande trend i det. Socionomer arbetar inom en rad olika sektorer som påverkas olika, och flera faktorer spelar in.

Prognos för erfarna

Det finns redan idag ett stort behov av erfarna socionomer i offentlig förvaltning. Bedömningen är att det även på fem års sikt kommer att vara relativt liten konkurrens om jobben för erfarna socionomer. SCB och Arbetsförmedlingen ser en utveckling där arbetsgivarna upplever en minskad tillgång på erfarna socionomer. Många kommuner har sedan en tid haft svårt att rekrytera erfarna socionomer. Efterfrågan på socionomer som arbetar med äldreomsorg kommer att växa i takt med att det blir allt fler äldre i befolkningen. Arbetsmarknaden för socionomer som arbetar som kuratorer verkar också vara fortsatt god för erfarna, med liten konkurrens om jobben. Inom regionerna spås erfarna socionomer bli allt viktigare, då övergångsreglerna för att bli legitimerad hälso- och sjukvårdskurator gäller fram till 30 juni 2024. Därefter krävs studier på avancerad nivå, 60 högskolepoäng, för att få legitimation.

Historik

Arbetsmarknaden för socionomer kännetecknas historiskt sett av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Arbetsmarknadsläget för socionomer påverkas i stället av befolkningstal, olika politiska beslut och ekonomi, främst inom den kommunala sektorn.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknadsläget för socionomer kan variera beroende på sektor, och för vissa tjänster efterfrågas relativt lång erfarenhet. Arbetsmarknadsläget varierar något över landet. I stora tätorter i södra Sverige har det varit större konkurrens om jobben, stundtals även i glesbygdsområden i norra Sverige.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Påverkan av AI

Fackförbund och arbetsgivare är överens om att framtidens socionomer kommer behöva vara utrustade för att hantera den ökade AI-användningen inom socionomyrket. Det krävs både kompetensutveckling för att kunna använda AI-verktyg på ett effektivt sätt och en medvetenhet om de etiska och samhällseliga konsekvenserna. Till exempel kan AI användas för insamling, strukturering och sammanställning av information, från möten till utredningar som ligger till grund för socialsekreterarens beslut om insatser. Den minskade mängden administrativa arbetsuppgifter kan därmed bidra till en bättre arbetsmiljö för socialsekreteraren. Det är dock viktigt att inte blunda för de etiska aspekterna av AI-användning inom socionomyrkena. Även om fördelarna är många finns också risker. Exempelvis kan användning av algoritmer och beslutsfattande leda till orättvisa eller diskriminering om de inte är rätt utformade och kontrolleras kontinuerligt. Det är också viktigt ur ett etiskt perspektiv att medborgaren ges möjlighet att förstå hur ett beslut fattas och på vilka grunder. Därför förespråkar fackförbund upprättandet av etiska råd och riktlinjer för att bevaka reglering och användning av AI.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student

Speciallärare och specialpedagog

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
- Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens

Speciallärare och specialpedagoger arbetar med barn, ungdomar och vuxna som är i behov av extra stöd för att klara sin utbildning. Både speciallärar- och specialpedagogutbildningar är påbyggnadsutbildningar och kräver lärarexamen plus tre års yrkeserfarenhet. Specialläraren ansvarar för elevens undervisning, medan specialpedagogen oftast har en mer handledande roll och arbetar med att utveckla skolans pedagogiska arbete. Läsåret 2022/23 fanns det räknat i heltidstjänster drygt 5 900 speciallärare och 4 700 specialpedagoger.

Arbetsmarknaden idag

Idag råder det liten konkurrens om jobben för speciallärare och specialpedagoger, både för nyexaminerade och för erfarna. I SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* uppger över sju av tio arbetsgivare att det idag råder brist på nyexaminerade speciallärare och specialpedagoger. Enligt Skolverkets statistik är andelen behöriga som undervisar som speciallärare i grundskolan låg, endast 30 procent. Detta bekräftar bilden av hur stor bristen är idag.

Prognos för nyexaminerade

Eftersom utbildningarna till speciallärare och specialpedagog är påbyggnadsutbildningar är många i dessa yrken äldre, och över tre av tio väntas gå i pension under de närmast kommande åren. Högre krav på behörighet bland speciallärare kommer att leda till att många obehöriga lärare ersätts med behöriga. Därför kommer det år 2029 sannolikt att vara fortsatt liten konkurrens om jobben, både för erfarna och för nyexaminerade. Enligt Skolverkets prognos från 2021 har antalet som påbörjar utbildning till speciallärare ökat under senare år, vilket gör att på längre sikt väntas antalet examinerade att täcka de personalbehov som finns. Skolverket poängterar dock att det i viss utsträckning är svårt att fånga hur stor bristen är idag. Arbetsförmedlingens prognoser förutser att det råder liten konkurrens om jobben för speciallärare och specialpedagoger på några års sikt. Den sammantagna bedömningen är därför att det fortsatt kommer råda liten konkurrens om jobben 2028.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget påverkar arbetsmarknaden för lärare endast marginellt. Till viss del kan ett gott konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen, men konjunkturläget ska inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av storleken på elevkullar och av politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för speciallärare och specialpedagoger är över lag säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket och SCB samt av Arbetsförmedlingen. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara fortsatt bra både för nyexaminerade och för yrkeserfarna.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Studie- och yrkesvägledare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Efter avslutad utbildning finns flera möjliga verksamhetsområden för studie- och yrkesvägledare. Den främsta arbetsmarknaden finns inom utbildningsväsendet, till exempel grundskolan, gymnasieskolan, komvux, folkhögskolor, högskolor och universitet. Det finns cirka 4 600 anställda studie- och yrkesvägledare, varav 2 700 arbetar inom skolväsendet.

Arbetsmarknaden idag

Studie- och yrkesvägledare är en liten yrkesgrupp. Arbetsmarknaden för studie- och yrkesvägledare ser till viss del olika ut i olika delar av landet. Enligt Arbetsförmedlingens yrkeskompass har studie- och yrkesvägledare goda möjligheter till arbete idag, men konkurrensen för studie- och yrkesvägledare kan se olika ut beroende på utbildning och erfarenhet.

Prognos för nyexaminerade

Det är endast tre lärosäten i Sverige som examinerar studie- och yrkesvägledare och antalet nyexaminerade är därför relativt litet. Under de senaste åren har drygt 200 per år tagit en studie- och yrkesvägledarexamen. Idag saknar cirka 30 procent av studie- och yrkesvägledarna i grundskolan en studie- och yrkesvägledarutbildning. I gymnasieskolan är det cirka 20 procent. Tillströmning av elever och vuxna med behov av vägledning väntas ge ökad efterfrågan på studie- och yrkesvägledare, samtidigt som antalet studie- och yrkesvägledare som går i pension kommer att öka de närmaste åren. Det antas därför fortsätta råda liten konkurrens om jobben som studie- och yrkesvägledare år 2028.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknaden kan skilja sig åt beroende på region. Studie- och yrkesvägledare har även en alternativ arbetsmarknad utanför utbildningsväsendet. De kan exempelvis arbeta med karriärrådgivning för vuxna, både inom privat sektor och inom offentlig sektor, som exempelvis på Arbetsförmedlingen.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. När ekonomin för kommuner och fristående skolor är kärv kan studie- och yrkesvägledning vara bland de områden där besparingar görs. Men eftersom studie- och yrkesvägledarna är en liten yrkesgrupp är det svårt att få någon klar bild av hur deras arbetsmarknadsläge förändras med konjunkturen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det finns en viss osäkerhet i prognosen. Osäkerhetsfaktorn består av den ekonomiska utvecklingen och kommande politiska beslut i form av utbildningspolitiska reformer.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se

Tandhygienist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Tandhygienister har en hälsoinriktad yrkesprofil och en viktig roll i modern tandvård. De arbetar med förebyggande och hälsofrämjande åtgärder samt undersöker, diagnostiserar, förebygger och behandlar tandlossningssjukdomar och karies. Idag finns det cirka 5 000 legitimerade och sysselsatta tandhygienister, varav drygt 4 300 är verksamma inom hälso- och sjukvården.

Arbetsmarknaden idag

Arbetslösheten är låg bland yrkeserfarna och nyexaminerade tandhygienister. Det är färre som utbildar sig än vad tandvården efterfrågar. Arbetsmarknaden kan dock se olika ut i olika delar av landet. Viss konkurrens om jobben finns i storstäderna, men sett till helheten är det liten konkurrens om jobben.

I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård* från 2023 framkommer det att 19 av 21 regioner i Sverige rapporterar om personalbrist bland tandhygienister.

Prognos för nyexaminerade

Den samlade bedömningen är att det kommer att råda liten konkurrens även om fem år. Efterfrågan på tandhygienister förväntas fortsätta att öka. Ett ökat behov från samhället, pensionsavgångar och individens krav på hälsoinriktade och förebyggande tandvårdsinsatser talar för detta.

Delarbetsmarknader

Olika delar av landet har olika stor tillgång på tandhygienister. Därför varierar även konkurrensen om jobben.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Yrket är inte konjunkturkänsligt, men kan komma att påverkas av efterfrågan på och tillgängligheten till tandvård. Historiskt sett har det inte uppstått någon betydande arbetslöshet.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner, www.srat.se
Sveriges Tandhygienistförening, STHF, www.tandhygienistforening.se

Tandläkare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Tandläkare utreder, förebygger och behandlar sjukdomar och skador i munhålan och det övriga käksystemet. Som tandläkare undersöker du patienterna, ställer diagnos, bestämmer vilken behandling som måste utföras och ansvarar för att behandlingen blir genomförd. Det kan vara allt från förebyggande åtgärder till omfattande operativa ingrepp. Idag finns det cirka 8 000 yrkesverksamma tandläkare i den svenska tandvården, varav nästan 1 000 har vidareutbildat sig till specialister. År 2023 antogs totalt 440 studenter till en svensk tandläkarutbildning. Totalt fick cirka 290 studenter tandläkarexamen från ett svenskt lärosäte år 2022. År 2022 fick cirka 450 svensk tandläkarlegitimation (inkluderar både svenska och utländska lärosäten).

Arbetsmarknaden idag

För nyexaminerade tandläkare råder det idag liten konkurrens om jobben, och bland tandläkare med yrkeserfarenhet är konkurrensen ännu mindre. Det finns dock stora regionala skillnader.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är att det råder liten konkurrens på arbetsmarknaden för nyexaminerade om fem år. Erfarna tandläkare möter också fortsatt liten konkurrens. Men prognosen bygger på flera olika faktorer. Vi vet genom

Socialstyrelsens nationella planeringsstöd att det är många tandläkare som går i pension inom en överskådlig framtid, men det är svårt att beräkna exakt när det sker, eftersom inte alla går i pension vid 65 års ålder. Även antalet utlandsutbildade tandläkare, inklusive svenska studenter som läser till tandläkare utomlands, kan påverka situationen i Sverige.

Efterfrågan på tandläkare styrs även av hur mycket tandvård som konsumeras, och det kan ändras beroende på politiska beslut, tandvårdsstödet utformning, samhällsekonomins utveckling och migration.

Delarbetsmarknader

Som nyexaminerad är det vanligtvis lättare att få arbete utanför de större städerna och utbildningsorterna. Arbetsmarknaden ser mycket olika ut i olika delar av landet, även för erfarna. Det innebär att det på en del platser är något större konkurrens om tjänsterna, främst i större städer. I andra regioner har arbetsgivarna svårare att rekrytera.

Historik

Sveriges Tandläkarförbund bedömer att skillnaden i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur är liten till medelstor. Å ena sidan krävs det inte stora svängningar på tandläkarnas arbetsmarknad för att påverka antalet arbetslösa, eftersom arbetsmarknaden är begränsad till få verksamheter. Å andra sidan finns det ett behov av tandvård i såväl låg- som högkonjunktur. Historiskt sett har arbetsmarknaden generellt varit bra, men undantag finns. Senast på 1990-talet var det en stor arbetslöshet bland tandläkare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för de nyexaminerade tandläkarna, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Värdet 2 förutsätter att inga större förändringar sker i omvärlden, såsom en djup och långvarig lågkonjunktur eller andra stora förändringar i samhället. Tandläkarförbundets bedömning är att det fortsatt kommer vara liten konkurrens om jobben år 2029. Sett till antalet nyantagna till landets tandläkarutbildningar och de senaste årens antal nyexaminerade tandläkare i relation till troliga pensionsavgångar, är bedömningen att tillgången på tandläkare inte kommer att öka i en sådan utsträckning att arbetsmarknadsläget förändras avsevärt.

Arbetsmarknadsläget för tandläkare kan komma att påverkas av politiska beslut. Det kan gälla alltifrån beslut om tandvårdens finansiering och synen på tandvårdsbehov till beslut om pensionsålder. Migration, konjunktur och inflödet av tandläkare med en utländsk tandläkarutbildning

påverkar också arbetsmarknadsläget. Covid-19-pandemin exemplifierar hur tandvården påverkas av samhällshändelser. Under pandemins första månader såg vi en stor minskning i efterfrågan på tandvård, vilket bland annat berodde på politiska beslut om att stänga vissa tandläkarmottagningar och på rekommendationer för minskad smittspridning.

Mer information

Sveriges Tandläkarförbund, www.tandlakarforbundet.se

Veterinär

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Veterinärer arbetar främst med djursjukvård, förebyggande djurhälsovård och livsmedelshygien. Dessutom finns ett stort antal veterinärer som är sysselsatta inom forskning, utbildning, läkemedelsindustri och laboratoriearbete. Sverige har även veterinärer anställda på statliga verk och regionala myndigheter, där de utför olika typer av myndighetsutövning inom djur-, veterinär- och folkhälsoområdet. Antalet yrkesverksamma veterinärer i Sverige är idag cirka 3 700.

Arbetsmarknaden idag

Generellt sett är utsikterna till arbete goda för de flesta veterinärer inom djursjukvården, särskilt för de som är erfarna eller har specialistutbildning. Det examineras runt 80 veterinärer i Sverige varje år, men det kommer årligen ett avsevärt antal veterinärer från andra EU-länder som får svensk legitimation, varav många är svenska studenter som utbildat sig i andra EU-länder.

Många arbetsgivare upplevde en fortsatt generell brist på veterinärer under år 2022. Arbetstillgången kan dock variera beroende på var i Sverige du söker jobb och inom vilket område. Arbetsförmedlingen skriver i Yrkeskompassen att bedömningen på både ett och fem års sikt är goda arbetsmöjligheter för veterinärer. Det finns många som vill studera till veterinär, men det är få platser på utbildningen. Så konkurrensen om platserna är hög. En utökning av antalet utbildningsplatser har påbörjats, men under de kommande fem åren väntas inte tillräckligt många examineras inom yrket för att möta efterfrågan.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är liten konkurrens och ett underskott av veterinärer på arbetsmarknaden. Prognosen för nyexaminerade veterinärer är därmed bättre än föregående år, och de flesta som kommer ut i arbetslivet förväntas kunna hitta en tillsvidare tjänst relativt enkelt. Samtidigt är det

många faktorer som påverkar behovet av veterinärer på fem års sikt, vilket gör prognosen relativt osäker. Sällskapsdjuren blir visserligen fler, med en större ökning är tidigare. Antalet produktionsdjur har minskat en aning men anses ändå vara stabilt. På livsmedelssidan kommer veterinärer att finnas kvar, men andra yrkeskategorier kan komma att ta över en del av yrket. Å andra sidan behöver myndigheter och statliga verk ett stabilt, eller till och med ökande, antal veterinärer, som en konsekvens av EU:s regler och en ökad efterfrågan på veterinärkompetens inom folkhälsoområdet.

Prognos för erfarna

För veterinärer med vissa specialkunskaper och några års erfarenhet är prognosen en mycket god arbetsmarknad med liten konkurrens om jobben. Efterfrågan på specialiserade veterinärer är stor och denna grupp förväntas kunna välja mellan åtskilliga arbetserbjudanden.

Smådjursjukvården går mot en allt större specialisering av kunskaper och behandlingar. Krav från djurägare och veterinärernas eget intresse av att vidareutbilda sig har utvecklat möjligheterna.

Delarbetsmarknader

Veterinärer som arbetar med lantbrukets djur fokuserar alltmer på att utveckla den förebyggande hälsovården för bondgårdens djur, i stället för att syssla med ren sjukdomsbehandling. Det gör att veterinärer med utökade kunskaper om förebyggande hälsovård är eftertraktade.

Produktionsdjuren finns på landsbygden, och där det är stora regionala skillnader mellan norra och södra Sverige. Många veterinärer vill hellre ha jobb i områden där det är tätare mellan gårdarna. Det är därför svårare att rekrytera personal till de stora distrikten med långa resvägar.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Veterinäryrket har historiskt sett varit okänsligt för konjunkturer. Under de senaste åren har sällskapsdjuren blivit en relativt större del av yrket och produktionsdjuren en mindre del. Det har gjort yrket mer konjunkturkänsligt. De privata djurägarnas villighet att bekosta omfattande behandlingar är sannolikt mer konjunkturkänslig.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det är svårt att göra en prognos på fem års sikt men de senaste årens trender håller i sig. Veterinäryrket är beroende av vad som händer på sällskapsdjursidan, men hittills har trenden varit att allt fler djurägare är beredda att bekosta en alltmer avancerad sjukvård för sina djur.

Sällskapsdjuren blir troligen fler och viljan att försäkra djuren blir större, vilket kan ge fler behandlingstillfällen och därmed fler jobb. Eventuella

strukturförändringar inom djursjukvårdsbranschen kan komma att påverka den veterinära arbetsmarknaden, men efterfrågan på veterinärkompetens förväntas kvarstå.

På produktionsdjurssidan går trenden mot större produktionsenheter. Viljan att behandla enstaka djur minskar och många väljer att köpa rådgivning för att utveckla den förebyggande hälsovården för gårdens djur i stället för att betala för djursjukvård. För tjänster inom statliga myndigheter ser arbetsmarknaden stabil ut. Behovet av veterinära handläggare och tjänstemän ser snarare ut att öka än att minska. De stora djursjukhusen och klinikerna är beroende av anställda som kan arbeta självständigt och upprätthålla jour och beredskap. För veterinärer med inriktning mot produktionsdjur är också kravet att självständigt klara jourarbete, vilket gör att erfarna veterinärer har lättare att få jobb.

Mer information

Sveriges Veterinärförbund, www.svf.se

Yrkeslärare i gymnasieskolan

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens
-

Yrkeslärare har en stark förankring i det yrke och de yrkeskunskaper som de undervisar i. De arbetar främst i gymnasieskolans yrkesprogram och i den kommunala vuxenutbildningens olika yrkesutbildningar. Yrkeslärarens främsta arbetsuppgift är att planera och genomföra undervisning, utvärdera och bedöma elever och arbetsmetoder samt i stort bidra till utbildningens utveckling. Räknat i heltidstjänster fanns det läsåret 2021/22 närmare 10 000 yrkeslärare i gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Arbetsmarknaden idag

Du som vill arbeta som yrkeslärare måste ha goda yrkeskunskaper i det ämne som du ska undervisa i. För att bli yrkeslärare behövs både yrkesutbildning och arbetslivserfarenhet. Det finns idag en brist på utbildade yrkeslärare, men det förekommer skillnader mellan olika yrkesinriktningar och ämnen. Även om det idag inte finns ett absolut krav på lärarlegitimation för yrkeslärare, ska lärare med legitimation ha företräde vid rekrytering. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* anser nio av tio arbetsgivare att det råder brist på nyexaminerade och sju av tio att det råder brist på yrkeserfarna. Samtidigt uppger hälften att de har ökade anställningsbehov av yrkeslärare under de kommande åren. Även Arbetsförmedlingen gör bedömningen att det idag är mycket liten konkurrens om jobben som yrkeslärare.

Prognos för nyexaminerade

Över fyra av tio yrkeslärare är idag 60 år eller äldre, och väntas gå i pension inom de närmaste åren. Samtidigt är det en högre andel yrkeslärare som lämnar yrket, och färre som kommer tillbaka, jämfört med lärare i andra skol- och verksamhetsområden. Enligt Skolverket beräknas rekryteringsbehovet av yrkeslärare i gymnasieskolan vara stort i förhållande till nuvarande lärarkår, och skillnaderna mellan olika yrkesämnen är relativt små. Om inte fler utbildar sig, stannar kvar i yrket eller återvänder till yrket beräknar Skolverket att det kommer saknas omkring 6 000 yrkeslärare fram till år 2035 i Sverige. Därmed bedöms bristen på både nyexaminerade och erfarna yrkeslärare att hålla i sig fram till år 2028.

Historik

Hur arbetsmarknaden ser ut för en yrkeslärare påverkas av både konjunkturläget, regionen och det ämne som läraren undervisar i. Arbetsmarknaden för yrkeslärare påverkas mycket av hur yrkeslärarens alternativa arbetsmarknad ser ut. Många behöriga yrkeslärare arbetar inte inom utbildningssektorn, och många som arbetar som yrkeslärare är obehöriga. Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget kan påverka utbudet av yrkeslärare, eftersom många har en alternativ arbetsmarknad utanför utbildningssektorn. Det är rimligt att anta att en del yrkeslärare under en högkonjunktur väljer att lämna yrket för att arbeta i en annan sektor, och att en del yrkeslärare söker sig till utbildningssektorn vid en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Hur många yrkeslärare som kommer att efterfrågas påverkas även av politiska beslut. Detta gäller både beslut om hårdare behörighetsregler som skulle öka efterfrågan på behöriga yrkeslärare, och beslut om gymnasieskolans yrkesprogram. Eftersom bristen på antalet behöriga yrkeslärare är stor, och pensionsavgångarna kommer att vara betydande under prognosperioden, är prognosen relativt säker.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Ämneslärare i årskurs 7–9 och gymnasieskolan

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
- Prognos för nyexaminerade till år 2029: liten konkurrens

Ämneslärare för årskurserna 7–9 och i gymnasieskolan har som främsta arbetsuppgift att undervisa elever i ett eller flera ämnen. Ämneslärare planerar och genomför undervisning, utvärderar och bedömer elever, och bidrar till utbildningens utveckling. Arbetet som lärare är självständigt och omväxlande. Läroplanen och kursplanerna anger ramarna, men det är den enskilda läraren som tillsammans med eleverna står för innehållet i undervisningen. Antalet lärare omräknat till heltidstjänster i grundskolans årskurs 7–9 uppgick till 33 000 läsåret 2022/23 och antalet i gymnasieskolan var 29 900.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden för ämneslärare i årskurs 7–9 och i gymnasieskolan skiljer sig åt beroende på ämne. Inom många ämnen råder det idag liten konkurrens om jobben, speciellt för årskurs 7–9, eftersom det utbildas betydligt färre 7–9-lärare jämfört med gymnasielärare. Inom en del ämnen är det dock på vissa platser i Sverige större konkurrens om jobben. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* anger arbetsgivarna att det råder brist på både nyexaminerade och yrkeserfarna lärare för årskurs 7–9 inom matematik och naturvetenskap samt inom språk och samhällsorienterande ämnen. Det är därför liten konkurrens om jobben inom dessa ämnen idag. För gymnasielärare i historia och samhällsvetenskapliga ämnen är det däremot god tillgång på nytexaminerade, vilket ger mer konkurrens om jobben. Gymnasielärare inom matematik och naturvetenskap eller språk har en balanserad tillgång på jobb idag.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Elevkullarna bedöms öka inom gymnasieskolan under kommande år, vilket leder till att rekryteringsbehovet är större där än i grundskolans årskurs 7–9. En stor andel av de yrkesverksamma lärarna kommer gå i pension inom de närmaste åren, samtidigt som en förhållandevis hög andel årskurs 7–9-lärare lämnar yrket. Det gör att det generellt väntas råda liten konkurrens om jobben som ämneslärare på sikt. Men det kan se olika ut beroende på vilka ämnen läraren är behörig att undervisa i, och var i landet läraren söker jobb. Skolverket prognostiserar att antalet examinerade ämneslärare i årskurs 7–9 väntas kraftigt understiga de rekryteringsbehov som finns, medan utbildade ämneslärare med inriktning mot gymnasiet totalt sett väntas bli fler än behoven. Då ska man komma ihåg att ämneslärarexamen mot gymnasieskolan även ger behörighet att undervisa i grundskolans årskurs 7–9.

De ämnen som Skolverket bedömer har störst rekryteringsbehov på längre sikt är matematik, slöjd, engelska och svenska i årskurs 7–9. I gymnasieskolan är rekryteringsbehoven störst för matematik, engelska och svenska. Historia är däremot ett av de vanligaste ämnena i lärarstudenters examen idag, vilket ger risk för hårdare konkurrens om de jobben.

Delarbetsmarknader

Arbetsmarknaden för lärare ser olika ut beroende på region. Storstadsområden har ofta flera huvudmän och fler skolor, och därför fler arbetstillfällen. Mindre orter är oftast mer beroende av elevkullarnas storlek. Samtidigt kan det sägas råda en generell lärarbrist i hela landet, vilket gör att skillnaderna minskar mellan olika regioner och orter när det gäller behov.

Historik

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget påverkar arbetsläget för lärare endast marginellt. Till viss del kan ett gott konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Ett gott konjunkturläge kan också leda till att fler lärare söker sig till alternativa arbetsmarknader. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av storleken på elevkullar och av politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Eftersom denna yrkesgrupp är så stor, och efterfrågan på lärare i olika ämnen skiljer sig åt, är det svårt att prognostisera hur arbetsmarknaden kommer att se ut om fem år. Det kommer vara liten konkurrens om jobben bland behöriga lärare inom ett flertal ämnen år 2028.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Läs mer och kontakta Sacoförbunden

I den här rapporten har du läst prognoser för hur arbetsmarknaden kan se ut om fem år. Det är Sacos förbund som har gjort prognoserna för de områden där de har medlemmar. Ta gärna kontakt med det aktuella Sacoförbundet för att få mer information om prognoserna och arbetsmarknaden inom varje yrkes- och utbildningsområde. Kontaktuppgifter till Sacoförbunden hittar du på www.saco.se

Du kan också gå in på den digitala versionen av *Framtidsutsikter*. Där hittar du alla yrkesprognoser i förkortad form: www.saco.se/framtid.

Du hittar mer information om studievalet, olika yrken, var och hur du kan arbeta, vilka utbildningar som finns, behörighet, löner med mera på www.saco.se/studieval.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlade organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 21 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Sacoförbunden samlar omkring 960 000 akademiker och närmar sig miljonen.

Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

